

Письменнику, громадському діячеві

У столичному Голосіївському парку відкрито пам'ятник відомому українському письменнику, перекладачу і громадському діячеві Максиму Рильському.

фото Вадима ТАРАСОВА(Укрінформ).

ОФІЦІЙНО

“Незалежність і євроінтеграція — поняття, практично тотожні для нашої держави”

“Риторика щодо європейського прагнення в українській політиці повинна активніше насичуватися реальними справами. Незалежність і євроінтеграція — поняття, практично тотожні для нашої держави”, — заявив Голова Верховної Ради Володимир Литвин під час учорашньої зустрічі з членом Європейської комісії з питань зовнішніх зносин Крістофером Паттенном. Про це повідомив журналістам прес-секретар Голови ВР Ігор Сторожук. На думку В. Литвина, “якщо всередині нашої держави є певне роздратування ходом євроінтеграції, то в Європі відчувається певна втома”.

(Закінчення на 2-й стор.).

БЛІЦОПИТУВАННЯ — ЧЕРНІГІВ

Що вас сьогодні хвилює найбільше?

Раїса Григорівна Лихута, жителька Чернігова:

10 листопада я врешті зібралася отримати 50 гривень компенсації за минулі заощадження в Ощадбанку. Яка я була наївна! Думала, що всі, хто бажав, уже одержали ті нещасні гривні... О 9.00 я записалася у чергу 206-ю. Люди, з'ясовується, займали чергу з 5—6 години ранку! Ну коли вже скінчиться це знущання з людей! Півдня вистояла, ноги затерпи, попросила людей тримати мені чергу. Не знаю, чи вдається добитися до віконечка. Уявляєте, працювала, заощаджувала, а тепер не можу отримати нормально навіть 50 гривень. Пенсія — 150 гривень. 50 гривень плачу за квартиру. Тяжко жити на такі копійки!

(Закінчення на 4-й стор.).

Передплачуйте і вигравайте!

Шановні друзі!

Продовжуємо публікувати пропозиції наших друзів-спонсорів для розіграшу призів серед передплатників газети “Голос України”. Нам пропонують:

Підприємства Полтавщини

16. Полтавське головне регіональне управління КБ “ПриватБанк” (директор — Олександр Цись) — грошові виграші.

17. ВАТ “Полтавський завод “Електромотор” (голова спостережної ради — Сергій Кожем’яко) — водні насоси, електроточила.

18. Обласне державне об’єднання “Полтаваліс” (генеральний директор — Олександр Яресько) — сувеніри з дерева.

19. Концерн “Крюківський вагонозавод” (генеральний директор — Володимир Приходько) — товари побутового призначення.

20. АТ “Полтавамаш” (голова правління — Олександр Григоренко) — товари для туризму.

Передплачуйте і вигравайте!
Вам обов’язково усміхнеться удача!

День «М»

Про людей років -надцяти (а деколи і -дцяти)
кажуть: воно молоде та зелене.
Учора “зелень” усього світу відзначила свій день.
(Закінчення на 18-й стор.).

фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Від кредитів не потеплішає

Понад 28 мільйонів гривень кредитів під заставу міської власності змушені взяти комунальні підприємства “Одесатеплоенерго” та “Одесатеплокомуненерго”, щоб завершити ремонт теплотрас та зігріти помешкання. Багато осель в Одесі й досі не опалюються.

Ще торік тепловики заборгували постачальникам енергоресурсів

понад 32 мільйони гривень. Їм самим населення, підприємства та установи недодали за надані послуги 57 мільйонів гривень. Досі погашено лише частку боргу, решта — “зависла”. А на кредитах далеко не поїдеш: уже в лютому, попереджають тепловики, якщо оплата за послуги не поліпшиться, вони будуть змушені припинити подачу тепла до жител, офісів та підприємств, повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.

Баланс
тижня

Біг
на місці

▼
3

Дайте спокій
Почаївській
лаврі

▼
9

У НОМЕР

Аеропорти в подарунок

Кабмін України передав у власність автономії комплекс державного міжнародного аеропорту “Сімферополь”. За обсягом перевезень він другий після київського міжнародного аеропорту “Бориспіль”. А за пропозицією Міноборони з державної у комунальну власність Ленінського району на Керченському півострові передано майновий комплекс військового аеропорту в селищі Багерове, разом з військовим містечком № 1 — службово-технічною і аеродромною зоною. Обидва аеропорти, вважають фахівці, здатні активно поповнювати кримський бюджет, повідомляє наш власний кореспондент Віктор ХОМЕНКО.

Обірвалося життя трьох дітей

Це трапилося в селі Худльові Ужгородського району. Господиня на деякий час відлучилася до матері, яка мешкає неподалік. Без нагляду залишилися п’ятирічний Станіслав, трирічна Маринка та п’ятимісячний Василько. Повернувшись додому, жінка побачила дим, що виходив із вхідних дверей. На допомогу збіглися сусіди. Дітей удалося вивести до того, як полум’я набрало сили, але чадний газ зробив свою чорну справу... Найімовірніша причина пожежі — порушення правил користування електричним обігрівачем.

За повідомленням Центру протипожежної пропаганди управління пожежної безпеки та аварійно-рятувальних робіт МНС України в Закарпатській області з початку року у вогні загинуло 46 осіб, серед яких четверо дітей, повідомляє наш власний кореспондент Іван ГУДЗОВАТИЙ.

ЧИ ЗІГРІТИ ВИ, ЛЮДИ?

Вода подорожчає

На Луганщині прийнято рішення збільшити вартість води та водовідведення. Пропоновано в усіх регіонах області встановити вартість води в розмірі 1,08 грн. за кубометр. Така зміна, зрозуміло, призведе і до підвищення плати за теплопостачання — до 2,43 грн. за квадратний метр та гарячу воду — до 3,28 грн. за кубометр, повідомляє наш власний кореспондент Алла АНТИПОВА.

Шановний читачу!

Віднині ти
наш кореспондент.

Зателефонуй

за номером
456-72-63

з 9.30 до 11.00

і повідом
найсвіжішу новину.

«Голос України» —
це твоя газета!

Реєстр недоторканності скорочується

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Денне засідання
7 листопада

Підвищену увагу викликала інформація Голови Фонду державного майна Михайла Чечетова. Йшлося про здійснення політики роздержавлення промислових об'єктів, віднесених до розряду стратегічно важливих. Перелік їх затверджено постановою Кабміну від 29 серпня 2000 року. Станом на кінець 2003 року налічується 1 098 об'єктів, які не повинні приватизуватися. Однак, у супереччя зазначеній постанові, цей «реєстр недоторканності» постійно коригується — у бік скорочення. Контрольні пакети акцій продають на відкритих

торгах. Фактично за єдиної обов'язкової умови — покупцем має бути промисловий інвестор. А свій чи іноземний — до уваги не береться. А даремно! Бо стратегічні об'єкти — це, образно кажучи, ключі від економічної та оборонної безпеки держави.

Через неврегульованість питання щодо продажу контрольних пакетів акцій стратегічних об'єктів досі не вирішено долю таких велетів індустрії, як ДАК «Укррудпром», гірничо-металургійний комбінат «Криворіжсталь» та деякі інші. А декому дуже кортить прибрати їх до рук якомога швидше і, звичайно, за якнайнижчу ціну.

Таким спритникам вгода очевидна. Але що матимуть трудові колективи підприємств, держава загалом від приватизації цих та інших стратегічно важливих підприємств? Чи не вийде так, казав депутат Василь Надрага, що трудові колективи скорочуватимуться, територія вимиратиме і так далі по низхідній. Отже, втратять трудящі, втратить держава.

Тривога звучала також у виступах депутатів Віталія Шибка, Людмили Кириченко та інших. Депутат Іван Бастріга застерігав: «У багатьох випадках не досягнуто ефективності від продажу об'єктів стратегічного значення». А сама ідея приватизації начебто для наповнення державного бюджету є хибною і руйнівною.

Народний депутат Володимир Черняк загострив увагу на тому, що чинні донині довільні підходи до приватизації стратегічних об'єктів залишають безліч лазівок для зловживань. Він виділив чотири основні аспекти проблеми: відсутність чітких критеріїв поняття «стратегічний об'єкт»; штучне доведення таких об'єктів до банкрутства та продаж їх за безцінь; безкарне недотримання новими власниками умов, під які об'єкти було приватизовано. В даному разі доцільно застосовувати механізм реприватизації; стратегічні об'єкти можна приватизувати лише на підставі спеціально прийнятих законів, під контролем Верховної Ради.

Далі розглянуто два законопроекти щодо передачі колекції творів образотворчого мистецтва у державну власність. Один внесено Нацбанком, другий — народним депутатом Валерією Заклунною - Мироненко. Йдеться про врегулювання правового статусу колекції «Градобанку», котрий збанкрутував. Нині до колекції входить 771 твір образотворчого мистецтва, вартість яких попередньо оцінено у 5 млн. 176 тис. доларів. Колекцію передано Нацбанку як заставу в рахунок часткового погашення заборгованості «Градобанку» перед НБУ. Перший законопроект передбачає, що колекція має перебувати у розпорядженні НБУ. За проєк-

том В. Заклунної-Мироненко колекцію належить передати Національному художньому музею як національне надбання, щоб унікальні твори світової та української класики стали доступні для широкого огляду. У виступах депутати схилилися саме до такого вирішення питання.

За скороченою процедурою розглянуто проєкт закону про внесення змін до Земельного кодексу щодо права постійного користування земельними ділянками. Передбачається, щоб право користування поширювалося на релігійні та громадські організації, зокрема заклади інвалідів, їх установи та об'єднання.

Іван ДМИТРЕНКО.

Головне — забезпечити стабільність

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин запропонував народним депутатам закріпити взаємні обов'язки з розблокування ВР.

ня, і водночас працюватиме парламент».

Народні депутати «начебто погоджуються, начебто приймають пропозицію», повідомив глава парламенту. «Головне сьогодні — забезпечити стабільність України через стабільну, передбачувану роботу Верховної Ради України», — підкреслив Голова ВР.

В. Литвин також наго-

лосив на своїй позиції, яка полягає в тому, що Верховна Рада не повинна бути «втягнута до виборчого процесу, але зобов'язана давати оцінку тим процесам, які відбуваються в Україні».

Як повідомив прес-секретар В. Литвина Ігор Сторожук, наступного дня, у суботу, глава парламенту зустрівся з керівниками комітетів з питань державного будівництва і місцевого самоврядування Анатолієм Матвієнком, з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією Володимиром Стретовичем та з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності Володимиром Мойсиком.

Учасники зустрічі обговорили хід виконання розпорядження Голови ВР про створення робочої групи та підготовку інформації щодо подій 31 жовтня в Донецьку. Керівники комітетів запевнили В.

Литвина в тому, що вона вже почала свою роботу.

Голова ВР наголосив на необхідності підготовки відповідної інформації, а також визначенні регламенту розгляду цього питання в парламенті до наради лідерів фракцій та груп, що запланована на понеділок.

Очікується, що розгляд питання, пов'язаного з донецькими подіями, відбудеться у вівторок, після дня уряду.

Крім того, заплановано проведення закритого засідання парламенту, на якому обговорюватиметься широкий спектр питань, у тому числі й дотримання прав народних депутатів, а також виконання ними своїх повноважень. На засіданні планується обговорити й ситуацію, що склалася в парламенті у зв'язку з блокуванням його роботи, **повідомило агентство «Інтерфакс-Україна».**

До звіту готовий, у відставку не збирається

Заступник Голови Верховної Ради України Олександр Зінченко не здивований ініціативою своїх колишніх соратників з СДПУ(о) щодо його відставки й готовий звітувати в сесійній залі за проведenu роботу.

«Я передбачав, що саме так і діятимуть мої опоненти. Нічого екстремального я в цьому не бачу», — так прокоментував він збір підписів об'єднаних соціал-демократів за його відставку.

Водночас «повну протилежність поглядів з Віктором Медведчуком (лідер СДПУ(о) на політичні ситуації та майбутнє України не розглядаю як привід для відставки», — зазначив заступник Голови ВР.

О. Зінченко обраний віце-спікером за квотою СДПУ(о), згодом вийшов зі складу фракції та партії. Соціал-демократи заявили про намір відкликати його з посади, яку він обіймає, запропонувавши натомість кандидатуру Нестора Шуфрича, **повідомляє агентство «Інтерфакс-Україна».**

«Незалежність і євроінтеграція — поняття, практично тотожні для нашої держави»

(Початок на 1-й стор.).

Крістофер Паттен, у свою чергу, зауважив, що історія України — складова історії Європи, і тому Європа не може собі дозволити бути втомленою від України. Розширення Європейського союзу, зазначив пан Паттен, — складне завдання. «Втім, за будь-яких складнощів Європейський союз не повинен оминути Україну, яка наполегливо і чітко задекларувала свій євровибір», — заявив член Єврокомісії. Він також зауважив, що ЄС не розглядає відносини з Україною крізь призму Росії, яка задекларувала європейський вектор, але не вибір. Під час зустрічі сторони обмінялися думками про хід євроінтеграції України та розширення ЄС. Йшлося також про розвиток демократії в Україні. З огляду на це пан Паттен наголосив, що ЄС приділяє велику увагу виборам 2004 року, які Європа хоче бачити демократичними і прозорими. Він

також заявив, що євроспільнота із зацікавленням стежить за подіями, які відбуваються в Україні, а також за дебатами в парламенті. Володимир Литвин наголосив, що політреформа нині — найважливіше завдання для Верховної Ради, але ставлення до реформи дедалі більше залежить від тих шансів, які політичні сили вважають для себе реальними на виборах 2004 року. Володимир Литвин упевнений, що визначальна роль у здійсненні реформ належить парламенту. І ВР зробить усе для реалізації таких змін у Конституції України, які забезпечать формування збалансованої і відповідальної влади. Голова ВР сказав, що Україні під силу мобілізувати свої ресурси для розв'язання завдань, які постають на шляху до ЄС. Але в Києві переконані, що цей процес був би ефективним за умови зустрічного руху з Європи.

Наталія ФІЛІПЧУК.

Не втягувати парламент у чергову «спікеріаду»

Заява депутатської фракції політичних партій Промисловців і підприємців України та «Трудова Україна»

Депутати фракції політичних партій Промисловців і підприємців України та «Трудова Україна» свого часу були серед ініціаторів висування на посаду Голови Верховної Ради України лідера виборчого блоку «За Єдину Україну!» Володимира Михайловича Литвина.

Свою діяльність на цьому надзвичайно відповідальному посту В. Литвин підпорядковує головній меті — ефективній організації законотворчого процесу в парламенті, консолідації всього депутатського корпусу на законодавче забезпечення розв'я-

зання злободенних соціально-економічних проблем.

Він блискуче оволодів мистецтвом управління Верховною Радою. Сьогодні цей факт визнає і більшість, і парламентська опозиція. Завдяки його вираженій позиції, вмінню знаходити спільну мову з політичними опонентами, Верховна Рада не раз успішно долає кризові ситуації і ухвалювала вкрай потрібні країні рішення.

Тому наша фракція заявляє про абсолютну безпідставність чуток про наміри скористатися ситуацією ймовірного переобрання Першого

заступника глави парламенту Г. Васильєва і відкликати В. Литвина з посади Голови Верховної Ради.

Ми розцінюємо це як провокацію певних політичних сил, які волили б розхитати крісло Голови Верховної Ради, втягнути парламент у чергову «спікеріаду», паралізувати його діяльність, щоб зірвати бюджетний процес, зупинити конституційний реформу, на проведення якої виняткові повноваження має лише Верховна Рада України.

Ігор ШАРОВ,
керівник фракції ППУ
і «Трудова Україна».

ФОТОФАКТ

Близько 200 учасників акції, організованої Прогресивною соціалістичною партією України і Російським блоком, вимагали перед посольством США повернути в Україну військовослужбовців, які виконують миротворчу місію в складі стабілізаційних сил в Іраку.

Фото Олександра СИНІЦІ (УНІАН).

Чужий сценарій

ПІДСУМКИ

Минулий сесійний тиждень виявився, на жаль, напрочуд непродуктивним. Відлуння донецьких подій гальмувало роботу народних обранців. Лише у п'ятницю вдалося розглянути питання про призначення Першого заступника Голови Верховної Ради України Геннадія Васильєва на посаду Генерального прокурора України. Щоправда, рішення буде прийнято пізніше.

Водночас, схоже, політична реформа починає набирати реальних обрисів. Конституційний Суд прийняв позитивне рішення стосовно проекту змін до Основного Закону нашої держави, розробленого групою народних депутатів (Олександром Морозом, Віктором Мусіякою, Анатолієм Матвієнком та іншими). Один з авторів, лідер соціалістів Олександр Мороз в інтерв'ю журналістам висловив впевненість, що позитивний вердикт

ФОТОФАКТ

Під час святкування 86-ї річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції в Донецьку.

Фото УНІАН.

отримає й інший проект змін, підготовлений парламентською більшістю, і вважає: конституційна реформа таки відбудеться ще до президентських виборів, подих яких відчувається в сесійній залі.

Власне саме тому і ведуться розмови про обрання Першим заступником Голови Верховної Ради України у разі затвердження Геннадія Васильєва Генпрокурором представника комуністів Адама Мартинюка. У такий спосіб парламентська більшість зможе остаточно схилити на свій бік дві фракції лівих — комуністів і соціалістів, що й зробить політичну реформу невідвортною.

Утім, не будемо поспішати з висновками. Передусім через те, що в сесійній залі відчувається подих майбутніх президентських виборів. З другого боку, опозиція наполягає на запровадженні пропорційної системи парламентських виборів. Недаремно Голова Верховної Ради Володимир Литвин запропонував навіть укласти спеціальну угоду, щоб розблокувати роботу парламенту. “Верховна Рада не повинна бути втягнута у виборчий процес”, — така його думка.

Водночас не можна скидати з рахунку прагнення деяких політиків дестабілізувати нормальний законодавчий процес. Причини ті самі: майбутні президентські вибори, точніше — перемога на них за будь-яку ціну. З цією метою і використовуються всі можливі засоби для дискредитації опонентів. Багато їхніми-таки руками.

За прикладом не варто ходити далеко. Ні для кого не секрет, хто справжній господар “Киевских ве-

домостей”. Отож не дивно, що саме в цій газеті з'явилася публікація “Политика на уничтожение?”. Ми не збираємося сперечатися з автором стосовно деяких його постулатів з приводу земельної реформи і критики позиції комуністів. Звернемо увагу на інше. Чи часто наші колеги надають газетну площу опонентам нинішньої влади для висловлення їхньої точки зору? Нехай ніхто не сумнівається: відповідь на це запитання буде негативна.

З другого боку, від публікації так і віє висновками ще не таких далеких часів. Ось кілька цитат для прикладу: “... а на деле — орган более или менее внесистемной оппозиции” (це про “Голос України”), або “... газета — это политика, что без газеты нет политики” (а це вже про більшість і “Голос України”). Щоправда, мені незрозуміло, чому автор бере на себе сміливість робити такі висновки? Від самовпевненості чи від елементарного незнання законів? Адже Верховна Рада, підкреслю, весь парламент, а не його Голова чи окремі комітети, фракції, групи, визначає редакційну політику. Є не лише закони щодо висвітлення діяльності органів влади, а й відповідні постанови, за якими кожен депутат, кожна фракція, кожен комітет має визначені можливості на розміщення публікацій. Саме тому на сторінках “Голосу України” регулярно з'являються статті лідерів опозиції, а також представників парламентської більшості — Леоніда Кравчука, Степана Гавриша, Ігоря Шарова, Валерія Пустовойтенка, Володимира Гоговського, Віктора Дашутіна та багатьох інших. Хто хоче, гласить давня мудрість, той побачить. І навіть, за бажання, прочитає.

Однак сумнівно. Бо грають вони, як і деякі політики в сесійній залі, за чужим сценарієм, розробленим для втілення давнього принципу “розділяй і владарюй”.

Володимир КОРОЛЮК.

“Громадянська війна” у Спілці письменників

ПОЛЕМІКА

Скандал у “тихому сімействі”, яким донедавна стороннє око вважало Національну Спілку письменників, довів гіркий реалізм воєнної мудрості: хочеш здолати противника — розбий його на частини. Хоча, якщо казати відверто, НСПУ, як і будь-яка творча спілка, ніколи не була монолітною: на “одностайність” такі організації спроможалися хіба що в горезвісні часи, коли треба було “дружити” проти чергового “віровідступника”. В колі самих письменників багато хто вважає своє професійне об'єднання рудиментом радянської системи, який тримається лише на здобутому у “старі добрі часи” майні. Так це чи не так — сьогодні не сперечатимось: дай Боже розібратися з власною Спілкою. Мова про інше: чому внутрішні чвари прорвали зачинені двері НСПУ і стали надбанням “вулиці” саме в цей напружений політичний час? Чому письменники так раптово закидали читацьку аудиторію не новими літературними творами, а “шедеврами” протокольного стилю?

Цікавість до цих запитань посилилася після демонстрованої уваги до “творчого процесу” з боку контрольованих адміністрацією Президента ЗМІ. Вся газетно-ефірна “попса” дружно заглибилася в

“розбір письменницьких польотів”: сюжету про “відставку” Яворівського навіть затьмарили відхід від генпрокурорських справ Святослава Піскуна. Особливо потішно було спостерігати за перекаліфікованим у “літературні критики” “політологом” Піховщиком: талант — він у всьому талант...

Утім, і сама АП, здається, не дуже конспірувалася зі своєю пробудженою увагою до письменницьких проблем. Про що свідчить хоча б неприховане організаційне “спонсорство” заходів, що відбулися останнім часом: і проведення протестних зборів у Пущі-Озерній, і спроба захопити будинок НСПУ за допомогою людей з автоматами.

Володимир Яворівський переконаний, що ці заходи є “спецоперацією адміністрації Президента і Віктора Медведчука зокрема, проведеною з відома Міністра внутрішніх справ Миколи Білокона”. Може, й так: зрештою, міліціонери також книжки читають і можуть бути зацікавлені у стимуляції млявого творчого процесу. Проте нам здається, що причини конфлікту не такі одновимірні, як нам їх подають головні особи спілчанської “драми”. Але спочатку про їхні позиції.

На прес-конференції голова НСПУ (за результатами з'їзду) Володимир Яворівський пояснив журналістам, що події мають

тільки політичне підґрунтя: “Уже тим, що СПУ обрала Яворівського, вона на себе наклала певне клеймо — стала опозиційною до діючої влади... Листи до Президента, позиція на сесії ВР, належність до “Нашої України”... Мені до рук потрапила розробка “по Яворівському” з АП: як депутата мене взяти дуже важко, бо маю авторитет у своєму мажоритарному окрузі, тому треба брати через СПУ, де легко знайти незадоволених, бідних, скривджених. Крім того, мої сутички з його братом Сергієм на сесії облади... Те, що за цією ситуацією стоїть Медведчук, мені здається — абсолютна аксіома. Хто ще може цим займатися? Я все-таки народний депутат із команди Ющенка...”

Утім, пан Яворівський не відкидає і меркантильного чинника: НСПУ має дуже гарне приміщення по сусідству з АП. “Віктор Медведчук як прагматик вищого гатунку розуміє, що негоже поблизу адміністрації Президента існувати якимсь злидням опозиційним. Тому треба помянути голову і надати йому право відчужувати спілчанське майно...” Водночас голова НСПУ дуже скептично оцінює колективні письменницькі статки: “Це все тільки балачки, майна тут немає. Воно занедбане і дуже бідне. За роки позачася його розікрали і розтягли... Кілька

будинків творчості, які славяться тільки тим, що в непоганому місці. Тільки будинок на Банковій має цінність...”

У коментарі для “ГУ” голова НСПУ (за результатами загальних зборів у Пущі-Озерній) Наталя Околітенко категорично спростувала політичну версію опонента:

— До чого тут “Наша Україна”, до чого тут Віктор Ющенко? Він лише прикривається ними, вважаю, це насамперед небезпечно для лідера “НУ”. Ми, маю на увазі не групу “наркополітичного неопотребу”, як нас поквалилися охрестити, а 317 письменників з 21 області зібралися, щоб висловити протест проти правового “беспредела”, зосередження диктаторських повноважень в одних руках, недбальства в реєстрації обласних організацій НСПУ, невідповідності спілчанського статуту Закону “Про професійних творчих працівників та творчі спілки”. З такою “правовою” базою, що нагадує порохову бочку, Спілка ризикувала втратити статус національної, вона висіла на волосині. А її голова Яворівський займався не творчими справами, а політиканством. У результаті Україна літератури не має, українська книжка не виходить, держава фактично втратила свій інформаційний простір. (Закінчення на 24-й стор.).

БАЛАНС ТИЖНЯ

Біг на місці

Упав останній бастион

Допекло. Столичних пекарів. Минулого тижня вони пікетували міську держадміністрацію. З вимогою привести ціну хліба у відповідність із вартістю борошна. Київський міський голова Олександр Омельченко, по суті, визнав вимоги справедливими. А отже, ціни на хліб у столиці підуть угору.

До останнього часу Київ залишався, мабуть, останнім бастионом, де вони штучно підтримувалися на позначці 0,84 гривні за буханець “Українського” і майже стільки ж за батон. За рахунок дотацій пекарям. А отже, за рахунок столичних платників податків — від початку року на адресу київських хлібо заводів з міської скарбниці пішло 52 мільйони гривень. Не допомогло. Та й не могло допомогти за визначенням. Тому що в країні давно вже ціна на ці два найуживаніші нашим народом хлібопродукти вдвічі вища.

І взагалі. Прямі регіональні дотації виробникам хлібобулочних виробів так само далекі від цивілізованого ринку, як чорт від ладану. Сьогодні спекулянти щодоби вивозять в інші міста і села по 300 з 900 тонн хліба, що випакається в Києві, і там перепродують його вдвічі дорожче.

Не ставитимемо риторичне питання, хто в цій ситуації збагачується за рахунок столичного бюджету. Відзначимо, однак, що Київ — аж ніяк не найбідніше місто в Україні. І багато корисніше було б згадати вище мільйони роздати у вигляді адресної допомоги самотнім пенсіонерам, інвалідам, словом, тим, по кому тепер уже неминуче зростання цін на хліб у столиці вдарить насамперед.

Примари бродять Україною...

Примари цивілізованого ринку. Адресна допомога соціально незахищеним нашим співгромадянам — одна з них. Біс його знає, чому в нас так виходить! Але все, що полегшує буття держбюрократії, — проходить на “ура”. Достатньо згадати, з якою швидкістю й успіхом ми провели поголовну поїменну реєстрацію платників податків. Усе-таки, що стосується інтересів пересічної людини, ось уже дванадцять років залишається міражем, примарою, фата-морганою. Ті самі адресні пільги або дотації. Про них багато говорять, усі обіцяють, але реально діючої системи не було, немає і в найближчій перспективі не передбачається.

Друга, якщо і не абсолютна, то для багатьох наших співвітчизників дуже відчутна примара — оплата праці. Здавалося б, усе зроблено, щоб боргів у ній не виникало. Прийнято відповідні закони. На повну катушку працюють суди — тільки цього року у виконавці перебуває 374 тисячі їхніх рішень про примусову виплату зарплати. Але з рук мільйонів працюючих українців вона вислизає за всіма законами поведження класичних привидів.

От і минулого тижня на селекторній нараді, що пройшла під головуванням віце-прем'єра Дмитра Табачника, особисто ним було висловлено здивування: і куди вже цього року пішло 822 мільйони гривень, нарахованих за працю і не виплачених людям? Адже, як зазначив на нараді віце-прем'єр, для цього нема жодних підстав!

Але якщо зарплата не виплачується, а відповідні судові позови не виконуються, виходить, такі підстави усе-таки є. І головна з них — безкарність роботодавців. У тому числі й нашої рідної держави. Адже серед обділених вчасною видачею зарплати тисячі і тисячі бюджетників.

На догоду відомим особам

Ще одна примара, що вислизає з наших рук, — ефективна приватизація. Про неї тлумачать з високих трибун ось уже понад десять років. А вона йде собі, з тією ж нульовою ефективністю для кишені пересічного українця. Утім, як і для держави в цілому. Однак з незмінною і величезною вигодою для вузького кола чітко обмежених осіб.

Минулого тижня ім на догоду Фонд держмайна України (ФДМ) практично зняв додаткові умови раніше оголошеного конкурсу з продажу 98,81 відсотка акцій ВАТ “Дніпровський металургійний комбінат ім. Дзержинського”. Саме ті умови, що хоча б теоретично гарантували фінансово-виробниче оздоровлення підприємства, загнаного в найглибшу боргову яму тими, хто останніми роками керував за дорученням Кабміну у ФДМ активними завода, номінально належними державі. Неважко припустити, що саме цим управителям перейде ДМК ім. Дзержинського тепер уже в цілковиту власність. А отже, і цей металургійний велет ще довго не працюватиме на економіку країни, на зростання нашого з вами, дорогі співгромадяни, добробуту.

Словом, біг на місці в нас триває з подвоєною енергією. У тім сенсі, що для основної маси населення реальними залишаються всі недоліки вітчизняного варіанта вільного ринку: безробіття, нестримне зростання цін на основні харчові продукти, борги із зарплати, злидарське існування. А потенційні достоїнства соціально орієнтованої ринкової економіки, яку ми нібито будуємо от уже більш як 12 років, — ментальною для національної свідомості фата-морганою.

Ігор НАУМЕНКО. ▼

ФОТОФАКТ

У Святошинському районі столиці 199 військовослужбовців Київського гарнізону одержали ордери на квартири.

На знімку: підполковник Сергій Омеляненко, котрий чекав житло 10 років, разом із дружиною Тетяною і дітьми святкують новосілля в трикімнатній квартирі.

Фото Олексія ШИБАНОВА (Україноформ).

СВІТЛИМ РЯДКОМ

Маєш досягнення — отримай гроші

За рішенням Нетішинської міської ради двадцять юних обдарованих удостоєні стипендій від міського голови Миколи Панасюка. Колегія управління освіти вже визначила найстаранніших учнів, талановитих музикантів та художників і найдібніших спортсменів. За свої досягнення до кінця навчального року вони щомісяця отримуватимуть по тридцять гривень.

Ірина КОЗАК.
Хмельницький.

Вечір випускників з нагоди ювілею

120-річчя з дня заснування відзначила Драбівська загальноосвітня школа імені Степана Васильченка.

Навчальний заклад, заснований у 1883 році як двокласне училище, дав путівку в життя більш як 10 тисячам випускників. Серед них чимало славних імен, добре відомих в Україні. Це Герой Радянського Союзу, заслужений майстер спорту СРСР, видатний парашутист Василь Романюк, академік, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка Ігор Дзєверін, скульптор Іван Шаповал, олімпійський

чемпіон з академічного веслування Юрій Шапочка, дворазова володарка Кубка світу з самбо Олена Стьопчкіна.

На святковому вечорі зустрілися випускники різних років. Зокрема, 1945-го. Їх квіти — класному керівникові, старійшині учительства Драбівщини, Євдокії Григорівні Потапенко. Привітала ювіляра Герої України, народний депутат України Тамара Прошкуратова, яка до роботи в парламенті працювала вчителем початкових класів у цій школі.

Лідія ТИТАРЕНКО.
Черкаська область.

Контрактники готуються до війни

МИРОТВОРЦІ

На базі окремої механізованої бригади Північного оперативного командування, що дислокується в Харківській області, сформовано миротворчий батальйон, який замінить частину миротворців 5-ї окремої механізованої бригади зі складу багатонаціональної дивізії «Південь-Центр» в Іраку.

Як повідомляє власний кореспондент «ГУ» в Харкові Микола Косий, новобранці вже пройшли всі необхідні огляди і сіли за парти. Вони вчаться говорити англійською, надавати ме-

дичну допомогу і вміло керувати машиною. Курс водіння включено у підготовчу програму в зв'язку із загибеллю нашого миротворця в автокатастрофі. Підготовка закінчиться в січні.

Повну ротацию особового складу буде проведено в лютому 2004 року.

Тим часом війська коаліції продовжують зазнавати втрат. Днями в госпіталі помер перший польський солдат, поранений під час обстрілу автоколонни.

Усього з часу закінчення війни в Іраку число втрат серед миротворців досягло 140 осіб. Як уже повідомляв «ГУ», серед наших — один загинув, семеро поранено.

Що вас сьогодні хвилює найбільше?

БЛИЦОПИТУВАННЯ — ЧЕРНІГІВ

(Початок на 1-й стор.).

Марина Корбач, пенсіонерка села Лугове Менського району:

— Мою дочку, Олександру, роботодавець, у якого вона шила в Чернігові, звільнив, бо пропустила кілька днів — доглядала за хворим дитям. Всю свою пенсію віддаю їм. Живуть на картоплі, капусті, воді. Голодують. Не знаю, чим могу допомогти. Торік була корова, то мали молочко, сметанку, сир — виживали. Але якось я потрапила під п'яну руку односельчанину — перебив мені палицею руки так, що й поранити важко. Не могу навіть дров нарубати. Буду, мабуть, хмизом топити... Довелося й молоду корівку за тисячу гривень продати, і сіно віддати. Як далі жити, не знаю.

Валерій Кравцов, Макошинський селищний голова:

— Нещодавно Десна розмила під Макошиним кілометр правого берега. На перший погляд — стихія, природні процеси. Та насправді все банальніше. Десна наступає, бо жителі вирубують прибережну лісополосу... Це найдешевше паливо. Ще трішки і зникнуть останні насадження! Ніякі заборони не діють! Людям треба грітисся. Машина дров коштує 250—300 гривень, тонна вугілля — 250—360 гривень. А в селищі майже тисяча пенсіонерів, які не можуть дозволити собі придбати за такими цінами паливо. Поряд уже газифіковано хутір Пам'ять Леніна, село Жовтневе. Проект газифікації Макошиного був зроблений ще в 1991—1992 роках. Та все не вистачає коштів...

Розпитував Сергій ПАВЛЕНКО.
Фото автора.

ВІТЧИЗНЯНИЙ СТИЛЬ

ки за проходження суден Бузько-Дніпровсько-Лиманським каналом. Триває економічна дискусія із зацікавленими підприємствами щодо його розміру. Здешевлення ставки дасть можливість роздобути для морпорту високотарифні вантажі.

Олена ІВАШКО.

Контейнери на потоці

В Одеському морському торговому порту діє спеціальний спрощений режим фідерних транзитних вантажоперевезень. Він передбачає завершення до цієї гавані контейнерів потужними океанськими суднами, після чого плавзасобами меншої тоннажності вантажі можуть бути доставлені з Одеси до інших українських, а також російських, грузинських та румунських портів або відправлені будь-куди залізницею. Така схема обіцяє чималі перспективи. Її вже позитивно оцінила низка зарубіжних вантажовласників та судноплавних компаній. Скажімо, саме «під нововпровадження» до Одеського порту вперше прибув з 2800 контейнерами на борту один з найбільших у світі контейнеровозів «СМА GGM-Ukraine», що належить одній з французьких компаній.

Георгій ВОРОТНЮК.

тиме своїх кривдників й інформуватиме громадськість про результати.

Львів.

Фото УНАІН.

Шахти гуртуються, приватизатори хвилюються

Уперше за 12 останніх років холдингова компанія «Павлоградвугілля» запрацювала прибутково. Цього року гірники на кожній тонні видобутого палива мають шість гривень зиску. І за продуктивністю Західний Донбас вийшов у лідери галузі — на кожного з понад 35 тисяч працюючих щомісяця виймають 42 тонни вугілля. На кінець року всі шахти павлоградців планують видати на-гора по мільйону тонн палива. Середня зарплата також зросла до 905 гривень.

Проте одна, але велика «неприємність» залишається — збитки і борги минулих років. Дев'ять із десяти тутешніх шахт — банкрути. Рятуватися їм складно ще й тому, що шахти працюють як самостійні підприємства. Тому «Павлоградвугілля» намагається якнайшвидше набути статусу єдиної юридичної особи. Бо спроби роздержавити та приватизувати місцеві копальні і збагачувальні фабрики не припиняються й досі. А шахтарі басейну наполягають на іншому варіанті — працювати тільки разом. І свою по-

зицію вважають цілком державницькою. Оскільки збереження та відродження великого вугледобувного регіону за будь-яких обставин — гарантія енергетичної незалежності України.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Більше вантажів хороших і різних

Неврожай зернових і заборона на вивезення з України металобрухту не дали можливості Миколаївському морському торговельному порту одержати цього року майже мільйон тонн вантажів. Незважаючи на втрату таких важливих вантажопотоків, обсяги переробки вдалося збільшити на 13 відсотків. Це стало можливо завдяки залученню навалювальних, хоча і низькотарифних, бокситів, ільменітів, фосфоритів та марганцевої руди.

З початку року в порту вже перероблено 3 млн. 800 тис. тонн вантажів, що на 374 тисячі тонн більше, ніж за аналогічний період минулого року. А доходи підприємства становлять 157 мільйонів гривень. І все-таки недостатнє залучення вантажопотоків миколаївським портовикам пояснюють високими ставками каналного збору, який платять вантажовласни-

3 генералами не жартують

Прес-конференція генерал-майора міліції Василя Рябошапка відбулася у лікарні. Обличчя колишнього начальника УМВСУ у Львівській області і колишнього начальника податкової міліції — в численних синцях, у рубцях. Його жорстоко побили двоє молодиків біля власного будинку. І хтозначим закінчився б цей напад, якби не втрутився син.

Передусім генерал-майор спростував версію про хуліганський напад. Мало того, він навіть... захистив криміналітет. Досвідчений правоохоронець добре знає і неписані зако-

ни злочинного світу, і правила дій силових структур за таких обставин.

— Слід було, — сказав він журналістам, — підняти всі міліцейські підрозділи управління боротьби з організованою злочинністю. Та в цьому випадку жодних кардинальних заходів не було вжито. Можливо, комусь справді не подобається, що я кажу об'єктивні речі. Якщо людина порушує не лише норми законодавства, а й норми людського співіснування, я буду про це говорити, — заявив генерал-майор.

Якщо офіційне слідство загальмується, Василь Рябошапка сам шука-

Фото Володимира РЕПКА (Україноформ).

ВИРОБНИЦТВО

Сироваріння відроджується

Перші 27 тонн молока після тривалого простою переробив Покровський сироварний завод на Дніпропетровщині. Після банкрутства все описане майно підприємства викупила і захо-

дилася відроджувати виробництво одна київська фірма. А перші виготовлені заводом тверді сири «Український» та «Російський» нагадали про колись добре знану продукцію покровського

виробництва. Тутешнім сироварам наперекір усім трудношам вдалося зберегти кадри, технології і секрети. Вони запевняють, що відтепер ніщо не виб'є їх із сідла.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

ЦІНИ

Кому по кишені сало

На ринках Кам'янця-Подільського, що на Хмельниччині, помітно подорожчало сало — на 14,3 відсотка. Щоб поласувати невід'ємним атрибутом українського столу, доведеться викласти дев'ять, а то й десять гривень за кілограм. З ним у ціні змагаються курятина — до 11,6 гривні, яйця — 3,8

гривні за десяток, молоко, хлібобулочні вироби, вартість яких зросла на дев'ять—сімнадцять відсотків. Щоправда, якщо вірити місцевому відділу Держстатистики, подешевшали овочі, цукор і навіть на 15 відсотків гречка — до двох з половиною-трьох гривень за кілограм.

Водночас збільшилася плата за навчання у вищих навчальних закладах Кам'янця-Подільського. Тріщать сімейні бюджети, бо заборгованість у зарплаті перевищила три мільйони гривень. Так, один працівник-кам'янчанин у середньому недоотримав 850 гривень.

Віра ШПИЛЬОВА.

ФОТОФАКТ

У Києві завершився VI Міжнародний форум виробників харчових продуктів, напоїв та інгредієнтів «Увесь світ харчування. Україна—2003», у котрому взяли участь більш як 200 провідних вітчизняних і закордонних підприємств.

На знімку: стенд групи компанії «Берарс».

Фото Олексія ШИБАНОВА (Українформ).

Податківці за змішану систему

Сьомого листопада Управління прес-служби Державної податкової адміністрації України провело прес-конференцію «Актуальні питання сплати акцизного збору та обігу подакцизних товарів». На запитання журналістів відповів перший заступник голови ДПА України Олексій Шитря.

З першого липня 2003 року запроваджено марки акцизного збору нового зразка на алкогольні напої та тютюнові вироби. Пан Шитря розповів про основні відмінності таких марок. Це — підвищений ступінь захисту голографічними елементами; різні кольори — залежно від виду продукції — алкоголь, тютюн, ім-

портного чи вітчизняного виробництва; наскрізна нумерація з двозначним індексом регіону, в якому виробляють вітчизняну продукцію тощо. «Цей захід певною мірою сприяє виведенню алкогольних напоїв із тіньового обігу та забезпечує розширення бази оподаткування акцизом», — зазначив пан Шитря.

Відповідаючи на запитання журналістів про змішану систему оподаткування тютюнових виробів, яка почне діяти в Україні з першого січня наступного року, заступник голови ДПА України наголосив: «Податкова Адміністрація виходить із того, що ми з вами інтегруємося до Європи. Сьогодні при Міністерстві юстиції діє координаційна рада, яка перевіряє кожне законодавство на відповідність їх нормам Європейського законодавства. Змішана акцизна система існує практично у всіх європейських країнах.

І, до речі, Росія — наш найближчий сусід, запровадила змішану акцизну ставку вже рік тому». Стосовно полеміки про змішаний акциз на тютюнові вироби, що відбувається на сторінках преси, перший заступник голови Державної податкової адміністрації України зазначив: «Неупереджені фахівці кажуть, що запровадження п'яти відсотків у разі зміни цін дає можливість плавно йти за цінами і збільшувати акцизний збір». Отже, українські податківці — за змішану систему.

Кожний громадянин має бути захищений

РОБОЧИЙ ВІЗИТ

— Наше основне завдання — служба українському народу, державі на засадах верховенства права. А в результаті роботи міліції кожен громадянин повинен відчувати себе захищеним. Коли люди будуть впевнені в міліції, довірятимуть їй, це означатиме, що вони вірять у свою державу...

Таке переконання висловив Міністр внутрішніх справ України генерал-лейтенант міліції Микола Білоконь під час зустрічі з особовим складом органів внутрішніх справ Кіровоградщини. Метою робочої поїздки Миколи Білоконя у степовий край стало представлення нового керівника обласної мілі-

ції. Полковник міліції Валерій Нонік до цього призначення обіймав посаду першого заступника начальника УМВС України в Житомирській області. Міністр побажав Валерію Вікторовичу плідної праці та окреслив першочергові напрями, на які мають бути спрямовані зусилля працівників міліції.

Міністр вручив нагороди і присвоїв чергові звання багатьом працівникам міліції Кіровоградщини за сумлінне виконання службових обов'язків та досягнення вагомих успіхів у боротьбі зі злочинністю. Микола Білоконь взяв участь у відкритті нового приміщення обласної Державтоінспекції. Раніше цей підрозділ орендував приміщення, а тепер у розпорядженні працівників ВДАІ УМВС в області просторі кабінети, оснащені сучасною комп'ютерною та оргтехнікою.

Олег БОНДАР. Кіровоград.

ЕКОЛОГІЯ

Воскреслі джерела

Проект з такою назвою має на меті формувати в дітей екологічну свідомість та виховувати толерантність до різних етнічних і релігійних груп, які проживають у Криму. Задуми реалізують Центр етносоціальних досліджень і Таврійський центр елліністики «Ельпіда» за підтримки посольства Нідерландів в Україні.

Понад 200 сільських і міських школярів — представників майже всіх національних громад півострова — провели п'ять виїзних культурно-екологічних акцій, під час яких розчистили більш як десять джерел у Судаку, Старому Криму, під Балаклавою, в Бахчисарайському і Білогірському районах. А вже проект присвячено оголошеному ООН нинішньому Міжнародному року прісної води.

Під керівництвом педагогів діти організували фестивалі національних культур, ознайомилися з історією кримських селищ і фольклором їх мешканців. Попереду — нові акції, до яких приєднується дедалі більше учасників.

Віктор ХОМЕНКО. Крим.

ВІСТІ З ДОНЕЧЧИНИ

До Тамані стрілою дістати

Перший порталний кран, повністю спроектований і виготовлений в Україні, презентувало ВАТ «Азовмаш» (Маріуполь). Машину вантажопідіймністю 40 тонн і вилітом стріли 34 метри збудовано на замовлення російської корпорації «Тольятті-Азот» для одного із портів на Тамані.

— Уперше в історії вітчизняного кранобудування, крім контрольного складання вісімнадцяти транспортних вузлів, на території Маріупольського судноремонтного заводу здійснюється складання і відлагодження крана з подальшим його транспортуванням до порту. Це дасть змогу знизити витрати на монтаж і наладку обладнання, — зазначив президент «Азовмашу» Олександр Савчук.

Під час роботи над новим проектом було подано п'ять заявок на винахід, отримано два вітчизняні патенти.

«Порожняк» став убивцею

Один гірник загинув і один дістав черепно-мозкову травму під час аварії на шахті «Краснолиманська». Трагедія сталася під час видачі на-гора «порожняку». Вагонетки, які зійшли з рейок через обрив канату, смертельно травмували 30-річного прохідника. 43-річного гірничого майстра доставлено до центральної лікарні Димитрова.

Міста в депресії, мешканці — в холоді

Проблеми з опаленням залишаються у так званих депресійних шахтарських містах Донецчини. Якщо в обласному центрі через аварії не опалюється лише чотири будинки, прийняті на баланс від вугільного об'єднання, то в цілому по області на кінець минулого тижня до тепла не було під'єднано 520 житлових будинків. Із них половина — через течі в тепломережах. Як запевнив заступник голови обласної держадміністрації Юрій Хіврич, проблеми теплопостачання у депресійних містах буде вирішено за лічені дні.

Зірка з коксохімічним іменем

Своє 50-річчя відзначило ВАТ «Ясинівський коксохімічний завод». Підприємство вважається одним із найсучасніших у галузі. За три квартали цього року вироблено понад 1,2 мільйона тонн коксу — на 37 відсотків більше, ніж за такий самий період минулого року. На експорт відправляється кожна третя тонна коксу. Середньомісячна заробітна плата ясинівських коксохіміків становить 835 гривень. Завод продовжує утримувати об'єкти соціальної сфери — дитячий оздоровчий центр, палац культури, два дитсадки, профілакторій, стадіон, базу відпочинку, житло. На це з початку року витрачено три мільйони гривень.

На урочистостях з нагоди ювілею кращі трудівники отримали моральні й матеріальні нагороди, п'ятеро робітників премійовано автомобілями ВАЗ. А найоригінальнішим подарунком став сертифікат, який підтверджує, що ім'ям заводу тепер називається одна із зірок.

Ллється сталь. Рятуйтеся, хто може

Опіки розплавленим металом отримали п'ятеро робітників донецького ЗАТ «Сталь». За даними обласного управління Міністерства із надзвичайних ситуацій, аварія сталася в неділю опівдні. Потерпілих доставлено до лікарні у стані середньої тяжкості. Для розслідування причин аварії створено спеціальну комісію. За попередньою версією, до трагедії призвело технічне зношення шибєрно-го затвору сталерозливного ковшу.

Ліна КУЩ.

ФОТОФАКТ

Такий вигляд має нині колись відомий Луганський автоскладальний завод. Обласна прокуратура констатувала, що керівництво цього підприємства, зловживаючи своїм службовим становищем, привласнило колективне майно заводу на загальну суму більш як 12 мільйонів гривень.

Фото Вадима ЛІСНОГО (Українформ).

Головне — потрапити до Німеччини, а далі, як у казці про Попелюшку

В Україні Марія К. працювала повією. Одного разу вона вирішила, що настав час почати життя з чистого аркуша, й уклала угоду з одним із своїх клієнтів — німцем. Марія заплатила йому 10 тисяч доларів за фіктивний шлюб з нею і переїхала до Франкфурта, де знайшла низькооплачувану роботу. За два роки відповідно до закону збиралася одержати посвідку на проживання, після чого розлучитися. Але незабаром “чоловік” зажадав, щоб фіктивна дружина приплачувала йому щомісяця 500 євро. Інакше — розлучення. Марія була змушена погодитися і знову повернулася до проституції. А через рік заповзятливий німець привіз з України нову кандидату в дружини, а Марію здав владі, заявивши, що вона зраджує його з іншими чоловіками. Історія закінчилася трагічно: Марія намагалася накласти на себе руки. Лише випадково її вдалося врятувати. Жінка дотепер перебуває в Німеччині. У закритій клініці для психічно хворих.

Цю історію мені розповіли у франкфуртській організації “Агістра”, яка виступає проти міжнародної сексуальної експлуатації та расистської дискримінації жінок. Мета “Агістри” — поліпшення умов життя і праці мігранток і біженок, просвітительська робота серед жінок-іноземок і допомога жертвам торгівлі людьми, а також формування суспільної свідомості проти порушення прав людини.

Діяльність організації фінансують відділ з жіночих питань Франкфурта-на-Майні, соціальне товариство і комітет у справах жінок уряду землі Гессен, а також євангелістська церква. Крім того, ще є членські внески і пожертвування, що не оподатковуються.

— Історію Марії, може, й не можна назвати типовою, але вона багато в чому показова, — розповідає представниця “Агістри” Ілона Вайс. — Наприклад, тим, що жінки зі Східної Європи надто довірливі. Вони чомусь вважають, що головне —

потрапити до Німеччини, а далі все буде, як у казці про Попелюшку. Але реальність надто жорстока. Особливо стосовно тих жінок, які живуть тут нелегально. На відміну від їхніх проблем в історії Марії є за що зачепитися: як-не-як рік вона офіційно перебувала у шлюбі з громадянином Німеччини, і ми докладемо всіх зусиль, щоб після закінчення лікування її не вислали з країни. Робимо, що можемо. Та якби вона звернулася до нас раніше!

— А як жінки, що потрапили в біду, можуть довідатися про вашу організацію?

— Найчастіше інформація передається з уст в уста. Проте наші оголошення про безкоштовні консультації і підтримку повій, жертв торгівлі людьми, жертв насильства в родині, біженок, мігранток другого і третього покоління часто публікуються в газетах. А у своїх рекламних брошурах на багатьох мовах (зокрема, й російською), які можна знайти в різних громадських місцях,

ми стверджуємо: нікому не дозволено застосовувати до жінок насильство, бити, завдавати травми, загрожувати і тримати замкненими! Це право діє й стосовно нелегалок! Ще раз підкреслюю: їм допомагати найважче, але ми не відступаємо. Так, до нас звернулася жінка з Білорусі, котра нелегально працювала у Франкфурті прибиральницею. У рідному селі в неї залишилися мати і двоє дітей, заради яких вона тут і опинилася. Так сталося, що жінка завагітніла. Останній раз вона поїхала до Білорусі відвезти гроші уже на 6-му місяці вагітності і нікому не сказала про це. Повернувшись, звернулася по допомогу до “Агістри”. Ми зробили так, що вона змогла народити безплатно, а потім знайшли організацію, котра опікується усиновленням дітей. Маля потрапило в гарну німецьку родину, матері навіть дозволяють його відвідувати... Додам: ми не цікавимося прізвищами та іменами жінок, які звертаються до нас, а також тим, в який спосіб вони потрапляють до Німеччини.

— А чи звертаються до вас жертви торгівлі живим товаром, що втекли від своїх господарів?

— Я з такими не зустрічалася. Можливо, тому, що у Франкфурті є інші організації, що допомагають винятково повіям. Маємо постійний контакт з цими організаціями. А в листопаді в Берліні відбуватиметься конференція, що стосується саме торгівлі людьми.

Про зустріч із фрау Вайс та іншими представниками організацій із захисту жінок від насильства я просила в організаторів прес-туру тому, що тема торгівлі людьми з кожним роком набуває дедалі більшого резонансу. Маса рекламних оголошень на зразок “Гарячі за природою молоді українки”, цифри річного обороту німецької секс-індустрії, що дорівнюють річному обороту концерну “Адідас”, і те, що відсоток українських повій у цьому бізнесі один з найвищих, промовляють багато про що. Більш як 500 тисяч жінок в Європі нині перебувають у рабстві, більшість із них привезено з країн Східної Європи.

Практично всі вони знають, куди їдуть і що будуть робити. Їх приваблює наївна надія, особливо не напружуючися, заробити кругленьку суму в євро і мрія повторити долю героїні Джулії Робертс із фільму “Красотка”. Що стосується євро, то, приміром, з 50 тисяч зароблених за рік грошей дівчина в кращому разі може одержати п'ять. Та найчастіше із секс-рабіннями розплачуються зворотним квитком і погрозою смерті, якщо, борони, Боже, жінка захоче застерегти когось зі своїх колег. А що стосується сценарію з викупом повії закоханим клієнтом, те все вирішується дуже просто. У секс-індустрії це називається “карусель”: дівчат щотижня перевозять з одного міста до іншого. У такий спосіб виключається можливість обслу-

говування одного клієнта, а отже, виникнення якихось стосунків.

Улітку журнал “Шпігел” опублікував цілу добірку матеріалів про розслідування злочинів, пов'язаних з торгівлею живим товаром. В них не лише зазначено імена організаторів постачання жінок з України, Білорусі, Росії, а й також обвинувачуються в корупції представники німецьких правоохоронних органів, лікарі, власники борделів. Сутенери часом використовують куплених ними поліцейських для залякування жінок. Так “обробляли”, наприклад, українку Ірину Л., яку не без допомоги поліцейських примушували працювати з різними збоченцями, що платили сутенерам чималі гроші. Так, за од-

ним замовленням вона повинна була обслуговувати клієнта просто на землі в лісі. Нині Ірина перебуває під слідством і дає показання в суді. За це вона може розраховувати на участь у програмі із захисту свідків і навіть на одержання німецького громадянства...

І останнє. Як завірили мене в “Агістрі”, сюди можуть звертатися не тільки власне жертви, а й родичі тих жінок, які зникли безвісти в Німеччині. Якщо останню звістку розшукувані подавали не з Франкфурта, то організація підкаже рідним телефони схожих організацій в інших німецьких містах. В “Агістрі” є співробітники, що розмовляють російською мовою.

Яна СТАДІЛЬНА.

Зателефонуй нам:
069 – 77 77 55

agisra

Історичний вибір Ататюрка

ДАТИ

Фото Віталія СУДІ.

Не кожній нації доля дарує лідера, здатного у важкі для своєї країни часи мудро й далекоглядно визначити подальший найоптимальніший шлях її розвитку. Все гаразд з цим у турків: у них був Кемаль Ататюрк. Учора виповнилося 65 років з дня його смерті. «Батько турків» — так перекладається це знамените прізвище — прожив лише 57 років. Та цього короткого і яскравого життя вистачило для того, щоб назавжди стати символом нації, її сьогодинішнім дороговказом.

Неспокійні часи завершення Першої світової. Руїни Османської імперії й

безліч бажаючих поновити колишнє панування. Країна окупована військами Антанти. Вже відомий полководець, генерал і паша Мустафа Кемаль очолює визвольний рух. 1922 року турецька армія під його проводом остаточно розгромила інтервентів. Сам генерал розпочинає свої великі історичні реформи. Створено перший всенародний парламент, скасовано монархію й проголошено республіку, небачених досі змін зазнає система державного й адміністративного устрою. Арабську писемність замінюють латинським алфавітом, країна переходить на

григоріанський календар, жінки вперше за всю історію країни отримують виборчі права... І все це — у 20-ті роки минулого століття, в ісламській країні.

Прізвище Ататюрк Мустафа Кемаль отримав від Великих національних зборів 1934 року. Після його смерті Туреччина продовжувала рухатися обрам, і основи цього курсу залишаються непохитними й досі. В цьому феномені ролі Ататюрка. Адже перспективи скочування Туреччини чи то до фундаментального ісламського режиму, чи то до світської диктатури азій-

ського типу були свого часу цілком реальні. Але вже 1945 року в Турецькій Республіці запроваджують багатопартійну систему — необхідну складову демократії європейського типу. 1952 року держава вступає до НАТО, нині є кандидатом на вступ до ЄС. За рівнем демократії мусульманська євразійська Туреччина значно випереджає деякі стовідсотково європейські країни, які невпинно декларують свій європейський вибір. Для Туреччини цей вибір зробив колись її Ататюрк. І не на словах, а на ділі.

Анатолій
МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Після розширення

У Києві відбулася зустріч міністрів закордонних справ “Ширша Європа: співробітництво в регіоні Центрально-Східної Європи через загальні з розширенням Європейським союзом кордонів”, у якій взяли участь представники 18 європейських країн, Єврокомісії й ОБСЕ. Відкриваючи зустріч, Міністр закордонних справ Украї-

ни Костянтин Грищенко наголосив, що “вперше представники всіх країн регіону, незалежно від інституційного рівня їх співробітництва з Євросоюзом, зібралися за одним столом, щоб обговорити питання регіонального співробітництва після розширення ЄС”. Він зазначив, що ця зустріч задумана “як продовження європейської конфе-

ренції в Афінах” і “швидко трансформувалася в повноцінний діалог на високому рівні, що охоплює широке коло питань транскордонного співробітництва”.

Під час зустрічі її учасники обговорили питання свободи пересування, впливу розширення ЄС на торгово-економічні відносини в регіоні, боротьби з нелегальною міграцією і міжна-

родною організованою злочинністю.

У зустрічі взяли участь представники Мальти, Литви, Латвії, Угорщини, Молдови, Польщі, Румунії, Естонії, Чехії, Словенії, Словаччини, Кіпру, Болгарії, Білорусі, Росії, Туреччини, Італії, України, ОБСЕ та Єврокомісії, **повідомив “Інтерфакс-Україна”**.

...і просто послухати 76-річну людину

На 27 із 2 870 виборчих дільниць Грузії вибори до парламенту країни визнано недійсними, повідомили вчора в ЦВК республіки. Про анулювання всіх результатів виборів згідно з вимогою опозиції поки що не йдеться.

Про це заявив президент Грузії Едуард Шеварднадзе на брифінгу після закінчення зустрічі з представниками опозиції Михайлом Саакашвілі, Зурабом Жванія та Ніно Бурджанадзе. “Висунуті на зустрічі вимоги представників опозиції були нездійсненні, бо вони зажадали оголошення виборів недійсними”, — сказав Шеварднадзе. Він повідомив, що “запропонував їм створити змішану робочу групу для вивчення порушень, які могли мати місце на виборах до парламенту 2 листопада, включивши до неї професіоналів, зокрема представника ЦВК”. Президент заявив, що “немає підстав для визнання виборів такими, що не відбулися”, і за законом “президент має право призначати вибори, але анулювати їх результати не може. За пропози-

цією виборчкому це може зробити суд”.

Лідер опозиції Михайло Саакашвілі після зустрічі з Шевар-

днадзе заявив, що “ні про який діалог із президентом мова вже йти не може і вимога опозиції зводитиметься лише до його відставки з посади”. Голова парламенту Ніно Бурджанадзе при цьому наголосила, що президент “фактично ні про що не сказав під час зустрічі, яка відбулася”. Водночас Бурджанадзе все-таки “чекає від президента якихось конструктивних пропозицій”.

Отже, Шеварднадзе готовий продовжити діалог з опозицією, незважаючи на образи. Приміром, під час відвідання ним мітингу опозиції йому скандували лише вимогу про відставку і майже ніхто не хотів говорити. “Але ж я теж людина. Одна образа, потім друга, невже не можна було послухати просто 76-річну людину?” — сказав Едуард Шеварднадзе. Він також заявив, що влада Грузії “не має наміру розганяти” мітинг опозиційних партій біля будинку парламенту в Тбілісі.

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.

Тбілісі.

Зачистки ситуацію не стабілізують

Війська США в Іраку розгорнули велику операцію проти організаторів і учасників диверсій і терактів.

Одночасно в кількох містах і населених пунктах на північ і захід від Багдада було проведено облави та обшуки. В результаті “жорстких зачисток” заарештовано більш як сто іракців. Представник командування США повідомив, що виявлено кілька схованок зі зброєю і боєприпасами. Він заявив, що армія США взаємодіє з іракськими поліцейськими, і висловив упевненість в успіху операції, котру назвав “рішучим наступом на терористів”. Тим часом вчора в Багдаді знову прогрімало кілька вибухів.

До певної міри удару американці зазнали і з боку Туреччини, котра відмовилася вводити свої війська на територію північного Іраку. Минулої суботи міністр закордон-

них справ у Керівній раді Іраку Хошіяр Зебарі назвав рішення Туреччини “мудрим і раціональним”, таким, яке “допоможе нам у майбутньому розвивати відносини з Туреччиною, дуже важливим сусідом Іраку”. Американські офіційні особи висловили жаль з приводу відмови Туреччини розмістити свої війська в Іраку, однак погодилися, що відправлення турецьких військ може не досягти поставленої мети — стабільності в Іраку, якщо зважити, як негативно до такого варіанта ставиться населення Іраку.

У зв’язку з подальшим погіршенням ситуації в Іраку американський сенатор Джозеф Байден закликав Джорджа Буша змінити пріоритети в іракській політиці. У ін-

терв’ю телекомпанії Ейбі-сі він запропонував провести міжнародний саміт з Іраку і звернутися з проханням про допомогу до інших країн. За словами Байдена, на місці Буша він звільнив би главу Пентагона Дональда Рамсфелда, бо його поради щодо Іраку виявилися помилковими...

Тим часом до 1 лютого американська адміністрація в Багдаді призначить підрядчиків для виконання робіт з відбудови країни, на які Конгрес виділив 15 млрд. доларів. Як стверджує “Волл-стріт джорнал”, уся ця сума буде розподілена лише між трьома компаніями зі США.

Контракти розподілятиме спеціально створена структура Пентагона — Адміністрація з відновлення інфраструктури Іраку. Дотепер іракськими контрактами опікувалися армійський Інже-

нерний корпус і Агентство з міжнародного розвитку (USAID). На відміну від цих структур нова Адміністрація з відновлення матиме право укладати договори з закордонними підрядчиками. Однак, як пише видання, на думку багатьох експертів, зроблено це для того, щоб зняти претензії з боку ООН і закордонних компаній. Реально контракти одержать тільки американці — як відбувалося й дотепер.

Серед найбільших контрактів, які мають бути підписані до 1 лютого, — відновлення електросистем на території Іраку (5,5 млрд. доларів), постачання питної водою і системи іригації (3,5 млрд.), створення і забезпечення всім необхідним армії Іраку (2 млрд.), реконструкція нафтових родовищ (1,9 млрд.).

Яна СТАДІЛЬНА.

“Подолаємо скруту разом!”

У понеділок впливова “Франкфуртер рундшау” розпочала благодійну акцію, закликавши читачів робити пожертви для громадян похилого віку, котрі одержують соціальну допомогу або маленькі пенсії. За традицією газета проводить їх щороку напередодні різдвяних свят. Цього разу вже в 50-е.

“Для багатьох нині настали куди складніші часи, ніж колись, доходи зменшилися, а літніх людей, котрі потрапили в скруту, — хворих, самотніх і безпомічних стало більше, — написав у зверненні до читачів головний редактор газети Вольфганг Штюрц. — Давайте разом створимо відчуття, що їх не забули. Невели-

кою пожертвою ми можемо зробити їм велику радість. Подолаємо скруту разом!”

Передріздвяні тижні в Німеччині — це не лише підготовка до родинного Святвечора, а й час допомогти знедоленим, бідним і убогим. Першою розпочала марафон доброти “Франкфуртер рундшау”. На її сторінках друкуються

розповіді про людей, котрі на схилі літ потрапили в скруту, а також прізвища благодійників. Грошей на рахунок, відкритий газетою, переказують, хто скільки може: від десяти — до кількох тисяч євро. Газета закликає читачів не лише робити пожертви, а й повідомляти про інших громадян, котрі потребують допомоги, але соромляться звертатися до соціальних відомств. Поки що в списку газети 150 подружніх пар, 1950 самотніх і хворих людей похилого віку, які живуть на соціальну допомогу або невелику

пенсію. Особливо скрутно хворим, адже лікарняні каси сплачують лише за частину медикаментів. Передбачається, що, крім різдвяних подарунків, кожному з них буде передано щонайменше 200 євро.

Утім, цілком можливо, що сума буде щедрішою. Адже торік читачі “Франкфуртер рундшау” переказали на благодійний рахунок понад один мільйон євро. Організатори акції сподіваються, що й цього разу грошей буде зібрано не менше.

Валентина ПИСАНСЬКА.
Франкфурт-на-Майні.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ Любляна

Прем’єр вирушив до Словенії

Розпочався офіційний візит Прем’єр-міністра України Віктора Януковича до Словенії. Програмою передбачено зустрічі з Президентом Словенії Янезом Дрновшеком, Прем’єр-міністром Антоном Ропом, Головою Державних зборів Борutom Пагором, Міністром закордонних справ Димитрієм Рупелем, членами асоціації україно-словенської дружби. Заплановано також виступ В. Януковича в торгово-промисловій палаті країни і підписання міжурядової угоди про морське торговельно-судноплавство.

■ Гельсінкі

Затримано наших нелегалів

Одинадцять громадян України, які намагалися незаконно перетнути фінсько-російський кордон, затримано у Фінляндії. Як повідомляє фінська державна телерадіокомпанія YLE, в організації нелегального в’їзду цієї групи до країни підозрюють трьох громадян Росії.

■ Токіо

ЛДП знову перемогла

Ліберально-демократична партія (ЛДП) Японії здобула на парламентських виборах перемогу. З невеликим відривом вона випередила Демпартію. Втративши частину місць у парламенті, ЛДП, очолювана прем’єр-міністром Д. Коїдзумі, зберегла право формувати уряд.

■ Тель-Авів

Справу закрито

Генеральний прокурор Ізраїлю Ельякім Рубінштейн заявив про закриття справи про корупцію Арієля Шарона. Раніше Шарона обвинувачували у втручанні в процес виплати компенсацій за землю, відчужену на користь держави.

■ Порт-Судан

Добрими намірами...

Роздавання милостині з нагоди священного місяця мусульманського посту Рамадан завершилося трагедією. 31 особа загинула і 48 дістали поранення в тисняві, що виникла. Серед загиблих переважно жінки та діти.

■ Маніла

“Міс Афганістан”

звинувачують у розпусті

Міс Афганістан Віду Самадзаї, котра отримала на конкурсі “Міс світу”, що відбувся в Манілі, приз за особливі заслуги, звинувачують у розпусті та улещенні похитливих чоловіків. Влада Афганістану погрожує їй судовим переслідуванням і жорстокою карою за вихід на подіум у бікіні. Щоправда, судити її зможуть лише в Афганістані, звідки Самадзаї емігрувала ще в 1996 році.

■ Ер-Ріяд

Кількість жертв зростає

Світове співтовариство засудило суботній теракт у столиці Саудівської Аравії Ер-Ріяді. Кількість жертв теракту зростає. Вже відомо про загибель 17 осіб. Понад 120 — дістали поранення. Серед потерпілих громадян України немає. Більшість загиблих — вихідці з арабських країн. Саудівська влада вважає, що теракт у жилому кварталі організували бойовики “Аль-Каїди”.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформгентств.

Нвєр МХІТАРЯН: «Байдужість, коли викинутим із суспільства просто не дають права в нього повернутися, не менш страшна хвороба, ніж сухоти»

Через порушення прав ув'язнених Україна посідає четверте місце у світі за кількістю звернень до Європейського суду з прав людини

ПОЗИЦІЯ

Є така невід'ємна ознака демократичної держави, і в Україні вона з кожним днем стає дедалі яскравішою: число скарг ув'язнених і їхніх родичів у наш комітет Верховної Ради з питань прав людини, до омбудсмена і навіть у Європейський суд зростає досить швидко.

Скаржаться на жадливі умови перебування у в'язницях, колоніях і слідчих ізоляторів, на катування і знущання з боку працівників правоохоронних органів. Простіше всього відмахнутися від цих скарг, мовляв, «а ти не кради!». Але, якщо ми залишаємо чверть мільйона українських ув'язнених правоохоронних органів.

Недавно, як заступник голови парламентського комітету з захисту прав людини я взяв участь у засіданні колегії департаменту України з питань виконання покарань. Хочу підкреслити, що керівництво системи відбування покарань розділяє стурбованість зростанням числа порушень прав ув'язнених, і визнає витоки проблеми в нестачі бюджетного фінансування і залишковому принципі розподілу коштів.

Справді, фінансування органів і установ виконання покарань становить за минулий і нинішній роки майже 45 відсотків від мінімально необхідних потреб, у проекті бюджету на 2004 рік закладено практично те саме співвідношення.

У Державному департаменті з питань виконання покарань вважають, що закладено в проект бюджету загальної суми фінансування в 478 мільйонів слід збільшити хоча б на 231,5 мільйона гривень. Прокання департаменту, вважаю, варто задовольнити: йдеться справді про мінімальні потреби. Неможливо вилікувати хворого на туберкульоз за 13 гривень на місяць і забезпечити підсилене калорійне харчування за 1 гривню 77 копійок — факт із практики Алчевської виправної колонії Луганської області.

Але вишукування додаткових коштів із і без того убогого бюджету, як показує практика, не в змозі розв'язати проблему. Скажімо, торік для поліпшення харчування ув'язнених Міністерству внутрішніх справ було виділено 266 мільйонів гривень, а пізніше перевірка встановила, що в низці областей значну частину цих коштів було спрямовано на погашення заборгованості особовому складу, а, приміром, у Миколаївській області — витрачено на харчування службових собак. Так, собака теж треба годувати...

Потрібний, по суті, нестандартний підхід до розв'язання питання. Деякі свої пропозиції ризикну оприлюднити далі в цій статті, але, мабуть, оптимальнішим буде запропонувати читачам широке обговорення порушеної проблеми: наш Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин відкритий для дискусії і співробітництва.

Отже, чим насправді пригнічують нинішні українські в'язниці? Не позбавленням волі, як це мало було б бути, а туберкульозом і катування-

ми. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, саме в'язниці в Україні (і навіть слідчі ізолятори, хоча в них утримують ще не обвинуваних, а лише підозрюваних у злочинах громадян), стали сьогодні джерелом поширення особливо небезпечної стійкої до ліків форми туберкульозу, яка практично не піддається лікуванню.

Згідно лише з офіційною статистикою, у місцях позбавлення волі перебуває понад 14 тисяч осіб, хворих на активну форму туберкульозу. Але це лише надводна частина айсберга. Інфікованих і хворих набагато більше. Щороку помирає близько тисячі чоловік. Ще майже три тисячі безнадійно хворих щорічно достроково звільняють у зв'язку з хворобою і відправляють помирати додому. Скільки їхніх рідних, знайомих, товаришів по службі, сусідів, попутників у громадському транспорті стають інфікованими паличкою Коха, можете уявити самі.

З трибуни Верховної Ради я вже казав, що якщо цільовими заходами, загальними зусиллями і якнайвидше не зупинити епідемію туберкульозу в місцях позбавлення волі, то після кожної амністії смертельно небезпечна інфекція блискавично поширюватиметься вже серед законотворчих громадян. Причому саме малозабезпечені верстви населення, які в першу чергу потребують захисту держави, будуть найбільш уразливими: туберкульоз, як відомо, хвороба поганого харчування і передається насамперед тому, чий організм ослаблений. Лікарі стверджують, що у в'язницях ми маємо справу з пандемією — це епідемія, яка вийшла з-під контролю і від якої не рятують ніякі щеплення. І якщо врахувати, що число бацилоносців — це десятки тисяч осіб, збитки від такого джерела масового враження можна порівняти з застосуванням бактеріологічної зброї!

Якщо всі надії на те, що, одного разу оступившись і відбувши покарання, людина може стати повноцінним громадянином нашого суспільства, не гучні слова, давайте все-таки будемо послідовні. У нашому Кримінальному кодексі немає покарання туберкульозом. Але катування страхом заразитися цією хворобою (коли підозрюваного і ув'язненого розміщують в одній камері з бацилоносієм) — одне з тих катувань, які, всупереч усім міжнародним зобов'язанням України, залишаються на озброєнні правоохоронних органів.

За підсумками опитування, проведеного кілька місяців тому Національною академією МВС серед керівників карного розшуку і слідства: практично всі опитані визнали, що катування в Україні застосовують. 30 відсотків опитаних підтвердили, що їх застосовують досить часто, 36 відсотків вважають, що катування мають місце іноді, 33 відсотки — дуже рідко і тільки 3,5 відсотка опитаних відповіли негативно.

Серед методів катувань, застосовуваних в Україні, крім заподіяння фізичного болю і моральних страждань, учасники опитування назвали нанесення побоїв і тілесних ушкоджень, тортури, залякування, приниження гідності, погрози, обман, підробка, зморення голодом, спрагою, відмовлення у справлянні природних потреб.

І, що особливо насторожує, це переконаність більш як 39 відсотків опитаних у тім, що українська міліція не може ефективно працювати, не застосовуючи катувань хоча б періодично. 45 відсотків погодилися, що «іноді корисно тимчасово призупинити дію принципів захисту прав людини для досягнення блага для всіх»? А більш як половина опитаних офіцерів МВС переконані у тому, що засуджені заслуговують на все, що отримують, і вважають, що більшість населення підтримали б побої чи «грубу справедливість» у таких випадках.

Наслідком таких методів поводження співробітників правоохоронних органів із затриманими і засудженими переважно більшістю громадян є підсвідомий страх перед міліцією, прокуратурою, сприйняття правоохоронних органів як суглобної репресивної системи. Що, утім, не дивно: таке, що не прикрашає органи внутрішніх справ, поводження успадковано від багаторічної практики колишнього СРСР, коли головним у роботі правоохоронних органів був не захист конкретної людини, а захист влади і соціалістичної власності.

Чого варта лише одна крилата фраза, одного міліцейського чиновника радянських часів: «Громадянин! Якщо ти на волі — це не твоя заслуга, а наше недопрацювання!»; її, по суті, не зняли з озброєння правоохоронних органів. Так, міліція теж частина народу, для якого розставання з радянським режимом виявилось досить хворобливим. І страшне навіть не те, що співробітник режимної установи регулярно застосовує до ув'язненого знущання і катування, широко вважаючи, що в такий спосіб проводить виховну роботу. Справді волаючим фактом є його впевненість — до слова, яка передається і ув'язненим, — у тому, що такими повноваженнями його наділила держава.

Для подолання подібних явищ, я вважаю, основне зусилля треба спрямувати на удосконалення законодавства України, а також на усунення причин, що породжують подібне поводження співробітників правоохоронних органів.

Якщо вести мову про вдосконалення законодавства, то в цьому напрямку

Верховна Рада в цілому і Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин зокрема, зробив чимало. Тут і низка ухвалених останніми роками законів, що стосуються забезпечення прав людини у відповідності з їх європейськими нормами і стандартами, і розширення структури служби Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, і проведення тематичних конференцій і «круглих столів» із широким залученням вчених і громадськості.

Якщо ж вести мову про причини, що примушують співробітників силових структур застосовувати катування та інші дії, що принижують гідність громадян, я би підкреслив наступне.

Насамперед, це некоректний підхід до оцінки роботи слідчих органів стосовно відсотку розкриття злочинів. Якщо не помиляюся, в Україні ця планка становить 80 відсотків, а в країнах європейської демократії — усього близько сорока. Дивно, що, незважаючи на таку високу планку розкриття, зростання злочинності в Україні не зменшується!

Далі: це зневажливе ставлення до будь-якого затриманого, як до винного, ще задовго до офіційного визнання його провини. Причини — той самий пережиток тоталітарного минулого, коли казали: «була б людина — статтю підберемо».

І третя причина — це недостатня професійна підготовка співробітників органів дізнання і утримання тих, хто перебуває під слідством. Розумію, що за триста гривень на місяць справжній професіонал добре працювати не буде, більше того — намагатиметься підшукати собі інше місце застосування сил і здібностей. Це питання дуже гостре, і розв'язувати його також потрібно.

За моїм переконанням, дві з названих причин вимагають реформування державної системи правоохоронних органів, зміни основної мети їхнього функціонування, категоричної відмови від спадщини тоталітарного минулого.

Я добре розумію, що корені проблеми злочинності — у бідності держави. Дотепер при розподілі бюджету навіть не йдеться про унеможливлення злочинів — хоча всім відомо, що, в кінцевому рахунку, запобігти злочини дешевше, ніж боротися з його наслідками.

Але ця ситуація зможе змінитися тільки тоді, коли головним об'єктом охорони і захисту від можливих зазіхань з будь-якого боку в державній системі правоохоронних органів буде конкретна людина, її права і свободи, її здоров'я і власність.

Така мета роботи правоохоронних органів відповідатиме загальноприйнятним європейським стандартам і відповідатиме положенням Конституції України, де в статті 28 чітко визначено: «Ніхто не може бути підданий катуванням, жорстокому, принижуючому його гідність, поводженню чи покаранню».

Тільки відкритість перед народом дозволить українським правоохоронним органам набутися якісно нового, європейського, демократичного вигляду. Не можна і далі закривати очі на те, що рі-

вень кваліфікації співробітників правоохоронних органів знижується: на проголошеному нашою державою шляху до європейського співтовариства цей факт може виявитися серйозним гальмом.

Добре знаю, що порушена проблема хвилює і багатьох порядних, чесних професіоналів, на плечах яких усе-таки тримається українська правоохоронна система. Їх теж не влаштовує нинішній стан справ. Але ні законами, ні навіть істотним збільшенням зарплати ставлення міліціонера до затриманого не змінити. На мій погляд, потрібна державна освітня програма у всіх регіонах України, яка б передбачала індивідуальну роботу з кадрами правоохоронних органів, послідовне роз'яснення їм невід'ємних прав людини, порушувати які неприпустимо насамперед слугам закону. У правильному суспільстві, я вважаю, тільки кращі люди мають право вчити, виховувати і перевиховувати інших. Ті, кому суспільство довіряє владу і зброю, не повинні почуватися скривдженими і обділеними. Якщо ми не можемо негайно підвищити зарплати співробітникам правоохоронних органів, то означити перспективу такого підвищення, конкретні кроки з повернення престижу професії міліціонера — зобов'язані.

Що ж стосується проблеми катувань ув'язнених, безпосередньо не залежних від співробітників пенітенціарної системи — голодом, холодом, тісною, браком світла і свіжого повітря в камерах, перебуванням у вогнищі туберкульозної інфекції, воно вимагає розв'язання набагато оперативнішого, ніж перевиховання міліцейських кадрів. Спробую в цій статті запропонувати кілька рецептів, що не вимагають зміни статті бюджетного фінансування, але, у разі їхнього схвалення, вимагають відповідного законодавчого забезпечення.

Перший з них простий: треба менше саджати! Як недавно повідомив міністр юстиції Російської Федерації Юрій Чайка, число ув'язнених у слідчих ізоляторах Росії за останні два роки скоротилося майже наполовину, а в місцях позбавлення волі на 20 відсотків. Тепер у багатьох регіонах санітарні норми на одного ув'язненого уже відповідають міжнародним стандартам — 4 кв. метрам. А в нас середній показник по СІЗО України становить 1,8 квадратних метра, а, до прикладу, у Донецькому СІЗО — усього метр. І все це стало можливо тільки завдяки тому, що російські депутати змогли оперативно прийняти ряд законів, спрямованих на лібералізацію і гуманізацію кримінально-виконавчої системи держави. І, у тому числі стосовно розширення застосування альтернативних мір покарання, не пов'язаних із позбавленням волі: скажімо, обов'язкових суспільно-корисних робіт.

Ще те, до чого Європа прийшла вже давно. Думаю, настала наша черга переймати чужий досвід. Рецепт другий: цільова витрата на поліпшення утримання ув'язнених коштів, зароблених ними самими. Тільки за минулий рік українські ув'язнені виробили

продукції на 231 мільйон гривень, одержали понад 30 мільйонів гривень прибутку. Але реально в місцях позбавлення волі властяться працювати лише третину ув'язнених. Хоча в складі спецконтингенту здатних і бажаних працювати більш як 80 відсотків. Вважаю, фактично варто вивчити стан наявних у місцях позбавлення волі виробничих потужностей, запропонувати варіанти їхньої модернізації, альтернативні сфери виробництва справді важливої для народного господарства продукції, нові місця працевлаштування для осіб, що відбувають покарання. Резерви тут є, їх варто тільки визначити. Принаймні, сільськогосподарською продукцією ув'язнені цілком можуть забезпечити себе самі.

І, нарешті, третій рецепт — добродійність. Може, я помиляюся — підкажіть, якщо це не так. Але я не знаю жодного благодійного фонду, куди б міг перерахувати кошти, приміром, на лікування хворих на туберкульоз у місцях позбавлення волі. Неже уся турбота суспільства про тих, хто опинився за ґратами, полягає в розрекламованих у популярних телесеріалах так званих злодійських «общаках»? Якщо так, то ця байдужість, коли викинутим із суспільства просто не дають права в нього повернутися, не менш страшна хвороба, ніж сухоти. Мабуть, який такий фонд було створено, багато хто не залишився б осторонь від доброї справи: як відомо, народна мудрість, що ніколи не помиляється, радить не зарікати від суми і, тим паче, від тюрми.

У ситуації, коли увага світової громадськості прикута до кричущих порушень в Україні життєво важливих прав людей, які тимчасово чи довічно позбавлені волі, нам слід використовувати будь-які наявні можливості, щоб змінити ситуацію на краще.

Ми з вами свідки того, що Україну постійно моніторить Парламентська асамблея Ради Європи, вивчають різні правозахисні організації: саме через порушення прав ув'язнених наша країна посідає четверте місце у світі за кількістю звертань до Європейського суду з прав людини. Але моніторинги — моніторингами, а наше лихо залишається тією проблемою, яку доводиться розв'язувати нам самим. Європа тут нам не допоможе.

Як відомо, Мойсей сорок років водив свій народ по пустелі: не тому, що не знав виходу, а для того, щоб покоління тих, хто виріс у рабстві змінилось вільними людьми. У нас в Україні немає можливості чекати сорок років, доки пережитки радянського минулого зникнуть самі собою. Кожний громадянин України має усвідомлювати свої права, знати, як він може їх захистити, і пам'ятати головну умову української демократії — будь-яка влада в нашій державі служить саме народним інтересам.

Нвєр МХІТАРЯН, народний депутат України, фракція «Партія промисловців і підприємців — «Трудова Україна», заступник голови Комітету Верховної Ради з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин.

Дайте спокій Почаївській лаврі

Останнім часом сторінки багатьох не лише тернопільських, а й загальнодержавних періодичних видань зарясніли матеріалами, заголовки яких промовисто свідчать самі за себе: «По кому звучить Лаврський дзвін», «Почаїв стане Московською святиною?», «Українські святині — українському народові», «Відчай Почаєва», «Вперше три церкви об'єдналися, щоб захистити Лавру» тощо. Сесія Тернопільської обласної ради вже трічі збиралася, щоб обговорити ситуацію навколо Почаївської лаври, адресує прийняті нею звернення Президенту України Леоніду Кучмі, Голові Верховної Ради Володимир Литвину з вимогами на законодавчому рівні захистити духовну святиню України.

Таку бурхливу реакцію викликало серед певних кіл розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 липня № 438 «Про виключення зі складу Кременецько-Почаївського історико-архітектурного заповідника споруд Почаївсько-Успенської лаври». Давайте спробуємо розібратися, чи були підстави здійснити галас на всю Україну, втягти в справи винятково Української православної церкви інші релігійні конфесії — УПЦ Київського патріархату, Українську автокефальну церкву, Українську греко-католицьку церкву.

...Почаївська лавра зустріла нас розміреним гулом всесвітньо відомих дзвонів. Цього дня тут відзначалося свято Івана Богослова. У Троїцькому соборі правила ранкова, а у Свято-Успенському — обідня та вечірня служби. На обличчях ні ченців, ні численних прочан ми не побачили ані тіні відчаю, бодай якихось розгубленості чи душевного сум'яття.

Від центральних воріт і до самого Свято-Успенського собору очам відкривається відреставрована площа, нещодавно споруджені ротонда та капличка, котрі органічно вписалися в архітектурний ансамбль лаври. Приємно було довідатися, що загально здійснено майже 70 відсотків передбаченого обсягу реставрації церковних та інших споруд. Нині ведуться ремонтні та оздоблювальні роботи у Свято-Успенському монастирі. І все це без жодної копійки з державного та місцевого бюджетів, винятково за рахунок пожертвувачів віруючих та за кошти, одержані за допомогою господарської діяльності монастирської братії.

Перше слово — архієпископу Тернопільському та Кременецькому Української православної церкви Сергію.

— Два з лишком роки тому, — каже владика, — 29 травня 2001 року Кабінет Міністрів України (на самому фініші прем'єрства Віктора Ющенка. — **Прим. авт.**) своєю постановою включив Свято-Успенську Почаївську лавру до складу заснованого Кременецько-Почаївського історико-архітектурного заповідника. Час, що минув по тому, переконав в очевидній поспішності цього урядового рішення. Не бажаючи вкладати жодних коштів чи ресурсів у реставрацію лаври, не обтяжуючи себе іншими клопотами про сьогоднішню та майбутню святині, керівники заповідника зате намагалися главенствувати і в ділах церковних.

Зважаючи на ситуацію, що склалася, Кабінет Міністрів Віктора Януковича видав нове розпорядження, згідно з яким лавру було виключено зі складу Кременецько-Почаївського Свято-Успенського історико-архітектурного заповідника.

Цей крок уряду зважений і логічний. Напевно, якби державні мужі з попередніх урядів дотримувалися вимог чинного законодавства, виконували укази Президента України з цього питання, то Почаївську лавру давно було б передано у власність УПЦ і не потрібно було б додаткового урядового рішення. Вона існує майже вісім століть, зберегла себе мистецтвом господарювання без будь-яких заповідників і, слава Богу, житиме й надалі на радість православним християнам.

Нині святиня оновлюється на очах. Ні ченці монастиря, ні намісник лаври єпископ Почаївський Володимир на цьому не збагачуються, не шукають особистої користі. Ті кошти, що їх жертвують парафіяни та прочани, вкладають у ремонт та оздоблення храмів, утримання лаври в належному стані.

А ось що розповів ієромонах Серапіон:

— Наші недруги поширюють серед віруючих та й у народі спотворені висновки, що відтепер Почаївська лавра стала або незабаром стане власністю Московського патріархату, що Росії дістануться головні святині нашої обителі Божої. До більшого безглуздя важко додуматися. Як можна навіть уявити, що кудись можна відправити такі відомі на весь світ святині, як відбиток на скелі стопи Пресвятої Богородиці та джерело цілющої святої води, ікону Божої Матері чи Печерну церкву разом із мошами преподобного Іова, ігумена і чудотворця Почаївського, та мошами преподобного Амфілохія Почаївського?

У зв'язку з цим дозволю собі ще раз нагадати рядки з послання Патріарха Московського та всієї Русі Алексія тодішньому міністрові юстиції України Василю Онопенку і датованого ще 29 грудня 2003 року про те, що «Українська Православна Церква як законний правонаступник єпархії Російської Церкви в Україні... з канонічної точки зору має право на все рухоме та нерухоме церковне майно, створене та надбане протягом 1000-літнього існування Православ'я в Україні. У зв'язку з цим ми заявляємо, що Московська Патріархія не має жодних претензій на яке б то не було рухоме чи нерухоме майно Української Православної Церкви».

Десять років, що минули по тому, підтвердили ширість та відкритість позиції Московської патріархії стосовно Української православної церкви, котра на відміну від інших церков, що нарекли себе православними, є канонічною і загальновизнаною в християнському світі. А з Російською православною церквою нас пов'язують сьогодні тільки молитовне єднання, спільні історія та духовні вигоди.

Наші недруги одним із головних звинувачень лаврі висувують те, що богослужіння в наших храмах ведеться бущімо тільки російською мовою. Але ж ви самі мали змогу переконатися, що службу наші ченці правлять українською, і лише незначна частина обрядів здійснюється російською та старослов'янською. Адже треба зважати на те, що чимало прочан до лаври їдуть з Росії та Білорусі, Молдови та Румунії, Чехії та Словаччини, Польщі і навіть із країн далекого зарубіжжя. А як можна звинувачувати нас за відданість старослов'янській мові, котру ще наприкінці першого тисячоліття створили видатні слов'янські просвітителі — подвижники Кирило та Мефодій.

Особливо скорботно те, що ситуацію довкола лаври намагаються використати з метою нагнітання пристрастей войовничі націонал-патріоти. Озброєні обрізками металевих труб і кийками, добряче напідпитку молодики на чолі з народним депутатом Ч. нагрянули недавно до Почаєва геть не з добрими намірами, одним своїм лихим виглядом страхаючи ченців і прочан. У відповідь нібито з метою захисту лаври та віруючих прибули запорізькі козаки. Невже комусь знову хочеться кровопролиття на нашій святій землі? Щоб не допустити його, ми змушені звернутися до правоохоронних органів, аби вони захистили нас силою влади та законів.

Ще один учасник нашої розмови ієродиякон Геронтій був не менш категоричним у своїх судженнях:

— Давно помічено: там, де на арену виходить Ч., там не доводиться чекати миру, добра, злагоди і спокою. Ще й досі не зажили зламана рука, інші травми в архієпископа Сергія,

яких завдали йому молодики Ч. під час влаштованого ними погрому в одному з православних храмів Тернополя.

Нам постійно дорікають, що в стінах лаври бущімо велася агітація проти Віктора Ющенка. Це ще один злісний наклеп. Наші священнослужителі не беруть участі в політичних баталіях, вони служать Богу і тільки йому. А тим, хто збурює громадську думку, нагнітає протистояння та розбрат, спотворює істину, хотілося б порадити більше опікуватися долею рідного краю та наших мирян. Тільки на Тернопільщині десятки тисяч гектарів родючої ріллі, виведеної з обороту, вже котрий рік заростають бур'янами. Маючи благодатні землі, Україна нині змушена утридорога закупати хліб за кордоном. Мільйони наших співвітчизників поневіряються по закордонах у пошуках заробітків. Молоде покоління дедалі глибше поглинає трясовина безробіття, злочинності, розпусти, пияцтва, наркоманії, бездуховності та інших пороків. Саме на ці вади суспільства варто було б звернути увагу, а не шукати ворогів у нашій особі.

Тисячолітній досвід людства свідчить: коли держава дбає про розквіт канонічної церкви, вона в такий спосіб піклується і про своє майбутнє. Було б дуже добре, аби верховна влада не забувала цієї незаперечної мудрості.

* * *

Що можна додати до цих слів? Лише те, що Почаївська лавра, пронісши через століття свою нелегку історію і зберігши для нащадків свою цінність як духовна святиня, вистояла і перед навалами турецьких завоювальників, і перед спробами поголовно окатоличити населення Західної України, і під атаками тих невігласів, що закривали монастирі та церкви, прикриваючись партійними квитками та іменем Радянської влади. Зуміє вона, поза всяким сумнівом, вистояти і під натиском нинішніх, штучно розбурханих пристрастей, наклепів та фальсифікацій історичної правди і дійсності.

Ті, хто сьогодні вимагає передати Почаївську лавру у «власність всього українського народу», не бажають пригадати, як ще зовсім недавно, наприкінці 80-х — на початку 90-х років минулого століття, вони самочинно захоплювали православні храми, викидали звідти священнослужителів та парафіян. 17 православних священників загинули тоді від рук бузувирів. Ніхто з учасників тієї загарбницької кампанії ані словом, ані натаком нині не прохлоплюється про те, щоб повернути захоплені храми українському народові.

А як можна розцінювати продекламований намір ієрархів філаретівської УПЦ, УАПЦ та греко-католицької церкви «об'єднатися заради захисту Почаївської лаври»? А яку тоді роль у цім процесі (будівничому чи руйнівному?) вони відводять Українській православній церкві на чолі з митрополитом Володимиром? Чи вже всі троє вважають, що долю святині канонічної православної церкви можна вирішувати без її участі, за допомогою збанкрутілих методів психологічного тиску на владу, а ще — шантажу, погроз і наклепів?

Дайте, врешті-решт, Почаївській лаврі спокій! Право на нього вона вистраждала й заслужила.

Володимир СИМОНОВ,
народний депутат України;
Володимир СІРЯЧЕНКО,
журналіст.

ОФІЦІЙНО

Заява депутатської фракції комуністів у Верховній Раді України у зв'язку зі стрімким зростанням цін на продовольчому ринку країни

Депутатська фракція КПУ ще весною висловлювала занепокоєння станом справ на продовольчому ринку країни, котрий заведено злочинними реформами в безвихідь. Але на наші заяви і вимоги до Президента, Верховної Ради і Кабінету Міністрів України про потребу вжити невідкладних і конкретних заходів з недопущення голоду не звертали уваги, нас навіть звинувачували в породженні ажіотажу та упередженості. Натомість у відповідь звучали урочисті запевнення чиновників високого рангу, що ціни на зерно, муку, хліб, хлібобулочні вироби, крупи, цукор, м'ясо, молоко під контролем і не перейдуть установлених урядом меж.

А насправді з'ясувалося, що крім гучних релізів та імітації активних адміністративних дій, уряд з квітня цього року нічого конкретного з недопущення голоду в країні не зробив. Пустою виявилася й постанова Верховної Ради за звітами уряду з цих питань.

Уряд спромігся використати лише десятку частину навіть тих мізерних коштів, які виділено Верховною Радою з резервного фонду на заготівлю продовольства в державні ресурси.

Злочинне нехтування ситуації, постійний обман і дезінформація населення, байдужість і некомпетентність урядовців, банальний пошук винуватця, оптимістичні заяви міністра економіки і європейської інтеграції, що «Захід нам допоможе», тільки-но виконаємо всі його вимоги і вступимо до СОТ, призвели до того, що Україна остаточно втрачає продовольчу і національну незалежність.

Зерна в країні немає, хліб подорожчав (уже вкотре) в усіх регіонах від 20 до 50 відсотків, і один буханець чорного коштує тепер три гривні. Ціни підвищують і на всі інші продовольчі товари, а також на вугілля, вартість тонн якого в сільській місцевості вже перейшла 400-гривневу межу, і на комунальні послуги.

Вершиною зухвальства на цьому тлі стало намагання владних кіл присудити Державну премію України в галузі науки і техніки 2003 року колективу так званих вершителей аграрної політики за «науково-методологічне і нормативно-правове забезпечення реформування земельних відносин та аграрного сектору України». І лише активний супротив комуністів та мешканців міст і сіл не допустили цього святотатства.

Депутатська фракція комуністів, виражаючи інтереси і накази своїх виборців, вимагає від Верховної Ради, Президента і уряду України рішучих і виважених дій.

Перше. Негайно заслухати в першій половині листопада у присутності Президента звіт уряду про виконання заходів із стабілізації цін на продовольчому ринку та забезпечення доступності населенню товарів першої необхідності (передусім хліба, вугілля, електроенергії і комунальних послуг).

Друге. Прийняти рішення про зупинення в аграрному секторі економіки антинародних реформ, скасувати антиконституційний Указ Президента від 3 грудня 1999 року та введений злочинним шляхом Земельний кодекс.

Прийняти державну програму врятування та відродження сільськогосподарського виробництва і українського села.

Прийняти закон про подолання диспаритету цін на сільськогосподарську і промислову продукцію.

Третє. Законодавчо заборонити підвищення цін на хліб і хлібопродукти, борошно, крупи, молоко, м'ясо, штучне і примусове банкрутство сільськогосподарських підприємств і вилучення їх майна.

Запровадити надання щомісячних адресних грошових виплат для придбання хліба малозабезпеченим категоріям населення, передбачивши для цього в Державному бюджеті на 2004 рік не менш як два мільярди грн.

Четверте. Запровадити, починаючи з 2004 року, державне замовлення на сільськогосподарську продукцію на рівні 50 відсотків її річного виробництва (зерно, м'ясо, молоко, яйця, цукор, насіння соняшнику), передбачивши відповідні бюджетні кошти.

У цій надзвичайно складній кризовій ситуації ми, народні депутати-комуністи, рішуче вимагаємо від Верховної Ради, Президента й уряду зробити все можливе, щоб не допустити в Україні голоду, захистити продовольчу безпеку, зберегти український народ і Українську державу.

Петро СИМОНЕНКО,
керівник фракції. ▼

Про внесення змін до Закону України «Про оренду землі»

Верховна Рада України **постановляє:**

Внести зміни до Закону України «Про оренду землі» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 46—47, ст. 280; 1999 р., № 44, ст. 386; 2000 р., № 14—15—16, ст. 121; 2001 р., № 2—3, ст. 10; 2002 р., № 12—13, ст. 92, № 32, ст. 234; 2003 р., № 10—11, ст. 86), виклавши його в такій редакції:

«Закон України «Про оренду землі»

Розділ I. Загальні положення

Стаття 1. Оренда землі
Оренда землі — це засноване на договорі строкове платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для проведення підприємницької та інших видів діяльності.

Стаття 2. Правові засади оренди землі

Відносини, пов'язані з орендою землі, регулюються Земельним кодексом України, Цивільним кодексом України, цим Законом, законами України, іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до них, а також договором оренди землі.

Відносини, пов'язані з орендою земельних ділянок, на яких розташовані цілісні майнові комплекси підприємств, установ і організацій державної або комунальної власності, а також заснованих на майні, що належить Автономній Республіці Крим, та їх структурних підрозділів, регулюються цим Законом з урахуванням особливостей, передбачених Законом України «Про оренду державного та комунального майна».

Стаття 3. Об'єкти оренди землі

Об'єктами оренди є земельні ділянки, що перебувають у власності громадян, юридичних осіб, комунальної або державної власності. Земельна ділянка може передаватися в оренду разом з насадженнями, будівлями, спорудами, водоймами, які знаходяться на ній, або без них.

Стаття 4. Орендодавці землі

Орендодавцями земельних ділянок є громадяни та юридичні особи, у власності яких перебувають земельні ділянки, або уповноважені ними особи.

Орендодавцями земельних ділянок, що перебувають у комунальній власності, є сільські, селищні, міські ради в межах повноважень, визначених законом.

Орендодавцями земельних ділянок, що перебувають у спільній власності територіальних громад, є районні, обласні ради та Верховна Рада Автономної Республіки Крим у межах повноважень, визначених законом.

Орендодавцями земельних ділянок, що перебувають у державній власності, є районні, обласні, Київська і Севастопольська міські державні адміністрації, Рада міністрів Автономної Республіки Крим та Кабінет Міністрів України в межах повноважень, визначених законом.

Стаття 5. Орендарі землі
Орендарями земельних ділянок є юридичні або фізичні особи, яким на підставі договору оренди належить право володіння і користування земельною ділянкою.

Орендарями земельних ділянок можуть бути:

а) районні, обласні, Київська і Севастопольська міські державні адміністрації, Рада міністрів Автономної Республі-

ки Крим та Кабінет Міністрів України в межах повноважень, визначених законом;

б) сільські, селищні, міські, районні та обласні ради, Верховна Рада Автономної Республіки Крим у межах повноважень, визначених законом;

в) громадяни і юридичні особи України, іноземці та особи без громадянства, іноземні юридичні особи, міжнародні об'єднання та організації, а також іноземні держави.

Стаття 6. Право оренди землі

Орендарі набувають права оренди земельної ділянки на підставах і в порядку, передбачених Земельним кодексом України, Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, цим та іншими законами України і договором оренди землі.

У разі набуття права оренди земельної ділянки на конкурентних засадах підставою для укладення договору оренди є результати аукціону чи конкурсу.

У разі дострокового припинення договору оренди землі за ініціативою орендодавця земельної ділянки, право оренди якої набуто за результатами аукціону чи конкурсу, орендодавець відшкодовує орендарю витрати на його набуття у строки, визначені умовами договору, за законом, і збитки, які понесе орендар внаслідок досрокового припинення договору оренди, якщо інше не передбачено договором оренди.

Земельна ділянка, обтяжена заставою, може бути передана в оренду в разі згоди заставодержателя.

Стаття 7. Перехід права на оренду земельної ділянки

Право на оренду земельної ділянки переходить після смерті фізичної особи-орендаря, якщо інше не передбачено договором оренди, до спадкоємців, а в разі їх відмови чи відсутності таких спадкоємців — до осіб, які використовували цю земельну ділянку разом з орендарем і виявили бажання стати орендарями в разі, якщо це не суперечить вимогам Земельного кодексу України та цього Закону.

У разі засудження фізичної особи-орендаря до позбавлення волі або обмеження його дієздатності за рішенням суду право на оренду земельної ділянки переходить до одного з членів його сім'ї, який виявив бажання і може відповідно до закону стати орендарем, а в разі його відмови або відсутності таких — до осіб, які використовували цю земельну ділянку разом з орендарем, за їх згодою, якщо це не суперечить вимогам Земельного кодексу України та цього Закону.

Стаття 8. Суборенда земельних ділянок

Орендована земельна ділянка або її частина може передаватися орендарем у суборенду без зміни цільового призначення, якщо це передбачено договором оренди або за письмовою згодою орендодавця. Якщо протягом одного місяця орендодавець не надішле письмового повідомлення щодо своєї згоди чи заперечення, орендована земельна ділянка або її частина може бути передана в суборенду.

Умови договору суборенди земельної ділянки повинні обмежуватися умовами договору оренди земельної ділянки і не суперечити йому.

Строк суборенди не може перевищувати строку, визначеного договором оренди землі.

У разі припинення договору оренди чинність договору суборенди земельної ділянки припиняється.

Договір суборенди земельної ділянки підлягає державній реєстрації.

За згодою сторін договір суборенди земельної ділянки посвідчується нотаріально.

Передача в суборенду земельних ділянок, на яких розташовані цілісні майнові комплекси підприємств, установ і організацій державної або комунальної власності, а також заснованих на майні, що належить Автономній Республіці Крим, та їх структурних підрозділів, забороняється.

Орендарі земельних ділянок сільськогосподарського призначення на період дії договору оренди можуть обмінюватися належними їм правами користування земельними ділянками шляхом укладання між ними договорів суборенди відповідних ділянок, якщо це передбачено договором оренди або за письмовою згодою орендодавця.

Стаття 9. Переважне право орендаря на отримання орендованої земельної ділянки у власність

Орендар, який відповідно до закону може мати у власності орендовану земельну ділянку, має переважне право на придбання її у власність у разі продажу цієї земельної ділянки, за умови, що він сплачує ціну, за якою вона продається, а у разі продажу на конкурс (аукціоні) — якщо його пропозиція є рівною з пропозицією, яка є найбільшою із запропонованих учасниками конкурсу (аукціону).

Орендодавець зобов'язаний повідомити в письмовій формі орендаря про намір продати земельну ділянку третій особі із зазначенням її ціни та інших умов, на яких вона продається.

Стаття 10. Права третіх осіб на орендовану земельну ділянку

Передача в оренду земельної ділянки не є підставою для припинення або зміни обмежень (обтяжень) та інших прав третіх осіб на цю земельну ділянку.

Стаття 11. Ризик випадкового знищення або пошкодження об'єкта оренди

Ризик випадкового знищення або пошкодження об'єкта оренди несе орендодавець, якщо інше не передбачено договором оренди землі.

У разі прострочення орендодавцем або орендарем установлених договором оренди землі строків передачі об'єкта оренди ризик його випадкового знищення або пошкодження у цей період несе сторона, яка допустила прострочення його передачі.

Стаття 12. Страхування об'єкта оренди

Об'єкт, який передається в оренду, може бути застрахованим на період дії договору оренди землі за згодою сторін у порядку, встановленому законодавством України.

У разі невиконання свого обов'язку стороною, яка повинна згідно з договором оренди землі застрахувати об'єкт оренди, друга сторона може застрахувати його і зажадати від іншої сторони відшкодування витрат на страхування.

Розділ II. Договір оренди землі

Стаття 13. Поняття договору оренди землі

Договір оренди землі — це договір, за яким орендодавець зобов'язаний за плату передавати орендареві земельну ділянку у володіння і

користування на певний строк, а орендар зобов'язаний використовувати земельну ділянку відповідно до умов договору та вимог земельного законодавства.

Стаття 14. Форма договору оренди землі

Договір оренди землі укладається у письмовій формі і за бажанням однієї із сторін може бути посвідчений нотаріально.

Типова форма договору оренди землі затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 15. Умови договору оренди землі

Істотними умовами договору оренди землі є:

об'єкт оренди (місце розташування та розмір земельної ділянки);

строк дії договору оренди;

орендна плата із зазначенням її розміру, індексації, форм платежу, строків, порядку її внесення і перегляду та відповідальності за її несплату;

умови використання та цільове призначення земельної ділянки, яка передається в оренду;

умови збереження стану об'єкта оренди;

умови і строки передачі земельної ділянки орендарю; умови повернення земельної ділянки орендодавцеві;

існуючі обмеження (обтяження) щодо використання земельної ділянки;

визначення сторони, яка несе ризик випадкового пошкодження або знищення об'єкта оренди чи його частини;

відповідальність сторін.

Відсутність у договорі оренди землі однієї з істотних умов, передбачених цією статтею, а також порушення вимог статей 4—6, 11, 17, 19 цього Закону є підставою для відмови в державній реєстрації договору оренди, а також для визнання договору недійсним відповідно до закону.

За згодою сторін у договорі оренди землі можуть зазначатися інші умови, зокрема якісний стан земельних угідь, порядок виконання зобов'язань сторін, порядок страхування об'єкта оренди, порядок відшкодування витрат на здійснення заходів щодо охорони і поліпшення об'єкта оренди, проведення меліоративних робіт, а також обставини, що можуть вплинути на зміну або припинення дії договору оренди, тощо.

Невід'ємною частиною договору оренди землі є:

план або схема земельної ділянки, яка передається в оренду;

кадастровий план земельної ділянки з відображенням обмежень (обтяжень) у її використанні та встановлених земельних сервітутів;

акт визначення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості);

акт приймання-передачі об'єкта оренди;

проект відведення земельної ділянки у випадках, передбачених цим Законом.

У разі якщо договором оренди землі передбачається здійснити заходи, спрямовані на охорону та поліпшення об'єкта оренди, до договору додається угода щодо відшкодування орендарю витрат на такі заходи.

Стаття 16. Порядок укладення договору оренди землі
Особа, яка бажає отримати земельну ділянку в оренду із земель державної або комунальної власності, подає до відповідного органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування за місцем розташування земельної ділянки заяву (клопотання).

Розгляд заяви (клопотання) і надання земельної ділянки в оренду проводяться у порядку, встановленому Земельним кодексом України.

У разі згоди орендодавця передати земельну ділянку в оренду сторони укладають договір оренди землі відповідно до вимог цього Закону.

Передача земельної ділянки, межі якої визначено в натурі (на місцевості), в оренду без зміни її цільового призначення здійснюється без розроблення проекту її відведення.

У разі зміни цільового призначення земельної ділянки надання її в оренду здійснюється за проектом відведення в порядку, встановленому законом.

У разі надходження двох або більше заяв (клопотань) на оренду однієї і тієї самої земельної ділянки, що перебуває в державній або комунальній власності, відповідні органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування проводять аукціон або конкурс щодо набуття права оренди земельної ділянки, якщо законом не встановлено інший порядок.

Порядок проведення конкурсу чи аукціону та набуття права оренди земельної ділянки на конкурентних засадах визначається законодавством.

Стаття 17. Передача об'єкта оренди

Передача об'єкта оренди орендарю здійснюється орендодавцем у строки та на умовах, що визначені у договорі оренди землі, за актом приймання-передачі.

Стаття 18. Чинність договору оренди землі

Договір оренди землі набирає чинності після його державної реєстрації.

Стаття 19. Строк дії договору оренди землі

Строк дії договору оренди землі визначається за згодою сторін, але не може перевищувати 50 років.

При передачі в оренду сільськогосподарських угідь для ведення товарного сільськогосподарського виробництва строк дії договору оренди земельних ділянок визначається з урахуванням періоду ротації основної сівозміни згідно з проектами землеустрою.

При передачі в оренду сільськогосподарських угідь, які розташовані в межах гірничого відводу, наданого для розробки родовища нафти або газу, строк дії договору оренди земельних ділянок визначається з урахуванням строків початку будівництва споруд, пов'язаних з їх експлуатацією, на орендованій ділянці або на її частині.

Стаття 20. Державна реєстрація договору оренди землі

Укладений договір оренди землі підлягає державній реєстрації.

Державна реєстрація договорів оренди землі проводиться у порядку, встановленому законом.

Розділ III. Орендна плата за землю

Стаття 21. Орендна плата за землю

Орендна плата за землю — це платіж, який орендар вносить орендодавцеві за користування земельною ділянкою.

Розмір, форма і строки внесення орендної плати за землю встановлюються за згодою сторін у договорі оренди.

Обчислення розміру орендної плати за землю здійснюється з урахуванням індексів інфляції, якщо інше не передбачено договором оренди.

Річна орендна плата за

земельні ділянки, які перебувають у державній або комунальній власності, надходить до відповідних бюджетів, розподіляється і використовується відповідно до закону і не може перевищувати 10 відсотків їх нормативної грошової оцінки. У разі визначення орендаря на конкурентних засадах може бути встановлений більший розмір орендної плати.

У разі визнання у судовому порядку договору оренди землі недійсним отримана орендодавцем орендна плата за фактичний строк оренди землі не повертається.

Плата за суборенду земельних ділянок державної і комунальної власності не може перевищувати орендної плати.

Стаття 22. Форма орендної плати

Орендна плата може справлятися у грошовій, натуральній та відрібтковій (надання послуг орендодавцю) формах.

Сторони можуть передбачити в договорі оренди поєднання різних форм орендної плати.

Орендна плата за земельні ділянки, що перебувають у державній і комунальній власності, справляється виключно у грошовій формі.

Внесення орендної плати оформлюється письмово, за винятком перерахування коштів через фінансові установи.

Стаття 23. Зміна орендної плати

Орендна плата за земельні ділянки державної і комунальної власності, які передані в оренду для сільськогосподарського використання, переглядається один раз на три роки в порядку, встановленому законом або договором оренди.

Орендна плата за земельні ділянки, що перебувають у власності фізичних та юридичних осіб, переглядається за згодою сторін.

Орендар має право вимагати відповідного зменшення орендної плати в разі, якщо стан орендованої земельної ділянки погіршився не з його вини.

Розділ IV. Права та обов'язки орендодавців і орендарів, захист їх прав

Стаття 24. Права та обов'язки орендодавця

Орендодавець має право вимагати від орендаря: використання земельної ділянки за цільовим призначенням згідно з договором оренди;

дотримання екологічної безпеки землекористування та збереження родючості ґрунтів, додержання державних стандартів, норм і правил, у тому числі місцевих правил забудови населених пунктів;

дотримання режиму водоохоронних зон, бережних захисних смуг, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон, зон особливо-го режиму використання земель та територій, які особливо охороняються; своєчасного внесення орендної плати.

Орендодавець зобов'язаний:

передати в користування земельну ділянку у стані, що відповідає умовам договору оренди;

при передачі земельної ділянки в оренду забезпечувати відповідно до закону реалізацію прав третіх осіб щодо орендованої земельної ділянки;

не вчиняти дій, які б перешкождали орендареві користуватися орендованою земельною ділянкою;

відшкодувати орендарю капітальні витрати, пов'язані з поліпшенням стану об'єкта оренди, яке проводилося орендарем за згодою орендодавця;

попередити орендаря про особливі властивості та недоліки земельної ділянки, які в процесі її використання можуть спричинити екологічно небезпечні наслідки для довкілля або призвести до погіршення стану самого об'єкта оренди.

Стаття 25. Права та обов'язки орендаря

Орендар земельної ділянки має право:

самостійно господарювати на землі з дотриманням умов договору оренди землі; за письмовою згодою орендодавця зводити в установленому законодавством порядку жилі, виробничі, культурно-побутові та інші будівлі і споруди та закладати багаторічні насадження; отримувати продукцію і доходи;

здійснювати в установленому законодавством порядку за письмовою згодою орендодавця будівництво водогосподарських споруд та меліоративних систем.

Орендар земельної ділянки зобов'язаний:

приступати до використання земельної ділянки в строки, встановлені договором оренди землі, зареєстрованим в установленому законом порядку;

виконувати встановлені щодо об'єкта оренди обмеження (обтяження) в обсязі, передбаченому законом або договором оренди землі;

дотримуватися режиму використання земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення;

у п'ятиденний строк після державної реєстрації договору оренди земельної ділянки державної або комунальної власності надати копію договору відповідному органу державної податкової служби.

Стаття 26. Витрати орендаря, пов'язані з використанням нерухомого майна

У разі якщо договором оренди земельної ділянки передбачено використання нерухомого майна, що розташоване на земельній ділянці, пов'язані з цим витрати покладаються на орендаря, якщо інше не передбачено договором оренди.

Стаття 27. Захист прав орендаря та орендодавця на орендовану земельну ділянку

Орендареві забезпечується захист його права на орендовану земельну ділянку нарівні із захистом права власності на земельну ділянку відповідно до закону.

Орендар в установленому законом порядку має право втручатися в орендовану земельну ділянку з будь-якого незаконного володіння та користування, на усунення перешкод у користуванні нею, відшкодування шкоди, заподіяної земельній ділянці громадянами і юридичними особами України, іноземцями, особами без громадянства, іноземними юридичними особами, у тому числі міжнародними об'єднаннями та організаціями.

Розмір відшкодування орендодавцем збитків, завданих орендарю, повинен бути зменшений, якщо орендар навмисно або через необережність спричинив збільшення розмірів збитків унаслідок невиконання чи неналежного виконання умов договору орендодавцем або не вжив заходів щодо їх зменшення.

Стаття 28. Відшкодування збитків, завданих орендарю

Орендар має право на відшкодування збитків, яких він зазнав унаслідок невиконання орендодавцем умов, визначених договором оренди землі.

Збитками вважаються: фактичні втрати, яких орендар зазнав у зв'язку з невиконанням або неналежним виконанням умов дого-

вору орендодавцем, а також витрати, які орендар здійснив або повинен здійснити для відновлення свого порушеного права;

доходи, які орендар міг би реально отримати в разі належного виконання орендодавцем умов договору.

Розмір фактичних витрат орендаря визначається на підставі документально підтверджених даних.

У разі дій орендаря, не передбачених договором оренди, що призвели до зміни стану земельної ділянки, витрати на їх здійснення орендодавцем не відшкодовуються.

У разі здійснення орендарем за письмовою згодою орендодавця поліпшення орендованої земельної ділянки за власний рахунок, орендодавець зобов'язаний компенсувати витрати на її поліпшення, якщо інше не передбачено договором оренди.

Здійснені орендарем без згоди орендодавця витрати на поліпшення орендованої земельної ділянки, які неможливо відокремити без заподіяння шкоди цій ділянці, не підлягають відшкодуванню.

Орендар вправі залишити за собою здійснені ним за власний рахунок вигоди від поліпшення орендованої земельної ділянки, якщо цій поліпшення можуть бути відокремлені без заподіяння шкоди земельній ділянці.

Стаття 29. Відшкодування збитків унаслідок зміни стану орендованої земельної ділянки

У разі погіршення орендарем корисних властивостей орендованої земельної ділянки, пов'язаних із зміною її стану, орендодавець має право на відшкодування збитків.

Збитки, завдані третім особам у зв'язку з використанням орендарем земельної ділянки, відшкодовуються орендарем на загальних підставах.

Розміри збитків визначаються сторонами договору оренди. У разі недосягнення сторонами згоди про розмір відшкодування збитків спір вирішується в судовому порядку.

Розділ V. Зміна, припинення і поновлення договору оренди землі

Стаття 30. Зміна умов договору оренди землі

Зміна умов договору оренди землі здійснюється за взаємною згодою сторін.

У разі недосягнення згоди щодо зміни умов договору оренди землі спір вирішується в судовому порядку.

Стаття 31. Припинення договору оренди землі

Договір оренди землі припиняється в разі:

закінчення строку, на який його було укладено; викупу земельної ділянки для суспільних потреб та примусового відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності в порядку, встановленому законом;

поєднання в одній особі власника земельної ділянки та орендаря;

смерті фізичної особи-орендаря, засудження його до позбавлення волі та відмови осіб, зазначених у статті 7 цього Закону, від виконання укладеного договору оренди земельної ділянки;

ліквідації юридичної особи-орендаря.

Договір оренди землі припиняється також в інших випадках, передбачених законом.

Договір оренди землі може бути розірваний за згодою сторін. На вимогу однієї із сторін договір оренди може бути достроково розірваний за рішенням суду в порядку, встановленому законом.

Розірвання договору оренди землі в односторонньому порядку не допускається, якщо інше не передбачено законом або цим договором.

Стаття 32. Припинення договору оренди землі шляхом його розірвання

На вимогу однієї із сторін договір оренди землі може бути достроково розірваний за рішенням суду в разі невиконання сторонами обов'язків, передбачених статтями 24 і 25 цього Закону та умовами договору, в разі випадкового знищення чи пошкодження об'єкта оренди, яке істотно перешкоджає передбаченому договором використанню земельної ділянки, а також на підставах, визначених Земельним кодексом України та іншими законами України.

У разі розірвання договору оренди землі з ініціативи орендаря орендодавець має право на отримання орендної плати на землях сільськогосподарського призначення за шість місяців, а на землях несільськогосподарського призначення — за рік, якщо протягом зазначеного періоду не надійшло пропозицій від інших осіб на укладення договору оренди цієї ж земельної ділянки на тих самих умовах, за винятком випадків, коли розірвання договору було обумовлено невиконанням або неналежним виконанням орендодавцем договірних зобов'язань.

У разі розірвання договору оренди землі за погодженням сторін кожна сторона має право вимагати в іншій стороні відшкодування понесених збитків відповідно до закону.

Перехід права власності на орендовану земельну ділянку до іншої особи, а також реорганізація юридичної особи-орендаря не є підставою для зміни умов або розірвання договору, якщо інше не передбачено договором оренди землі.

Стаття 33. Поновлення договору оренди землі

Після закінчення строку, на який було укладено договір оренди землі, орендар, який належно виконував обов'язки відповідно до умов договору, має за інших рівних умов переважне право на поновлення договору.

У разі поновлення договору оренди землі на новий строк його умови можуть бути змінені за згодою сторін.

У разі якщо орендар продовжує користуватися земельною ділянкою після закінчення строку договору оренди, то за відсутності письмових заперечень орендодавця протягом одного місяця після закінчення строку договору він підлягає поновленню на той самий строк і на тих самих умовах, які були передбачені договором. Письмове заперечення здійснюється листом-повідомленням.

Стаття 34. Наслідки припинення або розірвання договору оренди землі

У разі припинення або розірвання договору оренди землі орендар зобов'язаний повернути орендодавцеві земельну ділянку на умовах, визначених договором. Орендар не має права утримувати земельну ділянку для задоволення своїх вимог до орендодавця.

У разі невиконання орендарем обов'язку щодо умов повернення орендодавцеві земельної ділянки орендар зобов'язаний відшкодувати орендодавцю завдані збитки.

Розділ VI. Розгляд спорів та відповідальність сторін за невиконання зобов'язань за договором оренди землі

Стаття 35. Розгляд спорів, пов'язаних з орендою землі

Спори, пов'язані з орендою землі, вирішуються у судовому порядку.

Стаття 36. Відповідальність сторін за невиконання зобов'язань за договором оренди землі

У разі невиконання зо-

бов'язань за договором оренди землі сторони несуть відповідальність згідно із законом та договором.

Орендодавець несе відповідальність за недоліки переданої в оренду земельної ділянки, що не були передбачені договором оренди і перешкоджають використанню земельної ділянки за договором. У разі виявлення таких недоліків орендар має право вимагати:

зменшення орендної плати або відшкодування витрат на усунення недоліків; відрахування з орендної плати певної суми своїх витрат на усунення таких недоліків з попереднім повідомленням про це орендодавця; дострокового розірвання договору.

Орендодавець не несе відповідальності за наслідки, пов'язані з недоліками переданої в оренду земельної ділянки, якщо такі недоліки обумовлені договором оренди.

Розділ VII. Міжнародні договори

Стаття 37. Міжнародні договори

У разі якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, то застосовуються правила міжнародного договору.

Розділ VIII. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Частини друга, третя і четверта статті 4 набирають чинності після розмежування відповідно до закону земель державної і комунальної власності.

До розмежування відповідно до закону земель державної і комунальної власності орендодавцями земельних ділянок у межах населених пунктів, крім земель, переданих у приватну власність, є відповідні сільські, селищні, міські ради, а за межами населених пунктів — відповідні органи виконавчої влади в межах повноважень, визначених Земельним кодексом України.

2. Кабінету Міністрів України у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

розробити та затвердити типову форму договору оренди землі;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Розділ IX. Перехідні положення

Громадяни — власники сертифікатів на право на земельну частку (пай) до виділення їм у натурі (на місцевості) земельних ділянок мають право укладати договори оренди земель сільськогосподарського призначення, місце розташування яких визначається з урахуванням вимог раціональної організації території і компактності землекористування, відповідно до цих сертифікатів з дотриманням вимог цього Закону.

Після виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв) договір оренди землі переукладається відповідно до державного акта на право власності на земельну ділянку на тих самих умовах, що і раніше укладений, і може бути змінений лише за згодою сторін. Припинення дії договору оренди допускається лише у випадках, визначених цим Законом».

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
2 жовтня 2003 року.
№ 1211-IV.

ОФІЦІЙНО

Закон України

Про внесення зміни до статті 65 Закону України «Про Державний бюджет України на 2003 рік»

Верховна Рада України постановляє:

1. В абзаці другому частини четвертої статті 65 Закону України «Про Державний бюджет України на 2003 рік» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 10—11, ст. 86, № 33—34, ст. 267) цифри «1,83» замінити цифрами «2,21».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
23 жовтня 2003 року.
№ 1239-IV.

Закон України

Про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування щодо зернових культур

Верховна Рада України постановляє:

1. Внести зміни до таких законів України:

1. Пункт 12 статті 7 Закону України «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 44, ст. 281; із змінами, внесеними Законом України від 9 липня 2003 року № 1046-IV) викласти у такій редакції:

«12. Протягом строку дії Закону України «Про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування щодо зернових культур», прийнятого Верховною Радою України 23 жовтня 2003 року, встановити для товарів, які підпадають під визначення кодів УКТ ЗЕД 1001 10 00 90, 1001 90 99 00, 1002 00 00 00, нульову ставку ввізного (імпортного) мита».

2. У статті 11 Закону України «Про податок на додану вартість» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 21, ст. 156, № 37, ст. 239, № 38, ст. 250, № 47, ст. 294, № 51, ст. 305, ст. 307; 1998 р., № 10, ст. 37, № 17, ст. 83, № 18, ст. 95, № 20, ст. 100, № 33, ст. 224; 1999 р., № 4, ст. 33, № 7, ст. 53, ст. 54, № 15, ст. 83, ст. 88, № 18, ст. 140, ст. 142, № 26, ст. 214, ст. 216, № 31, ст. 250, № 32, ст. 264, № 35, ст. 302, № 38, ст. 338, ст. 341, ст. 343, ст. 352, № 39, ст. 356, ст. 357, № 51, ст. 446; 2000 р., № 2, ст. 14, ст. 16, № 3, ст. 20, № 10, ст. 78, № 20, ст. 149, № 22, ст. 172, № 25, ст. 197, № 26, ст. 209, № 32, ст. 258, ст. 260, № 35, ст. 283, № 36, ст. 300, № 38, ст. 318, № 40, ст. 339, № 48, ст. 406; 2001 р., № 4, ст. 15, № 7, ст. 36, № 11, ст. 46, ст. 50, № 20, ст. 96, № 23, ст. 114, № 30, ст. 143, № 45, ст. 238, № 50, ст. 261; 2002 р., № 5, ст. 31, № 9, ст. 68, № 12—13, ст. 92, № 15, ст. 100, № 31, ст. 214, № 33, ст. 238, № 36, ст. 266; 2003 р., № 6, ст. 49, № 10—11, ст. 86, № 14, ст. 99, № 24, ст. 162):

а) в абзаці одинадцятому пункту 11.5 слова «а також товарів, які ввозяться (пересилаються) підприємством з іноземними інвестиціями незалежно від форми та часу внесення цих інвестицій» виключити;

б) доповнити статтю новим пунктом 11.39 такого змісту:

«11.39. Протягом строку дії Закону України «Про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування щодо зернових культур», прийнятого Верховною Радою України 23 жовтня 2003 року, платники податку при ввезенні на митну територію України товарів, які підпадають під визначення кодів УКТ ЗЕД 1001 10 00 90, 1001 90 99 00, 1002 00 00 00, можуть за своїм рішенням надавати органам митного контролю податковий вексель терміном до 180 днів. Сума, зазначена у податковому векселі, включається до суми податкових зобов'язань такого платника податку у податковому періоді, на який припадає 180-й день з дня надання такого векселя органам митного контролю, або за бажанням такого платника податку — у попередніх податкових періодах, та до складу податкового кредиту наступного податкового періоду.

Платник податку, який протягом строку дії зазначеного Закону імпортує (ввозить, пересилає) на митну територію України товари, які підпадають під визначення кодів УКТ ЗЕД 1001 10 00 90, 1001 90 99 00, 1002 00 00 00 або продає такі товари, вироблені (придбані) на території України, та має суми бюджетного, у тому числі експортного, відшкодування, зазначені ним у податкових деклараціях, але не повернені йому у визначений цим Законом строк (суму простроченого бюджетного відшкодування) до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування щодо зернових культур», прийнятого Верховною Радою України 23 жовтня 2003 року, має право зменшити суму податкового зобов'язання звітного податкового періоду на суму податку, отриманого (нарахованого) у такому звітному податковому періоді від продажу зазначених у цьому абзаці товарів, але не більше суми такого простроченого бюджетного відшкодування, яке вважається погашеним у сумі такого зменшення. Якщо прострочене бюджетне відшкодування залишається непогашеним у повній мірі, то платник податку може здійснити зазначений у цьому абзаці залік у наступних податкових періодах до повного погашення суми такого простроченого бюджетного відшкодування. Платник податку зобов'язаний надати відповідні розрахунки у додатку до податкової декларації, форма якого встановлюється згідно із законом».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування та діє до 1 липня 2004 року.

2. Кабінету Міністрів України забезпечити приведення положень нормативно-правових актів у відповідність із нормами цього Закону протягом п'ятнадцяти календарних днів після набрання ним чинності.

3. Центральному податковому органу України розробити та подати протягом п'ятнадцяти календарних днів після набрання чинності цим Законом на узгодження з комітетом Верховної Ради України, відповідальним за проведення податкової політики, додаток до податкової декларації, зазначений в абзаці другого пункту 11.39 статті 11 Закону України «Про податок на додану вартість».

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
23 жовтня 2003 року.
№ 1240-IV.

СЕЛО

РЕАЛІЇ

Паляниця стає делікатесом

У Черкасах почали продавати хліб за новими цінами. Буханець «арнаутського», або, як його називають, сірого, відразу подорожчав на 30 копійок. Ще недавно біла, з пшеничного борошна хлібина коштувала 1 гривню 10 копійок. Тепер за неї правлять гривню сімдесят. За батон нарізний — півтори гривні.

У сільській місцевості, де торгівля робить чималі «накрутки», головний харчовий продукт ще дорожчий. Крім того, у глибинку майже не возять «соціального» хліба. Пекарні різко скоротили його випуск. Зубожіле населення змушене купувати дорогі хлібобулочні вироби майже як делікатес.

Лідія ТИТАРЕНКО.
Черкаська область.

Своє жито виростити не можемо — попросимо в сусідів

АГРАРНА ПОЛІТИКА

До кінця року Україна планує імпортувати з Білорусі 20 тисяч тонн житнього борошна.

Як повідомили в тамтешньому департаменті з хлібопродуктів Міністерства сільського господарства і продовольства, сусідня з нами держава вперше за останні роки експортуватиме житнє борошно. Заці-

кавленість нашої держави очевидна: нинішнього року через неврожай жита вітчизняний ринок відчуває дефіцит цієї культури за високого попиту.

У свою чергу, в сусідів сільгосппідприємства пе-

ревиконали завдання з постачання жита в рахунок державного замовлення. Із запланованих 254 тисяч тонн у засіки держави надійшло 311. Зроблені запаси і дають можливість Білорусі експортувати цю культуру, наголосили в департаменті з хлібопродуктів Мінсільгосппроду.

Валерій ДРУЖЕНКО.

Живемо, кукурудзу жуємо

ПРОПОЗИЦІЇ

Рятівну пропозицію, яка, вірогідно, найближчим часом стане керівництвом до дії у багатьох регіонах, висунули в Полтавській обласній обласній. Там, **інформує УНІАН**, щоб нормалізувати ситуацію на продовольчому ринку області, хлібопекарням рекомендують випікати дієтичний хліб з кукурудзяного борошна.

Рішення «Про хід ви-

конання Програми з нормалізації ситуації на продовольчому ринку області та підтримці аграрного сектору Полтавщини» прийняли депутати облради. Пропозицію рекомендувати хлібо заводам пекти буханці з кукурудзи виніс на розгляд сесії депутат Анатолій Пахомов. За його словами, Полтавщина може забезпечити вдосталь хлібозаводи кукурудзяним борошном і випікати недорогі види хліба для

малозабезпечених верств населення.

На президентському рівні також роблять кроки щодо нормалізації ситуації на внутрішньому ринку збіжжя. Леонід Кучма підписав закон, яким до 1 січня 2004 року звільняються від оподаткування операції із ввезення на митну територію України зернових і подовжено з 31 грудня 2003 року по 1 червня 2004 року чинність нульової ставки мита на зерно.

Заповідна школа

СИТУАЦІЯ

Малокомплектна сільська школа за всіх часів була великим головним боєм системи освіти. Тому що з кожною з них пов'язані цілком конкретні й такі, що не підлягають уніфікації, проблеми. Утримувати їх дорого, а знищити — означає погубити село в десятку сотню дворів.

Покровська загальноосвітня школа І—ІІІ ступенів — особлива навіть серед малокомплектних. Розташована вона географічно на півострові. За адміністративно-територіальним розподілом Кінбурнський півострів — Очаковський район Миколаївської області. До «великої землі» 40 хвилин їзди на катері морем. Сушею — чотири години бездоріжжя через Херсонську область у Миколаївську.

Кінбурн — заповідна зона. Бездоріжжя, до певної межі, змушений захід. Проклади автотрасу — від заповідника сліду не залишиться. А місця тут справді унікальні: немає такого в Європі. Збереглися реліктові ліси, описані Геродотом, і плантації диких орхідей. Є місця гніздування екзотичних птахів і водяться справжнісінькі, а не казкові вовки. Писати про цей край і хочеться, і боязно. Оспівав колись Костянтин Паустовський приокську Мещеру, тож і життя не стало від прочан-туристів. Стоптали і

випалили шашликовими вогнищами землю краси первозданної.

Може, тому і цураються кінбурнці благ цивілізації, що на рівні інстинкту намагаються зберегти споконвічний уклад життя. Органічно вписується в нього навчання і виховання. На два села — Покровське й Покровка — одна школа. Відстань між селами невелика, але дітям пішки ходити небезпечно — вовки. Як на гріх, у вересні зламалася і шкільний автобус, і приватна машина, що поробиш — бездоріжжя. Діти з далекого села в школу не ходили. Це, можна сказати, перша особливість Покровської малокомплектної школи — географічна.

Є і друга — демографічна. У школі 25 учнів, чотири першокласники й один випускник. Підрос-тають ще два малюки — майбутні школярі. І демографічний вибух не очікується. У Покровці, приміром, живуть 208 осіб, із них 120 пенсіонери віком понад 70 років. Виробництва як такого

тут немає. У лісгоспі заробітна плата маленька, навряд чи кого привабить, рибкоколгосп розпався.

Щоправда, є море, ліс. Може, вважає директор школи Олександр Кучеренко, колись санаторну школу відкриють. Приміщення дозволяють. Тут три будівлі: класні кабінети, кімнати відпочинку для малят, їдальня. Опа-лення грубе і надійне. Все відремонтовано, побілено, пофарбовано. Допомагає Миколаївський глиноземний завод. І не лише матеріально, один час інформатику в школі вів кандидат фізико-математичних наук, заступник директора глиноземного пан Циммерман. А цього року музику викладає випускник Одеської консерваторії. Отже, кадрами школу забезпечено. Усього шість учителів, кожний читає по кілька предметів, явище звичайне для малокомплектної школи. Є комп'ютери — дев'ять штук системи «Пошук», зовсім застарілі. Але чотири роки тому співробітничали з московською міжнародною кіношколою й одержали в подарунок сучасніший комп'ютер. Навчати основам інформатики і комп'ютерної техніки можна.

Загалом нетипова за географією, демографіч-

но для України Покровська загальноосвітня типова. А от відомчі виверти часом загаяють у глухий кут. У Покровській школі всі початкові класи укомплектовані, як один, у відповідності з сіткою, котру щорічно здають в управління освіти. Уявіть собі на хвилинку урок математики одночасно в першому, другому, третьому і четвертому класах. Учителю каже: «Учачи, як навчати одночасно два класи, але як — чотири, не знаю». Виходячи з місцевих умов, один за сіткою класів поділили на два за часом: з восьми ранку до одинадцяти — перші, другі, з одинадцяти — треті, четверті. А от випускник цього року один. Для нього — індивідуальна форма навчання, вісім годин на тиждень. У школу приїжджає на своєму мотоциклі в понеділок і вівторок.

Колись було інакше. У малокомплектних школах не було нормативу — п'ять осіб у класі, тому навіть одну дитину вчили так само, як і 30, тобто всім передбаченим планом предметам. А на вісім годин не розженешся: лише математика, фізика, хімія, історія, література.

Система освіти, розмахнувшись, працює на усереднену модель. До того ж проголошуються як основні принципи демократизації і гуманізації навчання. Слова ріжуть слух дзвінками приголосними і звучать загально. Справжня демократизація зовсім не в тому, щоб окремо узяти Покровська загальноосвітня малокомплектна школа пристосовувалася під зручну для системи модель. Потрібно, щоб система працювала на її, Покровську, особливу за географічними і демографічними обставинами школу. Ось тоді це буде гуманізація процесу навчання не за кон'юнктурними гаслами, а по суті.

Олена ІВАШКО.
Миколаївська область.

ХЛІБНА СПРАВА

Арештовано за продаж інформації про зерновий ринок

Нечистого на руку чиновника Євросоюзу, відповідального за встановлення цін на зерно і виплату експортних субсидій, викрили в штабквартирі ЄС. Його підозрюють у передачі конфіденційної інформації, що «має стратегічне та економічне значення», зерновим компаніям Голландії і Франції.

В ЄС є система субсидування експорту, бо в Євросоюзі ціни на продовольство вищі, ніж в інших регіонах. Щоб визначити базову експортну ціну на зерно, раз на тиждень зустрічаються експерти — їх майже 20 осіб. Вони обговорюють підсумки минулих тендерів і визначають розмір субсидій. Арештований мав доступ на такі засідання, і інформував про майбутні ціни своїх подільників. Члени злочинного угруповання скуповували ф'ючерси на зернових ринках і у такий спосіб наживалися за рахунок платників податків ЄС. Зрештою, все зводилося до того, щоб довідатися про точні ціни раніше за інших.

Під підозру потрапили деякі члени комітету з сільського господарства. Стеження велось кілька місяців — поліції знадобився час на те, щоб встановити джерело «зливу» конфіденційної інформації. Врешті-решт французькі і бельгійські поліцейські провели серію арештів, взявши і подільників. Усього за ґратами опинилося 8 осіб, причетних до грандіозної афери. Як зазначає європейська преса, в операції було задіяно більш як сто поліцейських!

(За повідомленнями зарубіжної преси).

Мал. Вадима СИМІНОГІ.

ПЕРСПЕКТИВА

Скажені тварини загрожують «з'їсти» шалені гроші

У Міжнародному епізоотичному бюро вважають, що через десять років сума, яка піде на боротьбу з цією недугою, обчислюватиметься мільярдами доларів. За масштабністю сказ у недалекому майбутньому обійде такі небезпечні хвороби, як ящури і губчаста енцефалопатія (так званий коров'ячий сказ), що ще недавно тримали в напруженні фермерів усього світу. Такі невтішні прогнози було оприлюднено на засіданні Міжурядової ради країн СНД.

В Україні також спостерігається зростання захворюваності на сказ. З початку року зареєстровано 1300 випадків — стільки само, як за весь минулий рік. Найчастіше занедужують ди-кі тварини, і тільки потім у списку йдуть собаки, кішки й свійська худоба. У Держдепартаменті ветеринарної медицини Мінагрополітики стверджують, що недуги, яка часто призводить до людських жертв, протистояти без імунізації диких тварин неможливо. Для України цей процес коштує 120 мільйонів гривень. Тим часом на всі епізоотичні проблеми бюджетом передбачено 52 мільйони.

Звичайно, треба враховувати реальну загрозу. Заразитися сказом можна, якщо тварина вку-ситься чи подряпає людину. Достатньо навіть певної кількості слини. Летальний результат практично гарантований. Добре б тільки, щоб ті, нехай навіть незначні, державні вливання, що акумулюються за рахунок платників податків, йшли за призначенням. Адже свого часу Рахункова палата України обвинувачувала Держдепартамент ветмедицини в нецільовому використанні бюджетних коштів.

Валерій ДРУЖЕНКО. ▼

Фото Геннадія КАБАЧЕНКА.

Без права порушувати закон

У суспільстві прийнято вважати, що суд і суддя безумовно зв'язані законом та правом. Ні в кого не виникає сумніву, що професійною судді під час розв'язання справ повинна бути гарантована незалежність, яка забезпечується недоторканністю на будь-якій стадії судочинства і є основним принципом статусу професійного судді.

За статтею 126 Конституції та законами України про судову систему ніхто не має права будь-як впливати на суддю. Йому гарантовано, що при відправленні правосуддя він позбавлений вказівок та службового нагляду з боку законодавчої чи виконавчої влади, прокурорського нагляду, на нього не повинні впливати судді апеляційної та касаційної інстанцій і навіть Президент України. Створена згідно з Законом України “Про судоустрій України” Державна судова адміністрація теж не може порушувати принцип невтручання і будь-яким чином тиснути на суд чи контролювати судову діяльність. Отже, незалежність і недоторканність створюють умови конституційно-правового захисту для професійних суддів, які наділені особливими повноваженнями як представники судової влади. Начебто механізм самостійного правосуддя законодавчо визначений.

Але на кого держава й суспільство поклали обов'язок перевіряти дотримання суддями статусу при здійсненні правосуддя, іменем України вирішувати долю людей, розв'язувати судові спори?

Це запитання ми поставили перед членом Вищої ради юстиції, доктором юридичних наук, професором **Анатолієм СЕЛІВАНОВИМ**.

судді, які мають процесуальне значення, оскільки такий нагляд може шкодити правосуддю, порушувати незалежність судді. Органічний зв'язок незалежності і самостійності суддів з відповідальністю за дотримання процесуальних вимог закону дозволяє забезпечувати безпомилкове правосуддя, якому вірять люди, до якого вони звертаються по справедливості і захист своїх прав та інтересів.

Судова влада проходить свій шлях самостійно, і головна загроза риса на цьому шляху – це непоодинокі випадки порушення суддями конституційних прав громадян, обмеження їх доступу до правосуддя, нехтування передбаченими законом процедурами при розгляді судових спорів, скоєння окремими суддями протиправних діянь. Як не прикро говорити, але до цього чималою переліку порушень можна додати відомі Вищій раді юстиції непоодинокі факти грубого, зневажливого і нетактовного ставлення суддів не тільки до громадян, але й до їхніх законних представників та адвокатів. Важливим, мені здається, є сам факт розгляду вперше за всю судову практику Пленумом Верховного Суду України 24 жовтня ч. р. питань щодо забезпечення права на захист в кримінальному процесі.

Слід підкреслити, що негативні прояви в судочинстві не можна назвати системною, але про них ідеться у зверненнях до Вищої ради юстиції, кваліфікаційних комісій суддів не тільки громадян, представників громадських організацій, а й народних депутатів України. З кожним роком кількість таких депутатських звернень зростає, і якщо чотири роки тому їх було 59, то за 2002 рік надійшло 175. Майже в три рази збільшилось надходження скарг громадян до Вищої ради юстиції і становило торік понад 2770. Обов'язок перевіряти суддівську діяльність покладено в першу чергу на кваліфікаційні комісії суддів, але статус Вищої ради юстиції, на наш погляд, дає більшу можливість сприяти відповідальному правосуддю, допомагати захисту суддів від втручання у судовий процес.

— **І все ж такі напрошуються запитання: як це відбувається на практиці, чи повною мірою реалізуються повноваження Вищої ради юстиції?**

— Виконуючи покладені законом функції у конституційно незалежному, колегіальному органі, ми, як члени Вищої ради юстиції, усвідомлюємо, що, склавши присягу перед Верховною Радою України, тим самим узяли зобов'язання перед державою й отримали не тільки високу довіру, але й відповідальність за стан справ у суддівському корпусі. Наведу лише один приклад. В результаті співбесід у Вищій раді юстиції кожен сьомий кандидат на посаду судді в 2002 році не отримав рекомендацію для його призначення суддею Президентом України. Я не можу уявити, щоб суддя помилявся в правосудді з причини незнання законів, нездатності без помилки застосувати правову норму, неспроможності розв'язувати правову проблему спору. Кого потім держава і громадянин спитають, якщо визнати право на порушення законів

таких суддів? Чи не стає у таких випадках і Вища рада юстиції безвідповідальним органом, котрий заплющує очі на можливі грубі порушення матеріального і процесуального права з боку суддів, які вважають, що на свій розсуд можна вирішувати долі людей, відкидати інтереси держави і суспільства, не дотримуватися букви і смислу законів? Слід самокритично визнати, що Вища рада юстиції, на жаль, ще не стала суб'єктом ефективного позасудового контролю саме за такими негативними явищами в судовій системі. З усієї кількості звернень народних депутатів України та громадян торік було розглянуто тільки 28 справ щодо звільнення суддів з займаної посади з особливих обставин, з них у трьох внесено подання Президентів України, лише одне — до Верховної Ради України і три справи передано на розгляд кваліфікаційної комісії.

Основне завдання Вищої ради юстиції має досягтися нашою спільною працею, яка обумовлена її конституційним призначенням: бути в державі органом, відповідальним за суддівський корпус, який зобов'язаний кваліфіковано, сумлінно та неупереджено здійснювати правосуддя. Але практика свідчить, що наші зусилля ще далекі від практичних реалій. Коли треба суворо спитати з людини, яка забула про суддівську приналежність, на жаль, бере гору суб'єктивна поблажливості до зловживання суддями наданими правами, а також не обмежена законом тривалість розгляду в колегіальному органі грубих порушень в окремих судах процесуального законодавства, nereaguvannya на звернення громадян, які бачать у Вищій раді юстиції останню інстанцію захисту своїх законних прав та інтересів.

Особливо це стосується одного з негативних явищ у суддівському корпусі — невиконання вимог статті 10 Закону України “Про статус суддів України”: здійснення правосуддя тільки після прийняття присяги. Конституція України не випадково визначила присягу як принцип перебування на посаді судді. Вища рада юстиції зобов'язана перевіряти, насамперед, чи не порушується суддями перша заповідь професіонального судді: “судити так, як вимагає присяга”. Але постає питання: чи всі судді прийняли присягу? Я не можу собі уявити, щоб народний депутат України чи навіть Президент України знехтували цією вимогою Конституції України, а в суддівському корпусі це допустимо, і зараз, як на мене, створилися складна ситуація з прийняттям присяги не тільки новопризначених суддів. На жаль, положення указу Президента України від 11 травня 1999 року не виконуються, і багато суддів, надягаючи суддівську мантію, ще не взяли на себе зобов'язань присяги. На черзі в парламенті є розгляд важливого законопроекту народного депутата України М. Добкіна з новим повноцінним текстом присяги, яка пройшла наукову експертизу, і тепер слово за народними обранцями. До речі, не можна не згадати і кодекс суддівської етики, з яким не всі судді сьогодні обізнані.

Та важливо не тільки прийняти присягу, прочитати кодекс суддівської етики, а в першу чергу неухильно їх виконувати, адже трапляються такі випадки, як, наприклад, в апеляційному суді Харківської області, коли неналежна поведінка заступника голови — голови судової палати з цивільних справ М. Бородіна досягла свого апогею в судових процесах, які він особисто готував, доповідав і головував на них, нехтуючи законом і не звертаючи

уваги на рекомендації навіть Пленуму Верховного Суду України. Перевірка Вищої ради юстиції, проведена за зверненням народних депутатів України, виявила не тільки зловживання правом судді, а й підбрюку судових документів особисто Бородиним, що було підтверджено НДІ судових експертиз імені проф. М. Бокаріуса. За цими фактами прокуратура Харкова порушила кримінальну справу.

Але, як це нерідко трапляється, вищі од закону виявились корпоративні інтереси, поблажливий “захист” цього судді з боку високих посадовців, коли навіть факти заборони Бородиним впускати працівників обласної прокуратури до приміщення суду не знайшли належної, бодай етичної, оцінки з боку керівників судової влади і суддівського самоврядування. Таку зухвалу поведінку можна пояснити ще й тим, що суддя Бородин досі не склав присяги перед Україною, тож цей процес у Вищій раді юстиції, мабуть, не знайде логічного завершення. Адже сім місяців після звільнення указом Президента України з адміністративної посади М. Бородин продовжував керувати розглядом справ у палаті суддів і незаконно отримував грошове забезпечення. Можна лише вірити, що Верховний Суд України не обміне таку негативну практику і визнає, що відповідальність та законотриманість кожного судді — це складова його статусу при здійсненні незалежного правосуддя.

— **Чи достатньо повноважень Вищої ради юстиції, щоб спільними зусиллями з кваліфікаційними комісіями, органами суддівського самоврядування підняти правову дисципліну і відповідальність суддів, адже численний апарат, який забезпечує роботу двадцяти представників у Вищій раді юстиції, має всі умови для ефективної діяльності?**

— Скажу цілком відверто: виправдати своє конституційне призначення і заслужити високу довіру перед державою та громадянами Вища рада юстиції може тільки завдяки чіткій організації її роботи, принциповій позиції та об'єктивній оцінці кожного факту порушень суддею прав і свобод громадянина. Не можна бути спостерігачем, коли розглядаєш факти ухилення від виконання суддями процесуальних вимог законів, потрібно, щоб діяв принцип невідворотності відповідальності за порушення присяги судді. Три роки тому я пропонував, щоб члени Вищої ради юстиції вели періодичний прийом громадян, практикували регулярні візди на місяця для ознайомлення з організацією суддівської діяльності, перевіряли кожне депутатське звернення, як це прямо записано в Рішенні Конституційного Суду України від 21 травня 2002 року. Закон про статус Вищої ради юстиції визначив широкі повноваження спеціальної юрисдикції, щоб від імені держави цей орган попереджував прояви несумлінного правосуддя, і це повинно відбуватися, насамперед, в інтересах справедливого та законного розгляду позовних заяв і скарг громадян. Чи можна у випадках, коли знайшли підтвердження факти суддівських помилок і порушень законів, не реагувати на те, яким чином суддею досягався правовий результат? У суддів не може бути власних інтересів, упередженого ставлення або зацікавленості у справі, коли вирішується доля людини, коли розглядається господарський спір, коли встановлюється істина і дається юридична оцінка фактам. І тому інколи прикро чути демагогічну тезу: треба захищати суддів від перевірок. Тоді для чого існує Вища рада юстиції, коли є всі підстави з'ясувати, як їхні виники узгоджуються з законом і мораллю.

Не секрет, що теза про захист суддів лунає частіше з вуст тих, хто намагається судову владу зробити закритою для людей, а судові помилки, які можуть призводити до людських трагедій, штучних банкрутств підприємств, порушення конституційних прав і свобод громадян, виправдовувати самостійністю й недоторканністю суддів, за якими не буде позасудового нагляду.

Ніяка гілка влади не має права на відчуженість від суспільства, корпоративність у своїх діях, замовчування фактів зловживання правом. Викликає повну підтримку позиції голови Верховного Суду України В. Маляренка і голови Вищого господарського суду Д. Притики, які поновлюють практику направлення досвідчених суддів для ознайомлення з судочинством у місцевих судах, виявлення і виправлення судових помилок, налагодження підвищення кваліфікації суддів і голів судів, надання методичної допомоги судам різних інстанцій. Самостійне і незалежне правосуддя не може поразити конституційний обов'язок Вищої ради юстиції проводити об'єктивні перевірки і без втручання у правосуддя реально покращувати його якість через відповідальність тих, кому виявлена довіра судити іменем України.

Тому мені теж зовсім незрозумілою є законодавча пропозиція, яка перебуває на розгляді у Верховній Раді України, щодо змін до Закону України “Про Вищу раду юстиції” і створення в структурі Вищої ради юстиції так званої юридичної інспекції для здійснення позасудового нагляду за суддями. Державні службовці Вищої ради юстиції за статусом, не передбаченим статтею 131 Конституції України, не можуть наглядати за судовою владою, перевіряти судові справи, робити висновки щодо відповідальності суддів. Викликає подив положення законопроект про введення у Вищій раді юстиції цієї самостійної інституції виключно для перевірки активів суддів. Хіба можна визнати конституційними норми законопроект, які визначають порядок формування і склад спеціалізованої інспекції, вводять обмеження права Верховної Ради України призначати до Вищої ради юстиції високопрофесійних юристів за певним віковим цензом, а також закріплювати виключно громадські функції всіх членів Вищої ради юстиції, у тому числі тих, хто має займати адміністративні посади в конституційно-органі спеціальної компетенції. Кожному юристу відомо, що при такому органі не може діяти будь-яке утворення, будь-яка “квазінаглядова” інспекція, оскільки в такому разі можна деформувати через закон статус будь-якого конституційного органу держави, деформувати його функції, місце і роль в системі організації державної влади. А якщо по суті пропонувати відокремити статус Вищої ради юстиції, підвищити її роль у забезпеченні самостійного, незалежного від жодного впливу правосуддя, створення умов для кожного судді, діяти виключно за Конституцією та законами України, то необхідно, як пропонують багато серйозних вчених-юристів, створити повноцінну процесуальну основу діяльності органу спеціальної юрисдикції. У такому разі не буде можливості в тих, хто зловживає судовою владою, карикатурно нехтує вимогами законів, зневажливо ставитися до учасників судового процесу і вважати, що суддя може стояти вище закону, уникати відповідальності і призводити судову систему до професійної деформації.

Інтерв'ю провів Олександр МАКОВІЙ.

Форма власності значення не має

КОНСТИТУЦІЙНЕ СУДОЧИНСТВО

Із рішення Конституційного Суду України від 30 жовтня 2003 року №18-рп/2003 у справі за конституційним зверненням громадянина Гулеватого Олександра Івановича про офіційне тлумачення частини другої статті 164 Кримінального кодексу України 1960 року.

Конституційний Суд України розглянув на пленарному засіданні справу за конституційним зверненням громадянина Гулеватого Олександра Івановича про офіційне тлумачення частини другої статті 164 Кримінального кодексу України (з 11 липня 1992 року — Кримінальний кодекс України) 1960 року (далі — КК 1960) із змінами, внесеними Указом Президії Верховної Ради Української РСР «Про внесення змін і доповнень до Кримінального кодексу Української РСР» від 12 січня 1983 року №4571-Х (далі — Указ), затвердженим Законом Української РСР «Про затвердження Указів Президії Верховної Ради Української РСР про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів Української РСР» від 30 червня 1983 року №5466-Х.

Заслухавши Суду доповідача Тихого В. П. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України, зокрема, **встановив:**

Суб'єкт права на конституційне звернення - громадянин Гулеватий О. І. — звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням дати офіційне тлумачення частини другої статті 164 КК 1960 року для з'ясування питання, чи можна вважати керівників та інших службових осіб підприємств, установ, організацій, у тому числі комерційних банків, заснованих з 1991 року на приватній та колективній формах власності, суб'єктами службових злочинів у період часу до внесення змін до статті 164 КК 1960 року відповідно до Закону України «Про внесення змін і доповнень до Кримінального, Кримінально-процесуального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення» від 28 січня 1994 року № 3888-ХІІ (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 19, ст. 111), який набрав чинності з 30 березня 1994 року.

Громадянин Гулеватий О. І. вважає, що «слідчі та судові органи неоднозначно тлумачать закон про визначення поняття службової особи, яка може бути суб'єктом службового злочину за станом на 1991-1994 роки».

Як приклад неоднозначного тлумачення і застосування в судовій практиці статті 164 КК 1960 року Гулеватий О. І. наводить протилежні вироки в аналогічних справах.

Конституційний Суд України, вирішуючи цю справу, виходить з такого.

Злочинність і караність діяння визначаються законом про кримінальну відповідальність, який діяв на час вчинення цього діяння (частина 2 статті 4 Кримінального кодексу України 2001 року).

Згідно з частиною другою статті 164 КК 1960 року (із змінами, внесеними Указом) «під службовими особами в статтях цієї глави розуміються особи, які постійно чи тимчасово здійснюють функції представників влади, а також займають

постійно чи тимчасово на державних або громадських підприємствах, в установах чи організаціях посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських обов'язків, або виконують такі обов'язки на зазначених підприємствах, в установах чи організаціях за спеціальним повноваженням».

Відповідно до Конституції (Основного Закону) Української РСР 1978 року і Кримінального кодексу Української РСР 1960 року термін «громадські підприємства, установи, організації», який вживався в частині другій статті 164 КК 1960 року (із змінами, внесеними Указом), означав соціалістичні недержавні підприємства, установи, організації.

У зв'язку зі змінами Конституції (Основного Закону) Української РСР, у тому числі виключенням преамбули, викладенням у новій редакції статей 1, 4, припиненням дії глави 2 і т. ін., прийняттям законів України «Про власність», «Про підприємництво», «Про підприємства в Україні», «Про господарські товариства», якими відповідно встановлено різноманітність і рівноправність усіх форм власності та їх державний захист, створено рівні правові умови для діяльності підприємств незалежно від форм власності на майно та організаційної форми підприємства і з метою правового захисту суверенітету України, конституційного ладу, внутрішньої і зовнішньої безпеки Законом України «Про внесення змін і доповнень до Кримінального, Кримінально-процесуального кодексів Української РСР, Кодексу Української РСР про адміністративні правопорушення та Митного кодексу України» від 17 червня 1992 року № 2468-ХІІ (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 35, ст. 511) було внесено зміни і до КК 1960 року.

Згідно з цим Законом у статтях КК 1960 року, зокрема у частині першій статті 1 щодо завдань Кримінального кодексу України і частині першій статті 7 щодо поняття злочину із словосполучень «соціалістична власність» і «соціалістичний правопорядок» було виключено відповідно слова «соціалістична» і «соціалістичний», а назви глави І «Державні злочини» (1. Особливо небезпечні державні злочини; 2. Інші державні злочини), глави ІІ «Злочини проти соціалістичної власності», глави V «Злочини проти особистої власності громадян» Особливої частини замінено відповідно на «Злочини проти держави» (1. Особливо небезпечні злочини проти держави; 2. Інші злочини проти держави), на «Злочини проти державної і колективної власності», на «Злочини проти індивідуальної власності громадян».

Було внесено зміни також і до деяких статей цих глав, зокрема до статті 84 КК 1960 року, яка передбачала кримінальну відповідальність службової особи і

за розкрадання державного або колективного майна шляхом зловживання службовим становищем.

Водночас законодавець у частині другій статті 164 і в інших статтях КК 1960 року (частина третя статті 83, статті 87, 88, 193, 194, 198 тощо) залишив термін «громадські підприємства, установи та організації», позначивши ним будь-які підприємства, установи, організації, крім державних.

Наведене свідчить, що цим законом було змінено об'єкти злочинів, завдання Кримінального кодексу України 1960 року, поняття злочину, поняття службової особи як суб'єкта розкрадання державного або колективного майна шляхом зловживання службовим становищем, передбачено рівний захист усіх форм власності та захист від злочинних посягань на нормальну діяльність підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності.

Внаслідок цього змінилося поняття службового злочину, тим самим зазнало змін і поняття службової особи, яке визначене частиною другою статті 164 КК 1960 року. Суспільна небезпека службових злочинів полягає в тому, що, посягаючи на нормальну діяльність державного і громадського апаратів або апаратів управління підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, вони завдають шкоди охоронуванням законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб.

Службові злочини (за винятком давання хабара) пов'язані зі службовою діяльністю службових осіб, порушення ними функціональних обов'язків. Діяння, що становлять їх об'єктивну сторону, завжди вчиняються всупереч інтересам служби, тобто є незаконними і такими, що суперечать цілям і завданням, заради яких функціонує апарат управління відповідних органів, підприємств, установ та організацій і для виконання яких службові особи цих апаратів наділяються певними повноваженнями.

Отже, після внесення вказаних змін поняттям «громадські підприємства, установи, організації», яке міститься в частині другій статті 164 КК 1960 року (із змінами, внесеними Указом), законодавець охоплював недержавні підприємства, установи, організації незалежно від форми власності.

Частина друга статті 164 КК 1960 року в редакції Закону України «Про внесення змін і доповнень до Кримінального, Кримінально-процесуального кодексів України та Кодексу України про адміністративні правопорушення» від 28 січня 1994 року по суті не змінила поняття службової особи як суб'єкта службових злочинів, визначене частиною другою статті 164 КК 1960 року (із змінами, внесеними Указом і законом України

від 17 червня 1992 року), а лише уточнила термінологію, що вживається у даній статті. Згідно з цією нормою «під службовими особами в статтях цієї глави розуміються особи, які постійно чи тимчасово здійснюють функції представників влади, а також займають постійно чи тимчасово на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форм власності посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або виконують такі обов'язки за спеціальним повноваженням».

Таке саме визначення службової особи передбачив і чинний Кримінальний кодекс України. Він визнає, що «службовими особами є особи, які постійно чи тимчасово здійснюють функції представників влади, а також обіймають постійно чи тимчасово на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форми власності посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або виконують такі обов'язки за спеціальним повноваженням» (пункт 1 до статті 364).

Таким чином, з моменту набрання чинності Законом України від 17 червня 1992 року службові особи підприємств, установ чи організацій незалежно від форми власності охоплювалися поняттям «службова особа», яке визначено частиною другою статті 164 КК 1960 року (із змінами, внесеними Указом).

Відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 20 березня 1991 року № 872-ХІІ банківська система є дворівневою і складається з Національного банку України та комерційних банків різних видів і форм власності, які є установами (юридичними особами) (частина друга статті 1, частини перша, друга статті 2).

Отже, з моменту набрання чинності Законом України від 17 червня 1992 року службові особи будь-яких комерційних банків незалежно від форми власності охоплювалися поняттям «службова особа», яке вживалося у частині другій статті 164 КК 1960 року (із змінами, внесеними Указом).

На підставі викладеного Конституційний Суд України **вирішив:**

1. В аспекті конституційного звернення положення частини другої статті 164 Кримінального кодексу України 1960 року із змінами, внесеними Указом Президії Верховної Ради Української РСР «Про внесення змін і доповнень до Кримінального кодексу Української РСР» від 12 січня 1983 року, з моменту набрання чинності Законом України «Про внесення змін і доповнень до Кримінального, Кримінально-процесуального кодексів Української РСР, Кодексу Української РСР про адміністративні правопорушення та Митного кодексу України» від 17 червня 1992 року треба розуміти так, що поняттям «службова особа» охоплювалися службові особи підприємств, установ, організацій, у тому числі й комерційних банків, незалежно від форми власності.

2. Рішення Конституційного Суду України є обов'язковим до виконання на території України, остаточною і не може бути оскаржене.

У КОМІТЕТАХ

Сидіти буде кожен

На розгляді у Комітеті Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності перебувають два важливі законопроекти: «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (щодо порушення водіями маршрутних таксомоторів правил експлуатації транспортних засобів)» та «Про внесення змін і доповнень до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення адміністративної відповідальності за порушення правил перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні».

Перший покликаний посилити адміністративну відповідальність водіїв маршруток за порушення правил перевезення пасажирів, а також встановити відповідальність за незабезпечення пасажирів сидіннями місцями. До речі, сьогодні є ст. 35 Закону України «Про автомобільний транспорт» та п. 3.6 Порядку і умов організації перевезень пасажирів та багажу автомобільним транспортом, затверджених наказом Міністерства транспорту України, якими визначено, що на таксомоторних маршрутках кількість пасажирів не повинна перевищувати кількість місць для сидіння. Однак реальна картина з повним салом стоячих пасажирів — відома всім. Встановлюючи відповідальність, автори законопроекту сподіваються попередити дорожньо-транспортний травматизм, підвищити якість обслуговування пасажирів водіями маршрутних таксомоторів та ефективність діяльності органів внутрішніх справ із забезпечення дотримання правил безпеки дорожнього руху під час пасажирських перевезень. Так, у випадку перевезення водіями маршрутних таксомоторів пасажирів, понад кількість місць для сидіння, визначену у реєстраційних документах на транспортний засіб або передбачену технічною характеристикою транспортного засобу, пропонується накладати штраф від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (сьогодні неоподатковуваний мінімум становить 17 гривень). Повторне вчинення порушення протягом року потягне за собою накладення штрафу від трьох до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з оплатним вилученням транспортного засобу чи без такого. Другий проект має посилити відповідальність за порушення іноземцями та особами без громадянства, громадянами та посадовими особами України правил в'їзду, виїзду, транзитного проїзду через територію України, перебування, працевлаштування, навчання, реєстрації, проживання в Україні та оформлення для них документів на проживання, незаконне перевезення водіями автотранспортних засобів нелегальних мігрантів та обладнання для цього схованок у транспортних засобах. Його розроблення обумовлено тим, що Україна, перебуваючи в центрі міграційних потоків, виконує своєрідну роль буферної зони та коридору між країнами Західної Європи та країнами Південно-Східної Азії і Африки (в останні роки на її території скупчується величезна кількість нелегальних мігрантів, які прямують до країн Західної Європи, а звідти і в Америку). Нагальність у розробленні та прийнятті проекту закону впливає з вимог країн Західної Європи захистити себе від нелегальних мігрантів, які проникають до них через Україну, і ситуації, що склалася у світі у зв'язку з активізацією діяльності терористичних та екстремістських груп у деяких країнах. Крім цього, проект закону має на меті захистити національні інтереси нашої держави та її міжнародний імідж шляхом удосконалення правового поля та підвищення розміру штрафів.

Наталя ГЕЛЕТКО.

■ Депутат в окрузі

Заохотив юних спортсменів

Футбольний турнір на Кубок народного депутата України Ігоря Челомбитка відбувся на його виборчому окрузі у містечку Тальне, що на Черкащині. У змаганнях взяли участь дитячо-юнацькі команди не лише навколишніх сіл, а й столиці.

Дві збірні з київського дитячого спортивного клубу «Сталь» під керівництвом заслуженого тренера України Леоніда Кривичського виборювали з тальнівчанами почесний приз. Крім переможців турніру, головними винуватцями чудового свята стали хлопчики та дівчатка Тальнівської дитячо-юнацької спортивної школи. Адже їх ДЮСШ виповнилося 20 років. З нагоди ювілею Ігор Челомбитко подарував юним спортсменам району найсучасніший телевізор, відеоплеєр, футбольну форму. Кожен малий фізкультурник одержав від народного депутата календарі, випели та інші сувеніри футбольного клубу київського «Динамо». А найдорожчим дарунком для майбутніх чемпіонів стали шкіряні м'ячі з автографами кумирів.

Крім урочистостей у ДЮСШ, кияни побували у Тальнівській дитячій школі-інтернаті. Спортивний клуб «Сталь» і народний депутат привезли для дітей теплі куртки та шапки. Домовилися про шефство столичних спортсменів над сиротинцем.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На знімку: народний депутат України від Черкащини Ігор Челомбитко.

Фото автора. ▼

Перекуємо шахти на електростанції!

Ідея влаштувати «диверсію» у паливно-енергетичній промисловості України не така вже й примарна та безглузда, як може комусь здатися

ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНИЙ КОМПЛЕКС

Пропозиція закривати всі вугільні шахти як такі, що вичерпали свою місію, не позбавлена сенсу. Не інакше, скажете ви, як справді безпрецедентна економічна диверсія! Не вистачало ж бо нам ще залишитися зараз без твердого палива! Але проект, який уже напрацьовано слідом за ідеєю, і справді дістав назву диверсійного. «Підривна» діяльність фактично розпочалася. Чи готується.

Закрити, щоб відкрити знову

Усе почалося десять років тому. І тоді уряд молоді незалежної України переймався майбутнім вітчизняної вуглевидобувної галузі. У країні, де інших енергоносіїв катма, не до жиру. Та біда! Українське гірничо-шахтне і прохідницьке, і видобувне господарство давно й безнадійно застаріло. Самі ж шахти переважно сягнули надглибин, де якість вугілля набагато гірша, і утиридоорога піднімати його на-гора ніби за межею здорового глузду.

Так от, було створено дуже серйозну, авторитетну і кваліфіковану комісію, якій доручили розробити програму «Інтенсифікація виробничої діяльності і розвитку шахт вугільної промисловості України». За цією сухою назвою криється таке: за всю історію вітчизняної вуглевидобувної галузі

вперше зажадали глобальної ясності щодо її близьких і далеких перспектив. Бути, іншими словами кажучи, чи не бути? Отож насамперед треба було відповісти на запитання, варто чи ні затівати друге народження галузі?

Очолив комісію унікальний чоловік — Гліб Пінковський. Він двадцять років у статусі гірничого інженера, головного інженера і директора шахт займався видобутком вугілля, а потім рівно стільки ж і будівництвом нових та реконструкцією старих, очолюючи свого часу знаменитий проєктний інститут Дніпродіпрошахт. В Радянському Союзі Пінковський вважався шахтобудівником №1.

Затребувану програму комісія на чолі з ним незабаром запропонувала. Причому, дуже ґрунтовну й оригінальну, за трьома найдоцільнішими напрямками — таку, якої раніше ніхто не створював. Вона спиралася на такий вичерпний аналіз усіх аспектів функціонування складних і завжди неоднакових підземних виробництв з видобутку палива на 198 діючих тоді шахтах України, що досі повнішої картини ми просто не мали. Шкода тільки, що систематичні зміни урядів відклали цю програму у довгу шухляду. А зараз про неї навряд чи й пам'ятають. Але мова не про це. А про те, що, може, і краще, що не пам'ятають.

— Перед нами ставилося завдання перш за все знайти варіанти, як зберегти та розширити обсяги добутку енергетичного вугілля, — розповідає Гліб Станіславович. — Отож в інтересах забезпечення ним вітчизняних

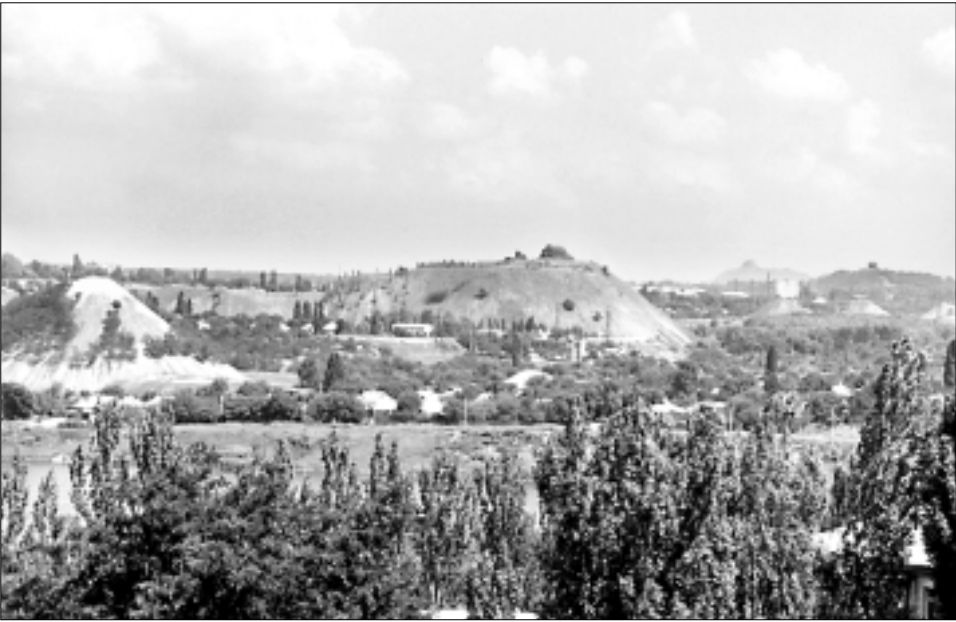

Фото Анастасії СМОТІКІНОЇ.

теплових електрос-

танцій. Чи готові вони спалювати менш кондиційне паливо, не знижуючи потужностей? Я побував на більшості з них і був страшенно вражений та розчарований. Технічно-технологічний стан українських теплоелектростанцій жакливий, а виробництво на них електроструму вкрай витратне. І електростанції наші, як і шахти, хоч закривай, добряче переробляй, а потім відкривай знову...

І от коли Гліб Пінковський разом зі спеціалістами Запорізької ТЕС методом мозкової атаки цей клубок намагався розплутати, і пролунало вперше з його вуст несподіване запитання:

— А чи не ліпше поруч із шахтами, на спільному з ними майданчику зводити і цілком сучасні теплові електростанції? Хай меншої, ніж нинішні гіганти, потужності, зате ж не тут насправді і криється небезпечна та далекосяжна диверсія, міна під економічну незалежність України, коли згодом неймовірно злетять ціни на нафту і газ?

Але спустимося на рідну гірську землю. Точніше, в її надра. Тут теж дещо треба уточнити. Приведення шахтного господарства до сучасних вимог у нас, за висновками спеціалістів, запізнилося мінімум на 20 років. З другого боку, зниження якості вугілля — явище неминуче і об'єктивне. Нині у тій гірській масі, яка

подається на поверхню, до 38 відсотків породи. Отож її треба ще збагачувати, а потім везти на теплоелектростанції, по дорозі розсипаючи сотні тонн. У свою чергу, електростанції також на ладан дихають, бо виробили свій ресурс на 80, а то й 90 відсотків. Ще й технологічно відстають. А вже спалювати сьогодні тверде вугілля у звичних котлоагрегатах — це чимдалі економічно невигідно і екологічно шкідливо.

— У нас ситуація така, що використання величезних запасів низькосортного кам'яного палива веде у глухий кут, і в наявних умовах звернути вбік зась, — заявляє Гліб Пінковський. — Один той факт — що з головою засиплемо себе незабаром відходами вуглезбагачення та вуглеспалення, а другий, і ще страшніший, — що вітчизняна теплова енергетика в нинішньому вигляді надміру коптить довкілля і теж доживає віку. То я б так ситуацію намалював: окремо працюючи дві галузі, вугільна та електроенергетична, згубні, неперспективні і приречені.

А вже будівництво електростанцій на майданчику, скажімо, Центральної збагачувальної фабрики Західного Донбасу міняє ситуацію. Тут поруч три діючих шахти. Вийняте ними вугілля нікуди не треба транспортувати. Конвеєрами його можна подавати відразу на дільницю підготовки і прями-сінко в котли станції. Коли запроваджується принципово нова і спільна технологія. Нарізні ви-

добуток палива і вироб-

ництво електроструму та

тепла поєднуються між

собою в єдину схему, і ця

єдина нейтралізує слабкі

моменти кожної зокрема

та посилює переваги

спільної. Та ж порода від-

разу або залишається, або

повертається у шахти, за-

повнюючи в них вивіль-

нені виробки.

І головне, про що мало

хто навіть здогадується.

Вирішується нарешті

проблема комплексного і

повного використання го-

рючих покладів. Тепер

просто великий гріх буде

не відбирати спершу з лав

метан. Цим досі у нас ні-

коли не займалися, наче

такий газ і не потрібен.

Досі ми тільки нарікаємо і

роками трагічно стражда-

ємо, що українські шахти

небезпечно своєю вибухо-

вою загазованістю. І не

знаємо, не хочемо знати,

не говоримо, не призна-

ємося собі і не визнаємо,

що в Україні насправді не

існує суто вугільних родо-

вищ. Натомість існують

вуглегазові родовища. Той

же Донбас фактично вуг-

легазовий басейн. Тут ще

залягає не менше 12

трильйонів кубометрів ме-

тану, відтак ми за його за-

пасами четверті на планеті.

А кажемо, наче не

маємо власного

газу! Якщо видобуток

вугілля здійснюємо, то чому

пускаємо за вітром

— у прямому розу-

мінні вивітрюємо

— другий енергоносіє?

Чому ж метан попередньо

не відкачувати з розкритих

пластів і не спрямовувати

у топку ТЕС?

Нарешті про великі об-

сяги води, від якої також

потерпають українські

шахти. Вода зараз відкачу-

ється куди попало. У бал-

ки, низини, шламосхови-

ща і т. д. Тепер же шах-

тними водами можна буде

охолоджувати котлоагре-

гати електростанцій. А да-

лі, пропускаючи через де-

мінералізатори, викорис-

товувати і в тепломережах.

— Про ймовірну тепло-

електростанцію в «ком-

плекті» з трьома шахтами

на майданчику Централь-

ної збагачувальної фабрики

у Західному Донбасі

говорю лише тому, що

проєкт її спорудження на-

ми, авторами концепції

«шахта — ТЕС», розгля-

дався як один з найбільш

наочних і доказових варі-

антів реалізації ідеї, — по-

ясное сьогодні Гліб Пінковський. — Але він був не єдиний. Ми опрацювали варіанти будівництва теплоелектростанцій і на базі однієї давно існуючої шахти, і на базі нової, яка б починала тільки зводитися з нуля. Бо мова йде ось про що: в усіх цих випадках шахт як таких не існувало б, а відразу створювалися б енергетичні комплекси. Себто підприємства з тільки їм притаманними технологіями, кінцевою продукцією яких буде не вугілля, а електрострум і тепло. Отож підприємства новітнього типу і призначення, подібних до яких ще не існує у світовій практиці. У нас, по суті, шанс не закривати вугільні басейни, а перетворювати їх на виробників затребуваніших і транспортабельніших видів енергії.

Залишати усе як є — собі дорожче

Якщо на те вже пішло, то розуміння диверсії як підривної чи шкідливої діяльності, зауважує раптом директор академічного Інституту геотехнічної механіки Анатолій Булат, люди тільки пізніше прийняли за тлумачення. Первісне ж

■ ■ ■

Сьогодні закривати діючі й нерентабельні шахти — це навіть дорожче, ніж експлуатувати їх за традиційними схемами.

■

значення цього слова насправді таке: відхилення від звичного шляху, відтворення бажаного, коли прямуєш в інший, ніж прямував досі, бік...

Уточнює це Анатолій Федорович не випадково. Очолований ним інститут і підготував уже якраз диверсійну програму впровадження теплоенергетичних комплексів на базі вугільних шахт — скорочено програму «Вугілля — енергія». Мінімум 40 діючих нині в Україні шахт сьогодні ж можна починати перепрофілювати. Згодом ще 60—80.

— Спорудження таких комплексів доцільне майже на всіх твердопаливних підприємствах України, — запевняє Анатолій Булат. — За нашими розрахунками, коли низькопотенційні енергоносії на місці, не відходячи від шахтних стволів і копрів, перетворювати в інші види енер-

гії, то навіть нині нерентабельні шахти стануть цілком прибутковими.

Так от, особливість і надбання, яким Інститут геотехнічної механіки збагатив концепцію Гліба Пінковського і його одноподумців, полягає якраз у тому, що вугілля пропонується спалювати за новим методом — у так званому циркулюючому киплячому шарі. Нинішні котли — це пиловугільні топки, надто чутливі до надмірної зольності палива. А ЦКШ — циркулюючі киплячі шари з кисневим дуттям — навіть відходи сучасного вуглезбагачення спалюватимуть, не залишаючи від них традиційних гір шлаків та породи.

Цей метод не новий, зрештою. Він давно задіяний у різних виробничих потужностях США, Канади, Франції і Англії — там, де віддають перевагу максимально і невибагливим, і водночас безвідходним технологіям. Коефіцієнт корисної дії — 80 відсотків. Новизна ж української ідеї в тому, що метод ЦКШ науковці і прекранти знайшли за можливе поставити на службу теплоенергетичним комплексам у масштабах як окремих шахт, так і їх груп та цілих вугільних басейнів.

— Нами створено, по суті, нову технологію, — продовжує академік і директор інституту Анатолій Булат. — У нашому киплячому шарі згорятиме і шахтний метан, а дуття — це як продовження шахтного вентиляційного провітрювання. Нарешті є й напрацювання, щоб тверде кам'яне паливо з надглибин не піднімати на-гора взагалі, а відразу спалювати у підземних виробках...

У наявності перспектива відродити вітчизняну вуглевидобувну промисловість у новій іпостасі. Що привабливо не лише з точки зору повного використання існуючих в Україні покладів. Сьогодні закривати діючі й нерентабельні шахти — це навіть дорожче, ніж експлуатувати їх за традиційними схемами. Закривати шахти — значить, звільняти тисячі чоловік і залишати їх та членів їхніх сімей і цілі населені пункти без засобів до існування. А так вугільні підприємства діятимуть ще 50—100 і більше років. То загалом прибутковість «електричного Донбасу» у вчених не викликає ніяких сумнівів.

Вчорашні ідея та концепція сьогодні вималювалися і в перші пілотні проєкти. Крім згаданих техніко-економічних обґрунтувань для шахт Західного Донбасу, бізнес-проєкти напрацьовано вже і для деяких шахт Макіївки та Луганської області, а також Львівсько-Волинського басейну. Настає той момент, коли на реалізацію безпрецедентної програми треба якомога швидше вишукати рішучість, силу волі, державну мудрість і кошти.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

Один подарунок до двох ювілеїв

Я не пам'ятаю 1937 року, народилася після війни і про свого дідуся знала лише зі спогадів бабці та батька. Знала, що він був людиною шляхетною, розумівся на літературі й мистецтві, гарно співав, розмовляв п'ятьма мовами. Народився 1887 року на Галичині в селі Рудня Львівського повіту. Наймолодша, шоста, дитина в освітянській родині Михайла Банаха — Євген, шістьмасячним залишився без батька. Мати, старші брати й сестри, відмовляючи собі в усьому, дали освіту хлопчині, навчили його бути Людиною.

У серпні 1914 року Євген Банах вступив до лав Українських січових стрільців. У 1920 році полк перейшов на бік Червоної Армії. Поранення й хвороба змусили 1921 року залишити армію. Осівши в Умані, знайшов свою долю, одружившись з Юлією Олександрівною Будвич-Сінкевич. Минуть роки, і син Левко стане відомим у країні архітектором, науковцем, митцем-графіком, а дочка Валентина — лікарем, доктором медичних наук.

1936 року подружжя переїхало до Бишева на Київщині. Знову не було своєї хати, мешкали в лікарні. Євген Михайлович почав викладати в школі німецьку мову. Викладав рік. На випускному вечорі цитував свого улюбленого Івана Франка і закінчив промову словами: «Вчитесь та вчїться!» Потім йому про це нагадують: чому не сказав про турботу партії?

Ранок 1 вересня 1937 року розпочався з візиту непроханого гостя. Вчителя заарештували. Слідчий не барився, скоро було готове попереднє обвинувачення за ст. 54-1-а, 54-10-1 КК УССР.

Нехай би звинувачували в модній на той час антирадянщині та шпигунстві, але ж припели ще й кримінал, хабарництво, крадіжку. Діли за принципом: краще перебрати, аби не було замало.

«Слідство» тривало місяць. По всьому видно, паузи останніх трьох допитів 23 жовтня були викликані зовсім не обідніми перервами, а тортурами. Слідчий нервувал, повторював ті самі запитання, на які отримувал однакові відповіді. В'язень тримався стійко і вини на себе не брав. Нічого не дав і допит

дружини Юлії. Вона не зреклася Євгена Михайловича. Тому її арештували 11 листопада 1937 року. Не могла вона знати, що останні три доби життя чоловіка перебувала поруч з ним у Лук'янівській в'язниці. На неї чекали півроку допитів у Київському слідчому ізоляторі, а потім довгі роки заслання до Південного Казахстану. Гадаю, тільки дефіцитна професія лікаря врятувала їй життя.

Протоколи слідчих справ писали нашвидкоруч, неграмотно, не сподівалися, що колись це читатимуть. Тяп-ляп, і готово! Висновки базовані на домислах, плітках, не підтверджені жодним доказом. Звинувачення у шпигунстві на користь «однієї з іноземних держав» зроблено на підставі двох листів (десятилітньої на той час давності) до рідних сестер Софії та Ганни, які жили під Львовом, у селі Рудня. Тоді це була «заграниця».

Одразу два ювілеї зустрів Банах у камері смертників: 20-річчя Жовтневої революції та своє власне 50-ліття. А подарунком йому були дев'ять грамів свинцю — згідно з постановою НКВС СРСР та прокурора СРСР від 2 листопада 1937 р. Банах Євген Михайлович був страчений у Києві 14 листопада 1937 року.

Багато літ ходили різні чутки про долю політв'язнів тих часів. Найчастіше родина одержувала довідку про передчасну смерть в'язня внаслідок запалення легень абошо. Лиш тепер можна дізнатися правду. Втім, нелегко було отримати допуск до архіву для ознайомлення з матеріалами слідчих справ. З десяток документів подала на підтвердження родинних стосунків. А коли дійшло до видачі свідоцтва про смерть з простроченим терміном оформлення, то довелося витримати справжній бій з чинушами. Вони не хотіли втяти, що визначення місця настання смерті — не моя примха, а вимога закону.

...У Центральному державному архіві громадських об'єднань України, в читальному залі, шелестіння паперів іноді переривається чимсь тяжким зітханням. Читати ці документи справді важко. Та тепер я знаю: він до кінця лишився Людиною. Реабілітований посмертно. Лежить у Биківні. Світла йому пам'ять.

Сподіваюсь, учнів рід Банахів, живі нащадки сестер Софії Михайлівни Банах-Зелінської та Ганни Михайлівни Банах з села Рудня, Володимира Михайловича Банаха, який подався в 1904 році до Америки, дядьків Олекси та Івана Банахів із села Винники. Відгукніться!

Ольга СІНЬКЕВИЧ,
заслужений тренер
України.

На знімку: Євген Банах з дружиною Юлією, сином Левком та невісткою Євгенією. Київ, 1937 р.

Рівно 10 років тому було припинено діяльність «Великого Білого братства (Юсмалос)»

АРХІВАРІУС

«Юсмаліани! 12 тисяч душ мають загинути як жертви за свідчення Матері Світу... Готуйтеся до цього, діти мої! Це ваш обов'язок — змити кров'ю своєю гріхи нещасного людства!» (Із газети «АТМА» за 1990 р.).

«Біле братство», яке активно діяло в Україні з 1990 р., відрізнялося від решти релігійних сект тим, що його прапором була жінка, і походження культу — цілком вітчизняне.

Тодішні київміскадміністрація та Кабмін дуже лояльно ставилися до діяльності братства. Так, секта не мала жодних проблем ні з реєстрацією, ні з одержанням дозволів на оренду приміщень для зборів. Хоча вже тоді було очевидно, що практично вся доктрина «Білого братства» була просякнута ненавистю і злістю до тих,

хто не приймав їхнього вчення. Їх проклинали, обіцяли швидку смерть від тяжких хвороб. Але й «обраним», вірним носіям ідеології, жилося теж не солодко.

Із інтерв'ю Віктора Шокіна, заступника Генерального прокурора України, що наведено на сайті <http://monline.org.ua/>: «...Добовий режим «братів» нагадував табірний, з тією відмінністю, що злочинцям давався час на сон, а сектантам — ні.

Замість повноцінного сну їм приписано було кілька разів за ніч вставати з ліжок і молитися. Їхній раціон, що включав у себе якісь ріденькі кашки, разом із безсонними ночами і призводив до того, що дедалі більше юсмаліан потрапляли до лікарень. У той час як сектанти вели напівголодний спосіб життя, їхні «святі» Юрій Кривоногов та Марія Деві Христос (Марина Цвигун) не «вилазили» із за-

кордонних відряджень. Звідки вони брали гроші на всі ці вояжі і на випуск друкованої продукції, що виходила мільйонними тиражами? Мені здається, самими лише пожертвуваннями тут не обійшлося, адже якщо подивитися на географію поїздок керівництва, з'ясується, що вони не були тільки в Гренландії та в Антарктиді».

Страшний суд юсмаліани планували на 24 жовтня 1993 року. Але кульмінацією подій став прихід 10 листопада 1993 року 25 сектантів на чолі з Цвигун і Кривоноговим до Софійського собору в Києві. Міліція, посилена співробітниками спецпідрозділів, вигнала їх з храму і заарештувала. Собору було завдано збитків на суму, за різними оцінками, від 50 до 69 млн. карбованців (у цінах 1993 р.). Почалося слідство у справі про «Біле братство», а незабаром було оприлюднено сенсаційні викриття про те, що сектою завдано збитків душевно-му та фізичному здоров'ю людей. Міліція затримала 616 осіб, зокрема — Кривоногова та Цвигун.

Марина Цвигун була засуджена Київським міським судом 9 лютого 1996 р. на чотири роки позбавлення волі у ВТК загального режиму, а Юрій Кривоногов — на сім років посиленого режиму.

Страшно те, що загроза зомбування молоді України усе ще зберігається. Шосили розкручують інтернет-сайт секти (створено 2000 р.), випускають книжки, знімають фільми. Марина Цвигун повернулася до Донецька, вийшла заміж і збирає нових «білих братів», розгорнувши активну діяльність у Запорізькій, Дніпропетровській та Донецькій областях. І на сьогоднішній день adeptів «Великого Білого братства» знову нараховується не так вже й мало.

Юрій ПЕРЕБАЄВ.

СЛУЖБА ДАІ

Збив людину і зник...

Такі ДТП трапляються в Україні, на жаль, часто. Житомирська область не виняток. За десять місяців 2003 року в регіоні трапилося 76 ДТП, у яких загинули 27 осіб і 57 травмовано. Однак розкриття таких злочинів становить 80%. Це свідчить про велику і копітку роботу, яку проводить група розшуку викраденого автотранспорту ОДАІ МВС України в Житомирській області, очолювана старшим інспектором майором міліції Сергієм КОЛІСНИКОМ.

— Чим пояснюють свої дії водії, що втекли з місця події?

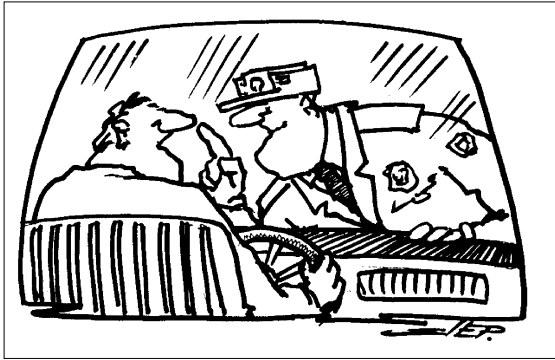
— Я назву три причини: злякався, побачивши тяжкі наслідки, сів за кермо в нетверезому стані і відсутність свідків. Але всі вони зводяться до одного — впевненості в безкарності. Якщо намалювати соціальний портрет правопорушника, то це чоловік від 20 до 40 років, цілком законослухняний громадянин, що не мав проблем із законом.

— А як ви прийшли в розшук?

— Чотири роки служив інспектором дорожньо-патрульної служби. Не раз доводилося знаходити автомобілі з перебитими номерними агрегатами, викрадені, особливо ті, що зафіксовані у базі «Викрадення». Мою роботу помітили керівництво і мене рекомендували у відділ розшуку. Як фахівець я сформувався, працюючи з таким асом своєї справи, як Віктор Михайлович Філоненко. Насамперед він навчив мене комунікабельності, умінню працювати зі свідками. Саме від їхніх показань багато в чому залежать подальше розслідування і розшук зловмисника.

— За роки служби у відділі розшуку, очевидно, з багатьма обставинами довелося стикнутися. А пам'ятаєте свою першу розкрити справу?

— Якби я сказав, що розслідував її сам, це було б нескромно. Працюємо колективно... Це було 25 жовтня 1997 року. У Бердичеві вночі було смертельно травмовано людину. За словами свідків, її збила іномарка. Під час огляду місця ДТП у куцах знайшли уламок протитуманної фари з маркуванням «Рено». За обласною базою даних зробили вибірку всіх «Рено». Їх було десять. Перевірили водіїв, у всіх — алібі. Паралельно перевіряли раніше судимих. Вийшли на категорію осіб, які могли б керувати цим автомобілем. До того часу експерти встановили, що підфарники належать «Рено-21». Злочинця знайшли... під ліжком у співмешканки.

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

— А хіба цього «Рено» не було в базі даних ДАІ області?

— З'ясувалося, що водій, а ним виявився особливо небезпечний злочинець, керував іномаркою за генеральним дорученням. А легковик був у списку Вінницької області.

— Розкажіть про нестандартні ситуації у вашій практиці.

— Була пізня осінь. Туман. По обидва боки місця події стоять спецавтомобілі ДАІ з увімкненими блимавками. Виставлено попереджувальні знаки. Розбиті автомобілі, оперативні групи, лікарі «швидкої допомоги». І раптом прямо на нас на повній швидкості несеться легковик. Я дивом устиг відскочити. На жаль, це не поодинокий випадок.

А якось самі свідки привезли до нас у відділ розшукуваного. В обласному центрі водій легкового автомобіля на смерть збив людину і зник. За доказами, що залишилися, встановили, що ДТП здійснено на автомобілі «Опель-Аскон». Дізналися адресу водія і те, що раніше він відбував термін. А останнім часом займався валютою. Але затримати його не вдалося. Звернувшись по допомогу до своїх колег із паспортної служби — підозрюваного оголосили в розшук. Фото з'явилося в пресі, на телебаченні. Роздрукували фотографії — по всьому місту, в тому числі й у місцях його можливої появи. А кому приємно перебувати в компанії з розшукуваним? Одне слово, його пов'язали самі... валютники. Зв'язали і доставили на мікроавтобусі до нас.

— Сергію Володимировичу, що ви побажаєте нашим читачам?

— Насамперед дотримуватися Правил дорожнього руху.

Інтерв'ю від
Володимира ЕННАНОВА.

Травень 1991 р. — члени «Білого братства» проповідують на вулицях Києва.

ДЗЕРКАЛО

(Початок на 1-й стор.).
Дорослі часто скаржаться — за наших часів молоді люди були не такими! Та це було б дивно, якби вони залишалися незмінними. Бо молодь — це лакмусовий папірець усіх життєвих тенденцій. Вони змінюються і пристосовуються до сучасного світу, шукають себе і протестують проти стандартів. Так, сьогодні вони розкутіші, прагматичніші. Проте так само парадоксальні, безкомпромісні, веселі, ідейні, ініціативні, працелюбні, та-ла-но-ви-ті — як завжди! Нашою молоддю ми справді можемо пишатися. Життєвий азарт, притаманний юності, — це ціла філософія, яку можна сповідувати, але неможливо вивчити.
Ірина БУЛАНЕНКО.
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

День «М»

Час, коли інженери перебивалися з хліба на воду, минув

Сьогодні фахівці «Харківметропроекту» продовжують проектувати харківське і московське метро, створюють унікальні підземні комунікації, виховують гідну зміну архітекторів підземних міст майбутнього.

Буде дев'ять нових станцій метро

Якщо людству на планеті стане занадто тісно, воно, напевно, піде під землю. Уже сьогодні ми активно заглиблюємося під міські вулиці, розташовуючи там автостоянки і магазини, прокладаємо під землею швидкісні комунікації. А завтра зона діяльності вітчизняних конкурентів у цій галузі - акціонерних товариств «Харківметропроект», «Укрметротунельпроект» - може ще більше розширитися. І доки «Укрметротунельпроект» надається шанс розширювати підземні магістралі столиці та облаштовувати підземними гаражами столичні новобудови, їхнім харківським колегам випала честь виконувати цікаве замовлення росіян - спорудження швидкісного тунелю в Москві, а також розширювати за рахунок підземної інфраструктури і без того найбільшу площу Європи - площу Свободи в Харкові.

Мешканці мегаполісів знають ціну підземним магістралям. Кілометри швид-

лось, не могло бути й мови. Деякі керівники, послаючись на новітню українську розруху, не бачили сенсу навіть в обговоренні таких проектів.

- Так, була й така сторінка в нашій біографії. Але нині, за активної участі голови облдержадміністрації Євгена Кушнарьова, знайшлися кошти і на продовження будівництва третьої черги харківського метро, і на проектування нових ділянок та станцій. І це, треба сказати відверто, буде велике благо для харків'ян.

Однак, дійсно, в історії інституту, як і в історії міста та країни в цілому, були різні часи. Створений у 1968 році як проектний підрозділ московського «Метродіпротрансу», «Харківметропроект» тривалий час забезпечував проектування і супровід будівництва метро й інших транспортних магістралей по всьому Союзу. Знаходячись коло витоків створення трьох ліній Харківського метрополітену, наш інститут брав участь також у проектуванні ліній швидкісного трамвая в Ленін-

метропроект». Інститут, очолив, прийшовши на руїни. Його кредо як керівника - не журитись! Будь-яку справу може закінчити не впевнений у собі й у своєму колективі начальник.

ВР Василя Потапова, наряд чи ми з вами зараз розмовляли б на професійну тему.

- Кажуть, цього не сталося б і без сприяння справжніх інвесторів. Ми можемо поговорити про «руку Москви»?

- На відміну від приватизації по-українськи, у Росії акції того ж «Метродіпротрансу» були придбані професіоналами. Там нікому й на думку не спало змінювати профіль приватизованого інституту. Життя ж бо не закінчується, міста ростуть, і потреба у швидкості пересування в

Із досьє «ГУ»

Володимир Коровниченко за професією інженер-шляховик. Закінчив Харківський автодорожний інститут. Там же працював викладачем кафедри мостів і будівельних конструкцій. З 1983 р. - головний спеціаліст-конструктор «Харківметропроекту».

У 1993 р. призначений виконувачем обов'язків директора, а потім обраний на посаду голови правління ВАТ «Харківметропроект».

наглядом «старої гвардії» через якийсь час стане «бойовим підрозділом». З ними ми й пов'яжемо перспективи нашого виробництва.

Завдяки

тунелям зарубіжжя

- Виховання молодих кадрів - справа витратна і не завжди вдячна. Та буває прикро, коли ректори політехнічних вузів пишаються тим, що їхні випускники затребувані за кордоном. Чи не вийде так і з вашими вихованцями? Чи буде для них робота вдома?

- Ви зачепили дуже болючу тему. Молодим, крім цікавої роботи, потрібні і гроші, хоч як це банально. А проектування, зокрема, завжди відставало за рівнем матеріальної винагороди від будівельної галузі. Навіть у кращі часи професія інженера не була в пошани саме через низькі заробітки, що не відповідають інтелектуальним затратам. Нічим привабити фахівців нам і сьогодні. Не вважати ж ставку в 600 гривень, розділену між двома молодими інженерами-практикантами, нормальним забезпеченням життя. Тому прагнення попрацювати за рубежом зрозуміти можна. Та й наш інститут теж залишається на плаву, до певної міри, завдяки замовленням із близького зарубіжжя. От зараз уперше з застосуванням природоохоронної технології будуватимемо тунель у напрямку Ризького шосе під Срібним Бором у Москві. З Москвою і Волгоградом співробітничемо в реконструкції швидкісних магістралей. Ташкент, Мінськ, Омськ - наші майбутні партнери. Удома ми беремо участь у реконструкції заводів, розвиваємо метрополітен і, якщо буде фінансування, закінчимо роботи з проектування третьої лінії метро всього за кілька років. Великий сектор замовлень - проектування підземних торгових майданчиків і технічна прив'язка їх до станцій метро. «Харківметропроект» братиме участь у торговій забудові Бурсацького узвозу, а також у створенні підземної інфраструктури найбільшої площі Європи. Вже зовсім скоро харків'яни і гості міста не впізнають історичний центр древнього міста.

Микола КОСІЙ.

Харків.

ОГОЛОШЕННЯ

Інформація

Про продаж на відкритих торгах майна підприємства банкрута Відкритого акціонерного товариства «Валса» (код 19413845) Місцезнаходження об'єкту: Україна, 09100, Київська обл., м. Біла Церква, вул. Леваневського, 83.

Характеристика майна, запропонованого до продажу: цілісний майновий комплекс завод по виробництву шин, до складу якого входить: нерухоме майно, а саме: АБК — 2А, АБК — 8, будка металева, автомобільні ваги, АБК — 4, склад масел та хімікатів, пункт обліку та контролю тепла, насосна, холодильна станція, компресорна, хлораторна, вузол розвантажування та переробки вапна, вузол приготування фракційного аглопариту, насосна станція 2-го підйому, резервуар води, склад соляної кислоти, реагентне господарство, станція водопідготовки, склад солі, гараж, насосна станція дошових стоків, пруди накопичувачі, камери переключення на очисних спорудах дошової каналізації, прибиральна, склад масла, ємкості під ГПМ, корпус 202 зі складом латексу, головний корпус 201, транспортна галерея, пішохідна галерея № 8, пішохідна галерея № 7, галерея № 2, 14, 9, технічна галерея № 1, водопровід тунель, корпус 205, АБК — 1, АБК — 2, АБК - 3, магазин — павільйон, побутове приміщення к. 226, склад готової продукції к. 203, побутове приміщення, пост охорони № 1, пост охорони № 2, паливо — заправочний пункт, кіоск УК — 34, склад обладнання, побутовий вагон, виробнича площадка, КПП, бокси, ангар № 1, ангар № 2, електрошитова, блок — пункт АЗС, ємність, естакада, загорожа, навіс, очисні споруди, прибиральна, ГПП — 3, кабельний тунель, вентиляційна камера 1-К, вентиляційна камера 2-К, вентиляційна камера 3-К, вентиляційна камера 4-К, камері відпуску к. 256, канал насосної станції, автодороги, площадки, тротуари, периметральна огорожа, контрольний пост, кіоск УК — 36, відкритий склад, огорожа, залізничні колії, естакада матеріалопроводів, бетонна площадка для автостоянки загальною площею 363160 кв. м; об'єкти незавершеного будівництва загальною площею 6893,7 кв. м, загальна площа земельної ділянки 80 га та інше майно: механізми, обладнання, устаткування, товари, матеріали, тощо.

Початкова ціна продажу: 66 947 800,00 грн. з урахуванням ПДВ.

Гарантійний внесок: 6 694 780,00 грн. з урахуванням ПДВ.

Особливі умови участі для претендентів:

— досвід роботи в галузі хімічного виробництва не менше 2-років;

— наявність у претендентів бізнес плану, який передбачає збереження профілю виробництва та розвитку підприємства протягом найближчих 3-х років;

— наявність у претендента сертифікату ISO 9001-2000 для підприємств, що працюють в галузі хімічної промисловості;

— наявність гарантії українського банку I або II групи, у відповідності до Рішення комісії з питань нагляду та регулювання діяльності банків Національного банку України «Про розподіл банків на групи» № 224 від 19 вересня 2003 року;

— претендент на купівлю нерухомого майна ВАТ «ВАЛСА» має бути резидентом України.

Умови продажу:

— переоформлення прав власності за придбаний об'єкт, проведення розрахунків за придбаний об'єкт здійснюється протягом одного місяця з дня проведення торгів за рахунок перемищення торгів;

— перемищення торгів додатково сплачується 1% від вартості майна ліквідатору відповідно до вимог п. 3 протоколу № 2 комітету кредиторів ВАТ «ВАЛСА» від 22.05.2003 р., оплата проводиться на р/рахунок ВАТ «ВАЛСА» без урахування ПДВ.

Рєєстраційний внесок — 17 грн. для участі в відкритих торгах вноситься на р/р 26009301260745 в Подільському відділенні ПІБ м. Києва, МФО 322197, код ЄДРПОУ 22894896.

Гарантійний внесок для участі в відкритих торгах — 10% від початкової ціни вноситься на р/р № 26004210542980 в КРУ Банку «Фінанси та Кредит», ТОВ в м. Києві, МФО 300937, код ЄДРПОУ 22894896, одержувач філія «Київський аукціонний центр» ДАК «Національна мережа аукціонних центрів».

Кінцевий термін прийняття заяв — за 3 робочих дні до проведення торгів.

Відкриті торги відбудуться 11 грудня 2003 р. об 11 -й годині за адресою: Київська обл., 09100, м. Біла Церква, вул. Леваневського, 83, на першому поверсі актового залу будинку заводоуправління.

Служби по організації та проведенню торгів:

03150, м. Київ, вул. Любченка, 15, Філія державної госпрозрахункової установи Агентства з питань банкрутства у м. Києві та Київській області, тел. 261-19-62.

02094, м. Київ, вул. Червоногоспаська, 42, філія «Київський аукціонний центр» ДАК «Національна мережа аукціонних центрів», тел. 552-72-55.

Ознайомитись з майном можна за вказаною адресою:

Телефони ліквідаційної комісії ВАТ «ВАЛСА»: (04463) 7-42-32. Ліквідатор ВАТ «ВАЛСА» Дяченко Сергій Вікторович: (044) 236-14-40, 236-11-17.

ФЕСТИВАЛІ

«Дружба» єднає

У Миколаєві відбувся IX Всеукраїнський фестиваль національних культур «Дружба». Протягом трьох днів своє місце було демонстрували 22 творчих колективи з Миколаївської, Запорізької, Одеської, Херсонської, Сумської областей, Автономної Республіки Крим.

Свято народних і сучасних етнічних пісень, танців, музики, обрядів, започатковане Радою національних товариств області 1995 року, відбувається в Миколаєві щороку.

У рамках фестивалю демонструвалися вистави народних умільців та страви національних кухонь, пройшли виставки з історії та культури різних народів. Гості ознайомилися з пам'ятками історії Миколаєва.

Олена ІВАШКО. Миколаїв.

Фото Олександра КРЕМКА (Україна).

кісного сполучення між промисловими і житловими зонами індустріальних центрів - це зекономлені півжиття кожного городянина, примушваного відстанями жити в темпі. На знак вдячності в Харкові навіть одна зі станцій підземки — імені Метробудівців. Так що трудівники «Харківметропроекту» споруджуватимуть собі рукотворний пам'ятник ще не один рік. Місто планує оббудуватися дев'ятьма новими станціями метрополітену, чотири з яких - разом з перспективною ділянкою Олексіївської лінії - приймуть пасажирів у найближчі чотири роки. Над чим працюють проектувальники ВАТ «Харківметропроект» сьогодні, розповідає його генеральний директор Володимир Дмитрович КОРОВНИЧЕНКО.

Утримання викупили і профіль зберегли

- Ще кілька років тому про продовження будівництва метро в Харкові, здава-

граді, Кривому Розі, працював над пуском першої лінії Дніпропетровського метрополітену, проектував метро в Красноярську, депо «Оболонь» у Києві і «Варшавську» в Москві, різні оборонні об'єкти. І все це здійснювалося силами 150-170 фахівців, що залишилися не при справах з розпадом єдиної держави. Централізованого фінансування більше не було, колектив орендного підприємства мусив перебиватися з хліба на воду окремими замовленнями. А 1998 року нам узагалі запропонували... викупитися. Але приватизуватися не було за що, і нас (тобто будинок інституту) викупили інші. У плани нових хазяїв не входило підтримання життя проектувальників метро, і через півтора року нас попросили звільнити приміщення. Якби не компетентна і своєчасна підтримка колишнього заступника глави облдержадміністрації, а нині депутата

них з кожним днем лише зростає. Позбуватися фахівців у галузі проектування швидкісних магістралей москвичі визнали вкрай недалекоглядним.

Довідавшись про проблеми свого колишнього підрозділу, «Метродіпротранс» пішов навіть на те, щоб утримання викупити контрольний пакет акцій нашого інституту в тодішніх власників. Так що з 2000 року для нас пішов новий відлік часу.

Тепер інститут укомплектований сучасною комп'ютерною технікою і програмним забезпеченням, а високий технічний рівень досвідчених проектувальників успішно передається молодій зміні. Але що б ми не казали, а років десять, як у галузевих інститутах, так і в сфері виробництва, випадає. Головна ж утрата нашої економіки за це лихоліття - кваліфіковані кадри. Сьогодні в інженери знову йде молодь, яка під

ОГОЛОШЕННЯ

Господарський суд Кіровоградської області, постановою від 17 жовтня 2003 року у справі № 10/62, визнав відсутнього боржника, приватне сільськогосподарське підприємство «Хлібороб», (код ЄДРПОУ 30898741 юридична адреса: Кіровоградська область Долинський р-н, с. Новошевченково) банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Салатова С. В., ліцензія АА № 047823 від 19.10.2001 року (м. Кіровоград вул. К. Маркса, 4, корп. 1, тел. (0522) 32-05-01).

Філія Державної госпрозрахункової установи Агентства з питань банкрутства в Рівненській області проводить аукціон з продажу оздоблювальної ділянки підприємства-банкрута ВАТ «Сарненська меблева фабрика», що знаходиться за адресою: Рівненська область, м. Сарни, вул. Белгородська, 13.

Початкова ціна продажу 7 240 гривень (в т. ч. ПДВ).

Кінцевий термін подачі заявок — 1 грудня 2003 р.

Аукціон відбудеться 5 грудня 2003 року об 11.00 за адресою: м. Рівне, вул. Драгоманова, 27.

Телефон для довідок: (0362) 22-67-49.

Господарський суд Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) ухвалою від 06.10.03 року порушено справу № 32/140Б про банкрутство ДП Будівельно-монтажний поїзд № 4 Закритого акціонерного товариства «Трест «Донбастрансбуд» (код ОК-ПО 25098804, 85300, м. Красноармійськ, Донецької області, пер. Мостовий, 30, п/р 26005250091610 у УСБ м. Красноармійська, МФО 334011). Розпорядником призначено Куріненко Олександра Станіславовича (ліцензія АА № 140444).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місячного строку з дня опублікування цього оголошення.

Постановою господарського суду Рівненської області (33001, м. Рівне, вул. Яворницького, 59) від 13 лютого 2003 року по справі 8/26, визнано банкрутом Приватне підприємство «Торговий дім Інфо-центр», вул. Д. Галицького, 12а, кв. 130, м. Рівне, 33000, ІК 30032361 та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Ситника Бориса Івановича (ліцензія МЕТ-ПЄІ, АА № 249681, адреса: а/с № 13, Рівне 23, м. Рівне, 33023).

Господарський суд Харківської області (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8 під'їзд) порушив провадження у справі № Б-19/160-03 про банкрутство сільськогосподарського виробничого кооперативу «Миколаївський», с. Миколаївка, Дворічанського району, Харківської області, 62712, Україна, код ЄДРПОУ 30749493, р/р № 260040000610 у Харківській обласній дирекції АППБ «Аваль», МФО 350589.

Розпорядником майна призначено Кардаша Сергія Леонідовича, ліцензія № 140479 серії АА від 02.07.2002 року.

Претензії кредиторів та пропозиції санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Київська філія Страхового акціонерного товариства «ЕПОС», код ЄДРПОУ 25195217, повідомляє про припинення діяльності шляхом ліквідації, згідно прийнятого рішення загальними зборами акціонерів Страхового акціонерного товариства «ЕПОС». Заяви та претензії кредиторів приймаються за адресою: 04070, м. Київ, а/я 2, протягом двох місяців з дня публікації цього повідомлення.

Ухвалою господарського суду Тернопільської області (46001, м. Тернопіль, вул. Кн. Острозького, 14а) від 19.09.2003 р. по справі № 11/б-224 введено процедуру санації відкритого акціонерного товариства «Гусятинмаш» (юрид. адреса: 48201, Тернопільська обл., смт. Гусятин, вул. Б. Лепкого, 36, р/р № 260008372844001 в ТФ КБ «Приватбанк» м. Тернопіль, МФО 338783, ід. код 01881178).

Керуючим санацією призначено арбітражного керуючого Окряка Анатолія Володимировича (ліцензія АА № 047693 від 11.10.2001 р., м. Тернопіль, вул. Липова, 17/7, 46002, тел. 8-0352-25-71-20).

15 грудня 2003 р. о 10 год. 00 хв. за адресою: м. Ужгород, пл. Б. Хмельницького, 2/508 відбудеться аукціон з продажу за грошові кошти наступного майна:

Лот № 1 — Будівлі та споруди Млинзаводу № 2, що знаходяться: Закарпатська обл., м. Берегове, вул. Мужайська, 43, в тому числі:

Вагова під літ. «А» — окремо розташована споруда, фундамент бетонний, стіни перегородки цегляні, перекриття дерев'яні, отвори дерев'яні, дах шифер, підлога паркет, оздоблення фарбування водними фарбуючими сполуками, група капітальності ІІІ, буд. об'єм 236 куб. м, площа забудови 87,4 кв. м, заг. внутрішня площа 20,50 кв. м, внутрішня висота приміщень 2,32м.

Млин під літ. ББ'Б''Б''' — окремо розташована будівля, фундамент бутовий, стіни перегородки цегляні, перекриття дерев'яні, отвори дерев'яні, дах шифер, підлога дошки, оздоблення фарбування водними фарбуючими сполуками, група капітальності ІІІ, буд. об'єм 4047 куб. м, площа забудови 428,6 кв. м, заг. внутрішня площа 797,4 кв. м, внутрішня висота приміщень 2,7 м.

Сторожка під літ. В — окремо розташована будівля без підвалу, фундамент бетонний, стіни цегляні, перекриття залізобетонні, отвори дерев'яні, дах металевий, підлога лінолеум, оздоблення фарбування водними фарбуючими сполуками, група капітальності І, буд. об'єм 20 куб. м, площа забудови 7,3 кв. м, заг. внутрішня площа 4,4 кв. м, внутрішня висота приміщень 2,1 м.

Лабораторія під літ. Д — окремо розташована будівля без підвалу, фундамент бутовий, стіни цегляні, перекриття дерев'яні, отвори дерев'яні, дах черепиця, підлога бетонна, дошки, плитка, оздоблення фарбування водними фарбуючими сполуками, група капітальності ІІІ, буд. об'єм 496 куб. м, площа забудови 145,9 кв. м, заг. внутрішня площа 96 кв. м, внутрішня висота приміщень 2,7 м.

Вбиральня під літ. Г — окремо розташована споруда, фундамент бетонний, стіни цегляні, перекриття дерев'яні, отвори дерев'яні, дах шифер, підлога бетонна, оздоблення фарбування водними фарбуючими сполуками, група капітальності ІІІ, буд. об'єм 4 куб. м, площа основи 2,2 кв. м, внутрішня висота приміщень 2 м.

Колодязь під літ. З — над колодязем встановлена дерев'яна будка, глибина 8 м.

Початкова вартість лоту 157910,00 грн.

Для участі в аукціоні потенційним покупцям слід подати заявки на участь у торгах по 11 грудня 2003 р. та внести в безготівковому порядку грошові кошти в розмірі 10% від початкової ціни продажу об'єкта та реєстраційний внесок на рахунок організатора торгів — Філії Агентства з питань банкрутства в Закарпатській області у АППБ «Аваль» м. Ужгород, п/р № 2600014776, Код 26252740, МФО 312345.

Заявка на участь у торгах, конкурс повинна містити назву предмета продажу, відомості про юридичну або фізичну особу, що подає заявку. Заявка, копія документа про сплату гарантійного внесу можуть бути надіслані рекомендованим листом організатору торгів. Відповідальність за своєчасність доставки і форму надісланих поштою заявок і пропозицій та пов'язаний з цим ризик несе учасник торгів. Потенційним покупцям, для реєстрації як учасника, слід мати при собі: документ, що посвідчує фізичну особу, або представника юридичної особи, їх повноваження; довідку про те, що проти учасника торгів не порушено справу про банкрутство; документ про внесення грошових коштів у розмірі 10% від початкової ціни продажу об'єкта; документ про внесення реєстраційного внеску в розмірі одного неоподатковуваного мінімуму; декларацію про доходи для покупців — фізичних осіб; нотаріально засвідчені копії установчих документів для покупців — юридичних осіб (копію рішення про участь в аукціоні — для органів місцевого самоврядування).

З об'єктом можна ознайомитися особисто щодня, крім вихідних (субота, неділя), з 9 до 16 години за адресою: Закарпатська область, м. Берегове, вул. Мужайська, 43, тел. (0312) 615430, уповноважена особа Дорош Ю. М. З усіх питань організації та проведення аукціону слід звертатися до організатора торгів за адресою: м. Ужгород, пл. Б. Хмельницького, 2/508, тел. (03122) 35937.

Господарським судом Харківської області (61002, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8 під'їзд) порушено провадження по справі № Б-39/388-03 про визнання банкрутом ТОВ «ЛАН» (62033, с. Рябоконеве, Краснокутський район, Харківської області, вул. Крупської; код ЄДРПОУ 30739583, п/р 260090134526 в АКБ «УБТС», МФО 351878).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Воловик Л. О. (ліцензія АА № 047632 від 09.08.01).

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування даного оголошення за адресою: м. Харків, вул. Блюхера, буд. 35/81, кв. 28.

Господарський суд Івано-Франківської області (76000, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 11) постановою від 23.10.2003 р. у справі № Б-7/62 визнав банкрутом і відкрив ліквідаційну процедуру щодо Товариства з обмеженою відповідальністю ВКФ «Кварта» (76000, м. Івано-Франківськ, вул. В. Інтернаціоналістів, 6; код 13661737). Ліквідатором призначена Лаб'як Л. Д. (ліцензія № 250480, 76000, м. Івано-Франківськ, вул. Паркова, 20, кв.7, тел. 8 (03422) 40452, 32461).

Господарським судом Львівської області (м. Львів, вул. Личаківська, 81) по справі № 6/161-7/49 постановою від 16.10.2003 р. визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру ТзОВ «Галсільгоспродукт», місце знаходження: м. Львів, вул. Січинського, 5, р/р 26001012633 в ПЛФ АТ «Кредит Банк (Україна)», МФО 325365, код ЄДРПОУ — 25546303.

Ліквідатором призначений Хомишин Ігор Григорович (ліц. АА № 250065 від 28.11.2001 р.).

За адресою: м. Ужгород, пл. Б. Хмельницького, 2/508, 18 грудня 2003 р., о 14 год.00 хв. відбудеться аукціон з продажу майна: ТОВ «Закарпатська фірма «Укрторгбудматеріали»

(Закарпатська обл., м. Ужгород, вул. Електрозаводська, 35), а саме: Автомашина вантажна марки ГАЗ 5312 за ціною 1558,24 грн.; Автомашина вантажна марки ИЖ 2715 за ціною 934,95 грн.; Автомашина вантажна марки ИЖ 2715 за ціною 810,29 грн.; Автомашина вантажна марки ГАЗ 5312 за ціною 1558,24 грн.; Автомашина вантажна марки ЗИЛ 131 за ціною 2243,86 грн.; Автомашина вантажна марки МАЗ за ціною 11686,68 грн.; Автомобіль вантажний марки камаз, 1992 р. в., колір червоний, двигун № ХТС532000N2016424 держномер № 51862 РТ за ціною 15177,60 грн.; Причіп бортовий СЗАП марки 83571, 1992 року випуску, колір червоний, шасі (рама) № 0013316, Т/П ІКС 037856, держ. номер 02441 РЕ за ціною 11510,40 грн.; будівля з навісом (літери Т, Ф, Х) внутрішньою площею 371,8 кв. м. яка знаходиться за адресою: м. Ужгород, вул. Електрозаводська, 35.

СТОВ «Зоря» (Закарпатська область, Берегівський р-н., с. Н. Ремети, вул. Центральна, б/н), а саме: Комбайн КСКУ 6—А, (1989 року випуску, заводський номер № 3555, тип двигуна — дизельний, номер дизеля — 988384, номер гідронасоса 131Х5548907, номер гідромотора 1336418907) за ціною 15120,00 грн. в т. ч. ПДВ. Трактор Т-150 К (1989 року випуску, заводський номер 495754, тип двигуна — дизельний, номер двигуна 3436, номер кузова 535380-536701, колір кузова — коричневий) за ціною 2304,00 грн. в т. ч. ПДВ. Для участі в аукціоні потенційним покупцям слід подати заявки на участь у торгах по 15 грудня 2003 р. та внести в безготівковому порядку грошові кошти в розмірі 10 % від початкової ціни продажу об'єкта на рахунок організатора торгів — Філії Агентства з питань банкрутства в Закарпатській області у АППБ «Аваль» м. Ужгород, п/р № 260044776, Код 26252740, МФО 312345.

Для участі подаються або надсилаються поштою: заявка (з назвою предмета продажу, відомості про юридичну або фізичну особу, що подає заявку); документ, що посвідчує фізичну особу, або представника юридичної особи, їх повноваження; довідку про те, що проти учасника торгів не порушено справу про банкрутство; документ про внесення гарантійного (10 % від початкової ціни) та реєстраційного (17 грн.) внеску; декларацію про доходи для покупців-фізичних осіб; нотаріально засвідчені копії установчих документів для покупців — юридичних осіб (копію рішення про участь в аукціоні — для органів місцевого самоврядування);

Після закінчення аукціону, внесени програвшими учасниками гарантіїні внески повертаються протягом 10 днів, а покупцеві зараховуються при остаточному розрахунку за придбаний об'єкт. Кошти за придбаний об'єкт покупець сплачує протягом 30 днів з моменту підписання договору купівлі-продажу. Передача активів боржника покупцю здійснюється після повної сплати ним грошових коштів шляхом укладення за участю організатора торгів Договору та акта приймання-передавання. З об'єктом можна ознайомитися особисто щодня, крім вихідних (субота, неділя), з 9 до 16 години за адресою місцезнаходження майна. З усіх питань організації та проведення аукціону слід звертатися до організатора торгів за адресою: м. Ужгород, пл. Б. Хмельницького, 2/508, тел. (03122)3-59-37.

Постановою господарського суду Донецької області від 27.08.2003 року по справі № 15/276 ТОВ «Енергоресурси» (ЗКПО 30189870; р/р 26003000310000 в ДФ АКІБ «УкрСиббанк» МФО 335827; адреса: 83002, м. Донецьк, пр. Миру, 8) визнано банкрутом, відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатор — арбітражний керуючий Гнедова Оксана Валеріївна. (Ліц. АА № 249607, від 19.10.2001 року), 83050, м. Донецьк, пр. Ватутіна, 3/60, тел. 555-171.

Господарським судом м. Києва 01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-В за позовом Державної податкової інспекції у Святошинському районі м. Києва винесена постанова про визнання підприємства банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура:

1) Приватне підприємство «Бакор-Сервіс», ідентифікаційний код 31168123, 03142, м. Київ, вул. Доброхотова, 30, кв. 35. Р/р № 2600001653 в АБ «Синтез», МФО 321024, справа № 15/8-б.

Ліквідатором банкрута по справі № 15/8-б призначений арбітражний керуючий Зайцев Юрій Степанович, ліцензія серії АА № 249925 від 19.10.2001 р., контактний телефон 234-80-89.

До відома передплатників «Права України»

Передплата на журнал «Право України» здійснюється відповідно до інформаційного листа № 1, стор. 5, який є додатком до Каталогу видань України на 2004 р.

Інформаційний лист вже надійшов до усіх поштових відділень.

ТОВ Аудиторська фірма «КОНТО-АУДИТ»

(ідентифікаційний код 21589468), зареєстроване Дніпровською РДА м. Києва 23 грудня 1993 року за номером 0093-1805 ЛТД, повідомляє про свою ліквідацію.

«ТОВ фірма «Ренес ЛТД», ЄДРПОУ 20210372, ліквідується.

Претензії приймаються протягом двох місяців від дати публікації оголошення за адресою: м. Дніпропетровськ, вул. Кільченська, 5А.

Херсонський державний технічний університет

запрошує зацікавлені фірми або організації для будівництва оздоровчого комплексу на 600 місць на березі Чорного моря в селищі міського типу (Железний Порт) Херсонської області.

Телефон для довідок: (0552) 55-60-38.

Судноплавна компанія у вигляді Товариства з обмеженою відповідальністю **«Інтер-Шіпінг»** (ідентифікаційний код 30873994) повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення за адресою: Одеська область, м. Іллічівськ, вул. 1 Травня, 3.

Загублене свідоцтво платника податку на додану вартість № 33698386, НБ № 050690 видане ТОВ «ІБІС», вважати не дійсним.

Господарський суд Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4) порушив справу № 25/54 про банкрутство Відкритого акціонерного товариства «Запорізька Січ».

(Юридична адреса: 69012, Запорізька область, с. Матвіївка, вул. Леніна, код ЄДРПОУ 00849066, р/р № 260011774 ЗОД АППБ «Аваль», м. Запоріжжя, МФО 313827).

Розпорядником майна призначено Дородну І. Ю. (ліцензія АА № 669643 від 04.08.2003 р., адреса: 69035, м. Запоріжжя, вул. Перемоги, б. 93, кв. 108).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

ОГОЛОШЕННЯ

Інформація про продаж за конкурсом майна підприємства боржника
Назва об'єкта: цілісний майновий комплекс, який складається з: Корпусу (незаверше- не будівництво) № 140А (виробництво особливо чистих, їдких лугів), корпусу № 94 (на- сосна станція) корпусу № 17 (теплообмінник). Всього під будівлями 2428,2 м².
Місцезнаходження майна: промисловий майданчик ВАТ «Радикал» м. Київ, вул. Черво- ноткацька, 61.
Характеристика об'єкта: окремо розташовані одно та двоповерхові виробничі будівлі.
Умови продажу:
1. Розроблення плану по демеркуризації цілісного майнового комплексу і прилеглої те- риторії та відповідне його погодження.
2. Провести демеркуризацію корпусів та прилеглої території, а саме: відділити верхній шар фарби (емалі); відділити верхній шар штукатурки металевими щітками або перетерти штукатурку із застосуванням крупного піску; вирівняти поверхню штукатурним складом з доданням сірки або сірчаного цвіту (5—7 %); нанести 1-2 шару ПВХ емалі або 2-3 рази побілити; Територію біля майнового із концентрацією Н₂ в ґрунті в межах 21-105 мг/кг екранувати шаром глини 5 см, на який покласти шар свіжого ґрунту 20-25 см і засіяти йо- го травою, яку регулярно поливати. Локальні плями з концентрацією Н₂ в межах 100-525 мг/кг екранувати шаром асфальту до 5 см. Відкритий ґрунт, який містить 0-21 мг/кг Н₂ перекопати на глибину 0,25 м, екранувати шаром чистого ґрунту товщиною 20 см і захис- тити від вітрової ерозії, дернуванням або засівом трави. Газон регулярно поливати.
3. Провести дезактивацію колишнього сховища ДІВ та утилізацію особливо небезпеч- них залишків хімічних продуктів, розташованих на території майнового комплексу;
4. Збереження умов щодо підтримання безпеки виробничої діяльності, охорони праці та запобіганню можливої шкоди життю та здоров'ю громадян, майну спорудам, навко- лишньому природному середовищу;
5. Збереження робочих місць не менш як для сімдесяти відсотків працівників, зайня- тих на підприємстві на момент його продажу;
6. Зобов'язання покупця щодо забезпечення перепідготовки та працевлаштування за- значених працівників та запобігання заподіянню можливої шкоди життю та здоров'ю гро- мадян, майну, спорудам, навколишньому природньому середовищу у разі зміни профілю діяльності підприємств;
7. Забезпечення санітарно-екологічних та технічних норм експлуатації об'єкта;
8. Засобами платежу є грошові кошти.
9. Договір купівлі-продажу підписується протягом 15 днів з дня проведення конкурсу на підставі протоколу, підписаного переможцем в день проведення конкурсу;
10. Оформлення права власності за придбане майно здійснюється за рахунок покупця. Реєстраційний внесок 17 грн. вноситься на рахунок № 26009301260745 в Подільському відділенні ПІБ м. Києва, МФО 322197, КОД ЄДРПОУ 22894896. Одержувач філія «Київ- ський аукціонний центр «ДАК»НМАЦ».
Гарантійний внесок: 10 % від початкової ціни, вноситься на рахунок № 26008302260745 в Подільському відділенні ПІБ м. Києва, МФО 322197, КОД ЄДРПОУ 22894896. Одержу- вач філія «Київський аукціонний центр «ДАК «НМАЦ».
Початкова ціна — 289 685 грн.
Кінцевий термін прийняття заяв за 7 днів до проведення конкурсу.
Конкурс буде проведено за адресою: м. Київ, вул. Червоноткацька, 42, філія «Київ- ський аукціонний центр» через 30 днів після опублікування оголошення. Заяви на участь в конкурсі приймаються за адресою: м. Київ, вул. Червоноткацька, 42, філія «Київський аукціонний центр». Результати конкурсу будуть оформлені протоколом конкурсної комі- сії.

Ознайомитись з об'єктом можна за місцем його розташування.
Тел. продавця: (044) 558-36-28.

Інформація про продаж за конкурсом майна підприємства-боржника
Назва об'єкта: цілісний майновий комплекс, який складається з: Корпусу № 93 (будівля техніки безпеки та газорятувальна станція). Всього під будівлею 602,7 м².
Місцезнаходження майна: промисловий майданчик ВАТ «Радикал» м. Київ, вул. Черво- ноткацька, 61.
Характеристика об'єкта: окремо розташована одноповерхова виробнича будівля
Умови продажу:
1. Розроблення плану по демеркуризації цілісного майнового комплексу і прилеглої те- риторії та відповідне його погодження.
2. Провести демеркуризацію корпусів та прилеглої території, а саме: відділити верхній шар фарб (емалі); відділити верхній шар штукатурки металевими щітками або перетерти штукатурку із застосуванням крупного піску; вирівняти поверхню штукатурним складом з доданням сірки або сірчаного цвіту (5—7 %); нанести 1-2 шару ПВХ емалі або 2-3 рази побілити; Територію біля майнового із концентрацією Н₂ в ґрунті в межах 21-105 мг/кг екранувати шаром глини 5 см, на який покласти шар свіжого ґрунту 20-25 см і засіяти йо- го травою, яку регулярно поливати. Локальні плями з концентрацією Н₂ в межах 100-525 мг/кг екранувати шаром асфальту до 5 см. Відкритий ґрунт, який містить 0-21 мг/кг Н₂ перекопати на глибину 0,25 м, екранувати шаром чистого ґрунту товщиною 20 см і захис- тити від вітрової ерозії, дернуванням або засівом трави. Газон регулярно поливати.
3. Провести дезактивацію колишнього сховища ДІВ та утилізацію особливо небезпеч- них залишків хімічних продуктів, розташованих на території майнового комплексу;
4. Збереження умов щодо підтримання безпеки виробничої діяльності, охорони праці та запобіганню можливої шкоди життю та здоров'ю громадян, майну спорудам, навко- лишньому природному середовищу;
5. Збереження робочих місць не менш як для сімдесяти відсотків працівників зайнятих на підприємстві на момент його продажу;
6. Зобов'язання покупця щодо забезпечення перепідготовки та працевлаштування заз- начених працівників та запобігання заподіянню можливої шкоди життю та здоров'ю гро- мадян, майну, спорудам, навколишньому природному середовищу у разі зміни профілю діяльності підприємства.
7. Забезпечення санітарно-екологічних та технічних норм експлуатації об'єкта;
8. Засобами платежу є грошові кошти.
9. Договір купівлі-продажу підписується протягом 15 днів з дня проведення конкурсу на підставі протоколу, підписаного переможцем в день проведення конкурсу;
10. Оформлення права власності за придбане майно здійснюється за рахунок покупця. Реєстраційний внесок 17 грн. вноситься на рахунок № 26009301260745 в Подільському відділенні ПІБ м. Києва, МФО 322197, КОД ЄДРПОУ 22894896. Одержувач філія «Київ- ський аукціонний центр» ДАК «НМАЦ».
Гарантійний внесок: 10 % від початкової ціни, вноситься на рахунок № 26008302260745 в Подільському відділенні ПІБ м. Києва, МФО 322197, КОД ЄДРПОУ 22894896. Одержу- вач філія «Київський аукціонний центр» ДАК «НМАЦ».
Початкова ціна — 100 130 грн.
Кінцевий термін прийняття заяв за 7 днів до проведення конкурсу.
Конкурс буде проведено за адресою: м. Київ, вул. Червоноткацька, 42, філія «Київ- ський аукціонний центр» через 30 днів після опублікування оголошення. Заяви на участь у конкурсі приймаються за адресою: м. Київ, вул. Червоноткацька, 42, філія «Київський аукціонний центр». Результати конкурсу будуть оформлені протоколом конкурсної комі- сії.

Ознайомитись з об'єктом можна за місцем його розташування.
Телефон продавця: (044) 558-36-28.

Господарський суд Кіровоградської області (25022, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) ухва- лою по справі № 10/82 від 13.10.2003 р. порушив провадження у справі про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Кіровоградукртранс», юридична адреса: 27605, Березинське шосе, буд. База № 2 с. Березинка, Кіровоградський район, Кі- ровоградської області, р/р 26002420025370 в КОФ АКБ УСБ, МФО 323293. Розпорядник майна арбіт- ражний керуючий Муравська Ольга Станіславівна, ліцензія серії АА № 249695 від 06.11.2001 р., м. Кі- ровоград, вул. Героїв Сталінграду, буд.32, кв. 115.
Кредиторські вимоги розглядаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Луганської області (91000, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 3-а) порушив справу № 9/161Б про банкрутство Закритого Акціонерного Товариства «Луганське інструментальне виробниче об'єднання» (код 00222097, р/р 2600706000076 в ЛФ АКБ «Правекс-банк» м. Луганська, адреса: 91002, м. Луганськ, вул. Рудь, 17).
Розпорядником майна призначений Беліков Ан- дрій Вікторович (ліцензія серії АА № 484195 від 29.12.2002 р., м. Луганськ, кв. Комарова, буд. 35, кв.64).
Заяви кредиторів приймаються протягом місяця від дня публікації оголошення.

Господарським судом Житомирської області (10014, м. Житомир, вул. М. Бердичівська, 25) ух- валою від 26 вересня 2003 року по справі № 4/121»Б»/1738, порушено справу про банкрутство Спільного багатопрофільного підприємства «Юсі» (адреса: 10014, м. Житомир, вул. Московська, № 28, кв. 24, р/р 26006301170086 в філії «Житомир- ське Центральне відділення Промінвестбанку», МФО 311056, код ЄДРПОУ 13562917).
Розпорядник майна Горука Віктор Андрійович (ліцензія АА № 419487 від 04.12.2002 р.).
Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування ого- лошення.

Товариство з обмеженою відповідальністю «КУРОРТ МІСХОР валеологічна здравниця», Україна, м. Київ, проспект Возз'єднання, 15, ЄД- РПОУ 30180181, на підставі рішення Зборів Учас- ників від 23.10.2003 р., повідомляє:
1. Про зменшення розміру статутного фонду до 898 400 гривень. Претензії кредиторів прийма- ються протягом трьох місяців з дня публікації оголошення за адресою: Україна, Автономна Рес- публіка Крим, м. Ялта, смт. Корейз-1, Алупкін- ське шосе, 15. Літ Ж.
2. Про перереєстрацію у зв'язку зі зміною наз- ви на Товариство з обмеженою відповідальністю «Санаторій «КУРОРТ МІСХОР валеологічна здравниця», що виступає правонаступником прав та обов'язків Товариства з обмеженою відпові- дальністю «КУРОРТ МІСХОР валеологічна здравниця».
3. Про зміну місцезнаходження: Україна, Авто- номна Республіка Крим, м. Ялта, смт. Корейз-1, Алупкінське шосе, 15, Літ Ж.

АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ БОРГІВ ТА БАНКРУТСТВА
Спеціалізована юридична фірма.
Правовий захист кредиторів та боржників.
Адреса офісу: вул. Вітряні гори, 10-В, м. Київ.
(044) 451—59—90, 462—72—11, www.debts. com. ua

Господарський суд Сумської області (40000, м. Суми, вул. Рибалко, 2) постановою від 17 жовтня 2003 року по справі № 7/68 визнав банкрутом від- крите акціонерне товариство «Будеталь» (40003, м. Суми, вул. Тополянська, 18, код ЄДРПОУ 05514933, р/р 26008301702164 у Філії «Сумське ЦВ ПІБ», МФО 337278) та відкрив ліквідаційну процедуру.
Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Сугоняко Олексан- дра Леонідовича, діючого на підставі ліцензії за № 249815 від 22.10.2001 р. (40030, м. Суми, вул. Козацький вал, 2-А, тел. 22-10-80).
Претензії кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня опу- блікування оголошення.

Постановою Господарського суду Полтавської області від 09.10.2003 р. по справі № 10/116 визнано банкрутом відкри- те акціонерне товариство «Шевченківський комбінат хлібоп- родуктів», код ЄДРПОУ 00952315, Харківська область, смт. Шевченкове, вул. Кірова, 1.
Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Чек- штуріну Т. М. (м. Харків, пр-т Леніна, 29-а, кв. 5).

Дніпропетровська філія Агентства з питань банкрутства виступає Організатором публічних торгів (аукціону) з продажу майна підприємства-банкрута — ЗАТ «Вовнопрядильна фабрика»
(справа № Б26/92/01). Загальна характеристика об'єкту продажу, який знаходиться за адресою: Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, вул. Коротченко, Іг. Лот № 1 — будівля кафе «Сердолік» з літнім майданчиком. Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 1 складає 67025 (шістдесят сім тисяч двадцять п'ять) грн. 60 коп. в т. ч. ПДВ. За- гальна характеристика об'єкту продажу, який знаходиться за адресою: Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, вул. Коротченко, Ід. Лот № 2 — будівля магазину «Арго». Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 2 складає 52510 (п'ятдесят дві тисячі п'ятсот десять) грн. 58 коп. в т. ч. ПДВ. Загальна характеристика об'єкту продажу, який знаходиться за адресою: Дніпропетровська область, Криворізький р-н, с. Валуве. Лот № 3 — комплекс будівель та споруд оздоровчого дитячого табору «Горизонт». Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 3 складає 95534 (дев'яносто п'ять тисяч п'ятсот тридцять чотири) грн. 40 коп. в т. ч. ПДВ. Загальна характеристика об'єктів продажу, які знаходяться за адресою: Дніпропетровська область, Кривий Ріг, вул. Коротченко, 25. Лот № 4 —автостоянка «Текстильник». Початкова ціна об'єкта про- дажу за лотом № 4 складає 10618 (дев'ять тисяч шістсот вісімнадцять) грн. 00 коп. в т. ч. ПДВ. Лот № 5 — бар «Ранок». Початкова ціна об'єк- та продажу за лотом № 5 складає 8500 (вісім тисяч п'ятсот) грн. 00 коп. в т. ч. ПДВ.

Гарантійні внески учасників аукціону (5% від початкової ціни) та реєстраційний збір за реєстрацію учасників аукціону — 17 грн. перера- ховується на: п/р 260083001161 в ДФ АТ «ВАбанк», МФО 305868, код ЄДРПОУ 13420399 Придніпровської товарної біржі, м. Дніпропет- ровськ до 08.12.03 р. включно. Заявки на участь в аукціоні приймають- ся до 08.12.2003 р. включно на Придніпровській товарній біржі за ад- ресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Набережна Леніна, 15А, кімн. 73, з 9,00 до 18,00 (крім вихідних). З питань ознайомлення з технічни- ми характеристиками об'єктів звертатися за тел. (056) 744-19-31, 740- 20-46. З питань оформлення участі в аукціоні звертатися за тел. (0562) 35-77-45.
Публічні торги (аукціон) відбудуться 11.12.03 р., об 11.00 у торгово- му залі Придніпровської товарної біржі за адресою: 49000, м. Дніпро- петровськ, вул. Набережна Леніна, 15А.
Переможцем аукціону визнається той учасник, який запропонував найвищу ціну за об'єкт продажу. Результати публічних торгів (аукціо- ну) оформлюються протоколом, який є підставою для укладання про- тягом 15 днів договору купівлі-продажу між покупцем та боржником.

Господарський суд Дніпропетровської області (м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а) порушив справи про банкрутство:
1. ЗАТ «Дніпробудкомпані», код ЄДРПОУ 24599533, 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Міроно- ва, 15, р/р 26001010014580 в КБ «Південкомбанк», МФО 305686, справа № Б 15/121/03. Розпорядник майна — Шагута Л. І., Дніпропетровський район, с. Кіровське, вул. Шмідта, 44.
2. ПП «Девіс», код ЄДРПОУ 31543640, 49131, м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, 10/3, р/р 26005138548001 в КБ «Приватбанк», МФО 305299, справа № Б 15/128/03. Розпорядник майна — Ло- сева Г. А., 49000, м. Дніпропетровськ, а/с 777.
3. ЗАТ «Господарство «Новогригорівське», код ЄДРПОУ 30795445, 51136, Дніпропетровська об- ласть, Юр'ївський район, с. Новогригорівка, вул. Леніна, 72, р/р 26007000197001 в ДФ АТ «Індустрі- ально-експортний банк», МФО 307015, справа № Б 15/125/03. Розпорядник майна — Безпалов В. Г., 49000, м. Дніпропетровськ, пр. Воронцова, 75/232, тел. — 234167.
4. ТОВ «Агрофірма «В'язівок», код ЄДРПОУ 30355625, 51452, Дніпропетровська область, Пав- лоградський район, с. В'язівок, вул. Жовтнева, 68, р/р 26006401120000 в АКБ «Укрсиббанк», МФО 306856, справа № Б 15/126/03. Розпорядник май- на — Безпалов В. Г., 49000, м. Дніпропетровськ, пр. Воронцова, 75/232, тел. —234167.

Ухвалою Господарського суду Сумської області (вул. Рибалка, 2, м. Суми, 40477) від 10 вересня 2003 року порушено впровадження у справі № 6/59 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Інтехсервіс» (код ЄДРПОУ 14010545, адреса: вул. Петропавлівська, 63, м. Суми, 40030, р/р 26005301701447 в ЦВ ПІБ м. Су- ми, МФО 337278). Розпорядником майна призна- чено Загороднього Сергія Васильовича, ліцензія АА № 520104 від 28.05.03 року (вул. Б. Хмельниць- кого, 44, оф. 203, м. Київ, 01030).
Письмові заяви кредиторів та осіб, які бажають взяти участь у санації боржника приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Ліквідатор СВК «Світоч»
код ОКПО 03740884, арбітражний керую- чий Шагута Л. І., ліцензія № АА № 487786, повідомляє про продаж на відкритих торгах майнового комплексу, який знаходиться за ад- ресою: пер. Колгоспний, 1а, с. Гречено Пет- риківського р-ну, Дніпропетровської області, який складається з таких будівель:
1. Конюшня пл. 350 м. кв;
2. Гараж пл. 90 м. кв;
3. Кормоцех пл. 362 м. кв.;
4. Два склади цегельних пл. 258 м. кв., 450 м. кв;
5. Два склади металевих, пл. 1341 м. кв., 558 м. кв.
6. Три незавершені будівлі будинків.
7. Інше майно.
Початкова ціна з ПДВ 132 000, 00 грн.

Заявки приймаються протягом місяця за телефоном 8 (056) 721-86-13.

Дніпропетровська філія Агентства з питань банкрутства (Організатор конкурсу) проводить конкурс з продажу майна підприємства-боржника — **ВАТ «Дніпроспецбуд»** (справа № Б15/24/104/00). Загальна характеристика об'єктів продажу Дніпропетровського заводу «Буддеталь», розташованих за адресою: м. Дніпропетровськ, вул. Героїв Сталінграду, 151 д, а саме: лот № 1 — будівля котельні з димовою трубою (заг. пл. 480,6 кв. м.), бак для зберігання конденсатів (об'єм 502 куб. м.), електролабораторія (заг. пл. 36 кв. м.). Початкова ціна об'єкту продажу за лотом № 1 дорівнює 71300 (сімдесят одна тисяча триста) грн. 00 коп. в т. ч. ПДВ — 11883,33 грн. Лот № 2 — комплекс будівель та споруд в т. ч.: склад ізоляції труб (заг. пл. 2399,3 кв. м.), склад готової прдукції (заг. пл. 1000 кв. м.), насосна технічної води (заг. пл. 22,8 кв. м.), підземний резервуар для води (об'єм 702 куб. м.). Початкова ціна об'єкту продажу за лотом № 2 дорівнює 123610 (сто двадцять три тисячі шістсот десять) грн. 00 коп. в т. ч. ПДВ — 20601,66 грн. Лот № 3 — комплекс будівель та споруд з обладнанням Криворізького заводу «Буддеталь», розташованого за адресою: Дніпропетровська область, Криворізький р-н, с. Радущине, вул. Нікопольське шосе, 6. Початкова ціна об'єкту продажу за лотом № 3 дорівнює 210000 (двісті десять тисяч) грн. 00 коп. в т. ч. ПДВ — 35000,00 грн. Фіксовані умови конкурсу: 1) відсутність у претендента кредиторської заборгованості перед ВАТ «Дніпроспецбуд», дебітори ВАТ «Дніпроспецбуд», до конкурсу не допускаються до погашення заборгованості; 2) переоформлення права користування земельними ділянками, приєднаними до будівель та споруд, що продаються, здійснюється за рахунок покупця; 3) зобов'язання покупця щодо щомісячної компенсації ВАТ «Дніпроспецбуд» витрат пов'язаних з утриманням та оподаткуванням земельної ділянки, прилеглої до будівель та споруд, що продаються з дня визначення переможця конкурсу (затвердження протоколу засідання конкурсної комісії) до моменту переоформлення права користування земельною ділянкою; 4) надання учасником конкурсу документів, що підтверджують наявність на розрахунковому рахунку грошових коштів, достатніх для сплати за придбане майно, але не менш ніж початкова ціна об'єкту продажу, станом на дату кінцевого терміну подання заяви про участь у конкурсі; 5) додатковою умовою конкурсу є готовність покупця інвестувати діяльність ВАТ «Дніпроспецбуд» або брати участь в погашенні кредиторської заборгованості ВАТ «Дніпроспецбуд». Переможцем конкурсу визнається той учасник, який запропонував найвищу ціну за об'єкт продажу та взяв на себе зобов'язання щодо виконання фіксованих умов конкурсу. Гарантіїні внески учасників конкурсу (5 % від початкової ціни) та реєстраційний збір за реєстрацію учасників конкурсу — 17 грн. перераховується на рахунок Організатора конкурсу — філії ДГУ Агентства з питань банкрутства в Дніпропетровській області: п/р 26006351680200 в АППБ «Аваль», МФО 305653, код ЄДРПОУ 26252710 до 09.12.2003 р. включно. Заявки на участь в конкурсі та конкурсні пропозиції приймаються до 09.12.2003 р. включно за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, 6.48, кім. № 7 з 9.00 до 18.00 (крім вихідних). З питань озайомлення з об'єктами та оформлення участі в конкурсі звертатися за тел. (056) 744-19-31.

Конкурс відбудеться 12.12.2003 р. о 14.00 за адресою: м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, 6.48, кім. № 7. Результати конкурсу оформлюються протоколом, який є підставою для укладання протягом 15 днів договору купівлі-продажу між покупцем та боржником.

ДП «ПРОФІТ ЕНЕРГО» (ідентифікаційний код 30777468), зареєстроване Залізничною районною державною адміністрацією м. Києва 09 березня 2000 року за номером 7350, повідомляє про свою ліквідацію, згідно рішення Господарського суду м. Києва від 28 жовтня 2003 року за № 24/702.

Ухвалою Господарського суду Кіровоградської області (25022, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) від 16.10.2003 р. порушено провадження по справі № 10/54 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Агропродукт Кіровоград — Дон» (адреса: 25028, м. Кіровоград, пр. Перемоги, 6, кв. 89, п/р № 26000301331752 в АК ППБ м. Кіровоград, МФО 323301, ЄДРПОУ 30462325).

Розпорядником майна призначено Косаренка Вадима Анатолійовича, ліцензія АА № 484182 від 20.12.2002 р., який мешкає за адресою: м. Кіровоград, вул. Преображенська, 6, кв. 29.

Заяви кредиторів та можливих санаторів направляти до господарського суду та розпоряднику майна протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

ТОВ «Паритет», ЄДРПОУ 310522004676, юр. адреса: м. Дніпропетровськ, вул. Квірінга 1/23, повідомляє про ліквідацію.

Претензії приймаються протягом двох місяців.

Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «НИВА», розташоване за адресою: 20742, с. Заливки Смілянського району, Черкаської області, р/р 26002612 в Смілянській філії АППБ «Аваль», МФО 3544499, повідомляє, що місцевим господарським судом Черкаської області, 18005, бул. Шевченко, 307, м. Черкаси, порушена справа про банкрутство СТЗОВ «НИВА» № 14/3125, розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Занька Миколу Миколайовича, ліцензія № 249798 від 19.10.2001 року. Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Закрытое акционерное обшество "Телерадиокомпания "Вежа", код ЄГРПОУ 31122251 зарегистированное отделение регистрации и единого реестра Орджоникидзевской районной администрации Запорожского городского совета от 06.09.2000г. регистр №25489516ю0010709 сообщает о своей ликвидации. Претензии принимаются в течение 2-х месяцев по адресу 69035 г.Запорожье, пр-т. Ленина, 173, тел. 34-44-35.

Господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-А) порушив справу про банкрутство № Б29/192/03 Товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпровець», код ЄДРПОУ 19438874, (49101, м. Дніпропетровськ, вул. Волжська, 22), п/р 26005120342055 в Комерційному банку «Приватбанк», МФО 305299, ОКПО 19438874. Розпорядник майна — Солнцев Олександр Юрійович, ліцензія АА № 250204, м. Дніпропетровськ.

Претензії кредиторів приймаються протягом 1 місяця з дати опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-в) від 28.10.2003 р. у справі № 23/323 визнано банкрутом Державне експлуатаційне підприємство «Агро» (код ЄДРПОУ 00389067, адреса: 01024, м. Київ, вул. Хрещатик, 24, р/р 260063011569/980 у АБ «Старокиївський», МФО 321477; № 26004001075001/980 та № 26048001075001/980 у Київський філії АТ «Укрінбанк», МФО 300250) та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором банкрута призначений арбітражний керуючий Солом'янюк Павел Григорович (ліцензія № 377 від 01.02.2001 р., видана Мінекономіки).

Місцезнаходження ліквідатора — м. Київ, вул. Хрещатик, 24.

Шановні акціонери відкритого акціонерного товариства «Мотор Січ»

Дивіденди по акціях ВАТ «Мотор Січ» за 2002 рік виплачуються в касі заводу (адреса: 69068, м. Запоріжжя, вул. 8 Березня, 15) і поштовим переказом.

Акціонер вибирає зручний для нього спосіб отримання дивідендів.

Для отримання дивідендів в касі заводу акціонер особисто або через довірену особу звертається в *відділ цінних паперів* ВАТ «Мотор Січ», де здійснюється перевірка документів і видаються талони для отримання дивідендів на дату і час зручний для акціонера. При собі акціонер повинен мати паспорт, ідентифікаційний номер, сертифікат акцій. В разі отримання дивідендів через довірену особу, акціонеру необхідно оформити на нього довіреність в порядку, встановленому законодавством.

Для отримання дивідендів поштою акціонеру необхідно заповнити бланк доданої заяви і направити його на адресу *відділу цінних паперів* ВАТ «Мотор Січ».

З усіх питань Вам необхідно звертатися по телефонам в Запоріжжі:

- про порядок отримання дивідендів — (0612) 61-42-16
- з питань обміну сертифікатів акцій — (0612) 61-48-63
- з питань продажу акцій — (0612) 61-48-57

Адреса *відділу цінних паперів* ВАТ «Мотор Січ»: 69068, м. Запоріжжя, вул. Омельченко, 21. Адреса *біро цінних паперів Волочиського машинобудівного заводу*: 31200, Хмельницька обл., м. Волочицьк, вул. Незалежності, 1.

Телефон біро цінних паперів Волочиського машинобудівного заводу: — (03845) 6-43-96 і 6-44-64. Правління ВАТ «Мотор Січ».

Головному бухгалтеру
ВАТ «Мотор Січ»
Тиханському А. А.

ЗАЯВА

Я, _____
(прізвище, ім'я, по-батькові)

який проживає за адресою _____
(країна, поштовий індекс, місто, вулиця, № будинку, № квартири)

_____ паспорт (документ, що засвідчує особу) серія _____ № _____
_____ видано _____ рік _____

_____ (вказати орган, що видав паспорт чи інший документ, що посвідчує особу)

ідентифікаційний номер _____
прошу належні мені дивіденди за 2002 рік по акціях ВАТ «Мотор Січ»
— відправити поштовим переказом на адресу: _____
Згоден на поштові витрати.
« _____ » _____ 200 _____ р. _____

_____ підпис

«КСП «Агрофірма «Рубежівська» повідомляє про продаж хімлабораторії, яка знаходиться за адресою: с. Михайлівка-Рубежівка, Києво-Святошинського району, Київської області.

З будь-яких питань звертатись за адресою ліквідатора КСП «Агрофірма «Рубежівська»: м. Київ, вул. Червоноармійська, 57/3, оф. 221, тел. 239-23-90.

РЕГІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ЦЕНТР З ПИТАНЬ
БАНКРУТСТВА

ДОГОВІР З МІНІСТЕРСТВОМ ЕКОНОМІКИ ТА З ПИТАНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ВІД 24.05.01. ЗА
№14

ПРОВОДИТЬ НАВЧАЛЬНИЙ КУРС

АРБІТРАЖНИЙ КЕРУЮЧИЙ

(розпорядник майна, керуючий санацією, ліквідатор)

з 24 по 29 листопада 2003 р. та з 22 по 27 грудня 2003 р.

ДО УВАГИ АРБІТРАЖНИХ КЕРУЮЧИХ!

Всіх, у кого термін дії ліцензії закінчується,
запрошуємо на переатестацію

Адреса: 03113, м. Київ, пр. Перемоги, 57, 10 поверх

(044) 495-21-18, 495-21-19, 495-21-20.

e-mail: arbiter@ukr.net http://www.arbiter.kiev.ua

Ліквідатор ВАТ «ПМК-14» м. Олександрія, вул. Пожарського, 17, Кіровоградської обл. (справа 14/114 від 02.07.03 р.) реалізує: Комплекс будівель банкрута 1980 р. загальною вартістю 152194,80 грн. в т. ч. ПДВ, в який входить: АБК двоповерхова-814 м. кв., прохідні-92 м. кв., матеріально-технічний склад 518 м. кв., ремонтно-механічна майстерня — 1242 м. кв., котельня — 168 м. кв., будівля БСУ — 86 м. кв., столярний цех — 355 м. кв., бокс БМЗ (гараж)-636 м. кв., склади-726 м. кв., гаражі (комплекс)-448 м. кв., вулканізаційний цех-140 м. кв., бетонна огорожа, земельна ділянка 8,3 га. Інше майно — автомобілі ГАЗ 52, Газ 53, станки б/в, відрізок з/дороги під демонтаж.

Довідки за тел. (0522) 221962,220443.

Господарським судом Запорізької області (м. Запоріжжя, вул. Тюленіна, 21) за заявою ДПП у Заводському районі м. Запоріжжя 18.08.03 р. порушено справу № 19/104 про порушення справи про банкрутство ПП «Агроком» (69600, м. Запоріжжя, Заводський р-н, МПС-471, код ЄДРПОУ 31255425, р/р 26007300524001 укр. грн. в АТ «Наш банк», МФО 313690). Розпорядником майна призначений Сайко В. В. (69067, м. Запоріжжя, вул. Тенісна, 14/60).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються Господарським судом протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Харківської області (Держпром, 8 під'їзд, майдан Свободи, 5, м. Харків, 61022) ухвалою від 25.09.2003 р. порушив провадження у справі № Б-19/171-03 про банкрутство Відкритого акціонерного товариства «Харківський дослідно-експериментальний завод метало-конструкцій та виробів» (вул. Виконкомівська, 32, м. Харків, 61039, код ЄДРПОУ 05807003, п/р № 26005301548 в АКБ «Золоті ворота» м. Харкова, МФО 351931).

Розпорядником майна призначено Ткаченка Віталія Васильовича (ліцензія серія АА № 249717 від 19.10.2001 р., вул. Дмитрівська, 5, кв. 14, м. Харків, 61052).

Вимоги кредиторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Господарський суд Дніпропетровської області (м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а) порушив справи про банкрутство:

1. ВАТ «Нікопольський гібридний комбінат» код ЄДРПОУ 31164092, 53270, Дніпропетровська область, Нікопольський район, с. Менжинське, вул. Конторська, 2, р/р 26000339021001 в НФ КБ «Приватбанк», МФО 305891, справа № Б 24/96/03. Розпорядник майна — Зибін А. О., ліцензія АА № 047942, тел. — (0562) 317334.
2. ВАТ «Нікопольський елеватор», код ЄДРПОУ 31164134, 53270, Дніпропетровська область, Нікопольський район, с. Менжинське, вул. Конторська, 2, р/р 26001339020001 в НФ КБ «Приватбанк», МФО 305891, справа № Б 24/94/03. Розпорядник майна — Зибін А. О., ліцензія АА № 047942, тел. — (0562) 317334.
3. ВАТ «Нікопольська насіннева станція», код ЄДРПОУ 31164071, 53270, Дніпропетровська область, Нікопольський район, с. Менжинське, вул. Конторська, 2, р/р 26000339258001 в НФ КБ «Приватбанк», МФО 305891, справа № Б 24/95/03. Розпорядник майна — Зибін А. О., ліцензія АА № 047942, тел. — (0562) 317334.

Ухвалою Господарського суду м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-б) від 17.10.2003 р. порушено справу № 21/765 про банкрутство Підприємства «Луговін», заснованого на власності американської корпорації «Луго Інтернешнл, Інк» (м. Київ, вул. Сагайдачного, 25, кв. 21, п/рахунок 2600800530002 в АКБ «Правекс-Банк», МФО 321983, код 23105992).

Розпорядником майна призначено Мальцева Д. О. (ліцензія № 419212, адреса: 01021, м. Київ, вул. Кловський узвіз, 9/2, оф. 70, т. 2610465, факс. 2905096).

Претензії кредиторів, санаторів приймаються протягом 30 днів з дня публікації оголошення.

Товариство з обмеженою відповідальністю "Сервіспідшипник" і.к. 32007452, зареєстроване 04.06.2002 р. виконкомом Жовтневої районної ради, реєстраційна справа №04052459Ю0040386, оголошує про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом 2-х місяців за юридичною адресою підприємства: 49005, м. Дніпропетровськ, вул. Севастопольська, д.16, кв.56.

Товариство з обмеженою відповідальністю "Промаш" код ЄДРПОУ 32099014, зареєстроване виконкомом Бабушкінської районної ради 03 липня 2002 р., реєстраційна справа за № 040524442Ю0032208, оголошує про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців за юридичною адресою: м. Дніпропетровськ, ж/м Тополя-ІІ, будинок 2, корпус 1, кв. 14.

Товариство з обмеженою відповідальністю "Техномаш" код ЄДРПОУ 31154757, зареєстроване виконкомом Бабушкінської районної ради 24 жовтня 2000 р., реєстраційна справа за № 04052442Ю0021361, оголошує про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців за юридичною адресою: м. Дніпропетровськ, вул. Шевченко, 36-А.

Господарський суд Рівненської області (33001, м. Рівне, вул. Яворницького, 59) порушив справу № 8/55 від 19.09.2003 про визнання банкрутом Сільськогосподарського виробничого кооперативу «Весна» (35513, Рівненська обл., Радивилівський район, с. Плешківка, п/р 260083566 у РОФ АППБ «Аваль», МФО 333227, ідентифікаційний код 30718402). Розпорядник майна — Драгун Ірина Іванівна (ліцензія № 249667, м. Рівне, вул. Драгоманова, 27).

Заяви кредиторів та можливих санаторів приймаються протягом місяця від дня опублікування оголошення.

Господарським судом Автономної Республіки Крим (м. Сімферопіль, вул. Карла Маркса, 18) 01.03.2003 р. порушено провадження у справі № 2-11/13581 про визнання банкрутом ВАТ птахофабрика «Южная» (Сімферопольський р-н., с. Перово, вул. Шкільна, 1).

Розпорядником майна призначено Горулько Ларису Анатоліївну (ліц. № 250218 серія АА). 50000, м. Кривий Ріг, вул. Глінки, 4а.

Проваджена заборона на відчуження майна.

Заяви кредиторів про грошові вимоги до боржника а також заяви інвесторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації.

Мораторій на задоволення вимог кредиторів введено 01.03.2003 р.

“Шахтар” — перший на проміжному фініші!

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. 15-й тур. “Металург” Д — “Шахтар”. 1:3. 5 500 глядачів. Голи: Г’юзелов, 32 — Бечирі, 27, у власні ворота, Агахова, 57, Пуканич, 80. “Ворскла-Нафтогаз” — “Іллічівець”. 3:1. 6 000. Шевцов, 50, 90, Омоко, 55 — Кривошеєнко, 42. “Чорноморець” — “Зірка”. 0:0. 8 000.

“Кривбас” — “Борисфен”. 1:0. 4 000. Платонов, 90+1.

“Арсенал” — “Карпати”. 2:3. 1 500. Кутарба, 26, Омелянчук, 28 — Кабанов, 3, Даниловський, 29, Мізін, 81.

“Волинь” — “Оболонь”. 1:1. 2 500. Алієв, 83 — Терещенко, 43.

Ще два матчі — “Таврія” — “Динамо”, “Дніпро” — “Металург” Зп — відбулися учора ввечері, коли це число газети вже було підписано до друку. Отож результати тих поєдинків — завтра.

А поки що турнірна таблиця після недільних матчів набула такого вигляду:

	В	Н	П	М	О
Шахтар	12	3	0	33	—10 39
Динамо	11	2	1	34	—10 35
Дніпро	9	2	3	27	—12 29
Металург Д	7	5	3	25	—18 26
Чорноморець	5	8	2	19	—17 23
Оболонь	6	4	5	16	—17 22
Арсенал	6	3	6	20	—19 21
Ворскла	4	5	6	12	—21 17
Карпати	4	4	7	16	—20 16
Іллічівець	3	7	5	17	—22 16
Металург Зп	4	3	7	13	—19 15

У динамівському раю...

На заміській базі київського “Динамо” в Кончі-Застіп відбувся великий юнацький турнір (гравці 1990 року народження), присвячений 60-річчю визволення столиці України від фашистських загарбників.

Стартували вісім команд, розподілених на дві групи. А — “Динамо” (Київ), “Чорноморець” (Одеса), “Металіст” (Харків), ФК “Молодь” (Полтава); Б — РВУФК (Київ), “Дніпро-75” (Дніпропетровськ), “Карпати” (Львів), СДЮШОР (Тернопіль).

У матчі за третє місце полтавці виграли у дніпропетровців — 3:1. Фінальний поєдинок відбувся у манежі бази. “Динамо” - “Карпати”. 4:0. Підопічні Сергія Величка, які часто тренуються на цьому полі, зрозуміло, почувалися впевненіше. Та й команда Романа Деркача грала досить привабливо і технічно.

Сам пан Роман і його вихованці, як і всі гості турніру, дуже дякували динамівцям за гостинність, за чудові умови. Більшість із учасників уперше побувала в Києві. Їм влаштували королівський прийом — цікаві екскурсії, смачно годували, створили всі можливості для тренувань

Борисфен	4	3	8	8	—16 15
Кривбас	3	5	7	10	—18 14
Волинь	3	3	9	11	—23 12
Зірка	2	5	8	7	—18 11
Таврія	2	4	8	7	—15 10

Як бачимо, доволі переконливий реванш за недавню кубкову поразку взяв у мариупольців полтавський клуб. Нагадаємо, що саме через ту принизливу невдачу (0:5) у відставку пішов російський тренер “Ворскли” Олег Долматов. Після цього команда вже під орудою в. о. головного тренера Олега Моргуна досить гідно зіграла в Києві проти чемпіона. А тепер удома, показавши пристойний рівень, виграла.

Захопливим і драматичним вийшов поєдинок “канонірів” і львів’ян. Цьому дійству та більше б людей на трибунах. Картина вийшла б — замилуєшся. А то знову величезна чаша “Олімпійського” була майже порожня.

А подивитись було на що. Гості забили швидкий гол. Господарі не забарилися з відповіддю і одразу вийшли вперед. Але перевага “Арсеналу” тривала якусь хвилину — “Карпати” встановили рівновагу — 2:2. А минуло лише 29 (!) хвилин зустрічі. Від такого шаленого темпу, скорострільності голова обертом пішла.

Потім точилася пози-

ФОТО УНІАН.

ційна боротьба. Однак швидкості було запропоновано досить високої. Здавалося, все йде до нічиєї. Та ось диво-гол забив Сергій Мізін, і львів’яни утримали переможний рахунок.

Їхній наставник Мирон Маркевич не приховував задоволення і від результату, і від самої гри підопічних.

— Це перша наша перемога на виїзді після мого повернення до клубу, — сказав Мирон Богданович нашому кореспондентові. — Хоча в багатьох матчах наша команда демонструвала якісну гру. Але різні обставини заважали нам домогтися бажаного. Тепер матимемо вдосталь часу і відпочити, і пере-

Лише результати

Італія. “Інтер” — “Анкона”. 3:0 (Крус, 26, Матерацці, 50, Вієрі, 79). Англія. “Арсенал” — “Тоттенгем”. 2:1 (Пірес, 69, Люнґберг, 79 — Андертон, 4). Хорватія. “Динамо” (Загреб) — “Рієка”. 2:0 (Захора, 76, Да Силва, 84).

Першість України. Перша ліга. 16-й тур. “Нива” — “Динамо-2”. 1:0. “Спартак” С — “Нафтовик”. 0:0. “Спартак” І-Ф — “Карпати-2”. 2:1. “Красилів-Оболонь” — “Система-Борекс”. 2:1. “Металіст” — “Сталь”. 1:1. “Зоря” — “Арсенал”. 1:1. “Полісся” — “Шахтар-2”. 2:2. ЦСКА — “Миколаїв”. 0:1. “Закарпаття” — “Нафком-Академія”. 2:1. Лідирують: “Закарпаття” — 34 очки, “Металіст” — 31, “Сталь” — 28, “Спартак” І-Ф — 27, “Динамо-2”, “Нива” — по 26.

Сьогодні старт

Розпочинається другий турнір команд журналістів “Кубок “Голосу України” з футзалу. У першому турі на майданчик редакційного залу вийдуть такі пари: ВО “Поверхность” — “1+1”, ICTV — “Команда”, “Голос України” — “Новий канал”, “Інтер” — “Український футбол”.

Змагання триватимуть до 14 листопада. Обслуговувати матчі турніру зголосився авторитетний арбітр національної категорії (у великому футболі), киянин Олександр Шамич. До речі, в послужному списку Олександра Миколайовича — також чимало міжнародних офіційних матчів на рівні клубів і збірних.

про об’єднання шахового світу, — заявив Табачник одній з агенцій. — У цій ситуації виправданою і логічною є позиція Пономарьова про недопущення неповажного ставлення до нього і про те, щоб учасники майбутнього розіграшу найвищого шахового звання у світі були в рівних умовах без жодних привілеїв.

4 листопада на 74-му конгресі в Греції викон-

ком ФІДЕ прийняв рішення запропонувати Пономарьову на загальних умовах брати участь у чемпіонаті світу за нокаут-системою, переможець якого в матчі за звання чемпіона світу зустріне-ть-ся з першим номером шахового рейтингу Каспаровим. У такий спосіб ФІДЕ покарала українського гросмейстера, вважаючи його винним у зриві матчу з Каспаровим...

ЗВІДУСІЛЬ

■ Фігурне катання

Пекін. Українка Олена Ляшенко виграла турнір серед одиночниць на третьому етапі серії Гран-прі — “Кубок Китаю”. Срібні нагороди виграв український танцювальний дует Грушина/Гончаров.

■ Тріатлон

Ріо-де-Жанейро. Кубок світу. Український атлет Володимир Полікарпенко став переможцем бразильського етапу Кубка світу. Його результат — 1:46:49. Другим фінішував росіянин Іван Васильєв (1:47:17). Третім був бразилець Антоніо Да Силва (1:47:24). Зазначимо, що для Полікарпенка виграш у Бразилії став другим поспіль на етапах Кубка світу, до цього українець переміг у Мексиці.

■ Гандбол

Запорізький ЗТР здобув першу перемогу в нішньому розіграші Ліги чемпіонів серед чоловічих команд у групі А. В матчі третього туру український клуб переграв з рахунком 31:24 італійський “Коверсано”. Ця перемога дала змогу ЗТР залишити останню сходинку турнірної таблиці.

Виграв перший матч третього раунду Кубка ЄГФ і донецький “Шахтар-Академія”. У Бухаресті донеччани взяли гору над місцевим “Динамо” — 32:31. Найрезультативнішим у складі українського колективу став Скиба, який закинув десять м’ячів. Матч-відповідь відбудеться за тиждень у Донецьку. На жаль, удома програв португальському “Спортингу” (25:27) у першому матчі у розіграші Кубка Кубків “Портовик” із Южного.

■ Хокей

Будапешт. “Євро-челлендж”. Збірна України в групі виграла у Хорватії — 7:0, але поступилася білорусам — 3:4. У матчі за третє місце українці прогнали экс-чемпіонам світу словакам — 3:6. Фінал. Білорусь—Угорщина. 6:3.

Слід сказати, що на ці змагання тренер нашої команди Олександр Сеуканд викликав хокеїстів, котрі виступають у клубах СЄХЛ. Отже, це був далеко не найсильніший склад збірної України. Натомість білоруси посилилися гравцями з російських команд.

■ Футзал

Національна збірна України стала переможцем першого кваліфікаційного раунду до ЧС-2004 у групі 4, що відбувся в Андоррі. Підопічні Геннадія Лисенчука перемогли збірні Казахстану (3:1) та Андорри (6:1), з шістьма очками посіли перше місце у своїй групі і вийшли до наступного кола змагань. Зазначимо, що на наступній стадії кваліфікації переможці груп зустрінуться після жеребкування у матчах плей-оф, щоб виявити володарів путівок на ЧС-2004.

■ Баскетбол

Столичний “БК Київ” поповнив склад команди двома американцями. Причому обоє відомі як у НБА, так і в європейському баскетболі. Це Джон Кілістандт та Стів Гудріш.

Кілістандт провів у сезоні 1999-2000 років 16 ігор за “Лос-Анджелес Лейкерз”, а минулий рік відіграв у Німеччині, в “Альбі”. Гудріш має значно серйозніший послужний список і є найгучнішим на сьогодні придбанням серед українських баскетбольних клубів. Колишній гравець “Чикаго буллз”, “Філадельфії-76”, “Вашингтон візарз”, “Нью-Джерсі нетс”. У вересні минулого року Стів з певних причин не закріпився у “Г’юстон рокетс”. Тому подався шукати ігрової практики до Європи. В Туреччині він виступав за “Даруссафаку”. Умови контрактів і терміни їх підписання з Кілістандом та Гудрішем не розголошуються.

■ Футбол

Перемога дніпропетровського “Дніпра” у першому матчі 1/32 фіналу Кубка УЄФА дозволила Україні піднятися на 14-те місце у таблиці коефіцієнтів, за якою формується представництво команд у євробубах на сезон 2005-2006 років. Перед цим ми переміщувалися на 16-й позиції. Та блискуча перемога команди Кучеревського у Загребі підняла нас на два місця вгору. Така позиція дозволяє заявляти в Лізі чемпіонів дві команди. Причому головні суперники українців у боротьбі за місце у числі перших п’ятнадцяти — Польща, Австрія та Ізраїль — мають мізерні шанси після повторних матчів у Кубку УЄФА залишитися на дистанції.

При вдалому для нас розкладі, а це вихід “Дніпра” у наступний раунд Кубка УЄФА та перемога “Динамо” принаймні в одній зустрічі з двох у Лізі чемпіонів, Україна може піднятися й на 13-ту позицію, на якій нині перебуває Швейцарія.

Річ у тім, що єдиний представник країни смачного сиру, банків і точних годинників в євробубах — “Базель” у першому матчі 1/32 фіналу Кубка УЄФА поступився вдома “Ньюкаслу” — 2:3. Тому навряд чи реально зможе вийде до наступного кола. Тепер Україна в рейтинг-листі УЄФА поки що відстає від Швейцарії на очко (на одну перемогу): 1. Іспанія — 71.726. 2. Англія — 55.903. 3. Італія — 55.668. 4. Німеччина — 48.489. 5. Франція — 48.489... 13. Швейцарія — 22.375. 14. УКРАЇНА — 21.375. 15. Польща — 21.250. 16. Ізраїль — 21.249. 17. Австрія — 21.125. 18. Норвегія — 20.400. ... 21. Росія — 17.916. ▼

ПІСЛЯ ВИХІДНИХ

Йде мова, як берегти слово

Тиждень української мови та писемності на Чернігівщині розпочався зустріччю письменників та видавців з представниками влади. Учасники заходу розповіли про наболіле, визначили головні напрями збільшення кількості книжок, що друкуються у місцевих видавництвах за бюджетні кошти.

На знімку: голова Чернігівської облдержадміністрації Валентин Мельничук (у центрі) спілкується з письменниками та видавцями Станіславом Реп'яхом, Аллою Сокол, Миколою Соколом, Михасем Ткачем, Василем Буденним (зліва направо).

Фото Сергія ПАВЛЕНКА.

А за склом — красуні

ШОУ

У Миколаєві відбулося оригінальне шоу “За склом” — перший етап міського конкурсу краси. 25 миколаївських красунь упродовж цілого дня демонстрували свої принади у вітрині мега-маркету “Південний Буг”. Застеколя було обставлено у вигляді сучасної квартири з кухнею, вітальною та спальнею. Дівчата почувалися цілком розкуто і затишно, особливо не скромничали.

Організатори шоу — популяр-

на телекомпанія МІС-ТБ — зуміли зробити конкурс видовищним і дотепним. Красуням довелося відповідати на провокаційні запитання ведучого, демонструвати шуби, співати і переконувати уболівальників у своїй чарівності. Адже саме уболівальники на першому етапі конкурсу були водночас і глядачами, і журі. За одну гривню кожен міг віддати свій голос за красуню, котра сподобалася. Бажаючих було чимало. Крім телефонного голосування, фіналісток вибирали майже чоти-

ри тисячі миколаївців. І вибрали — 12 дівчат змагатимуться за звання “Міс Миколаїв” 28 листопада.

Інформаційну підтримку найпопулярнішому міському шоу надав “Голос України”. Вболівальники “застеколя”, переможці вікторини “Що я знаю про “Голос” отримали фірмові подарунки від газети. Загалом, не без нашої допомоги, шоу вдалося і має тривати й надалі.

Олена ІВАШКО.

Миколаїв.

цього

■ 1821 р. Народився Федір Достоевський. ■ 1837 р. У Росії відкрито першу залізницю — з Петербурга до Царського Села. ■ 1905 р. У Севастополі спалахнуло повстання моряків, яке очолив лейтенант Шмідт. ■ 1917 р. Більшовицький уряд видав декрет про запровадження 8-годинного робочого дня. ■ 1918 р. Укладено перемир'я між Німеччиною та державами Антанти. Закінчення першої світової війни. ■ 1919 р. Народилися актори Ольга Кусенко та Юхим Березін (Штепсель). ■ 1920 р. Червоні частини та армія Махна зайняли Перекоп, відкривши дорогу на Крим.

ПАМ'ЯТЬ

Меморіальний знак землякам

У селі Нечаївці Черкаського району коштом сільської громади споруджено меморіальний знак землякам, котрі загинули голодною смертю у 1932—1933 роках.

На гранітному камені та хресті викарбувано слова болю і пам'яті. З часом знак “заговорить” до односельців іменами 670 земляків — жертв голодомору. Микола Іванович Петрусенко та Микола Тимофійович Жомір, ініціатори відкриття пам'ятника, разом з сільськими школярами збирають прізвища односельців — жертв голодомору.

Лідія ТИТАРЕНКО.

ІМ'Я

Повернення поета

У Запоріжжі відкрито меморіальну дошку із барельєфом відомого українського письменника Миколи Лиходіда. Його образ відтворив у бронзі скульптор Андрій Дикий.

Через десять років у Будинку преси зібралися ті, хто звідси проводжав поета в останню путь. Лунали вірші М. Лиходіда і римовані рядки друзів про нього, звучало наше слово, яке все життя своєю творчістю плекав поет.

Олександр АБЛИЦОВ.

ФЕСТИВАЛІ

Від'їжджаємо з другої платформи!

Учора в Києві завершилася Друга українська театральна платформа. Театральна платформа — специфічний вид мистецьких зв'язків: у визначений час до країни приїждять міжнародна група театральних професіоналів, програматорів фестивалів та продюсерів для перегляду запропонованих вистав. Потім, як на ярмарку, обирають для своїх фестивалів те, що їм подобається.

Отже, протягом шести днів для професіоналів з Франції, Італії, Польщі, Хорватії, Росії було показано 12 вистав театрів Києва, Харкова, Львова, Берегового. Цього року Українська театральна платформа проходить уже вдруге. Це означає, що вона актуальна: європейські професіонали змогли відкрити для себе досі маловідомий театральний материк України. Перша Платформа відбулася рік тому. Нею було започатковано процес професійного діалогу між нашим та європейським театром на паритетних засадах. Завдяки Платформі три українські вистави отримали запрошення на престижні французькі фестивалі: “Вишневий сад” Київського театру маріонеток — на Міжнародний фестиваль “Пасажі” в Нансі, “Морфій” Київського театру “Вільна сцена” та “Гамлет. Сні” Харківського театру імені Шевченка — на Фестиваль європейського театру у Греноблі.

Які вистави гості обрали цього разу, на момент виходу газети ще не було відомо. Але ми певні, що з порожніми руками вони не поїдуть.

Христофор ГРУША.

На знімку: Дмитро Богомазов, керівник київського театру “Вільна сцена”, ініціатор проведення Української театральної платформи.

“Громадянська війна” у Спілці письменників

ПОЛЕМІКА

(Початок на 3-й стор.).

Письменників посилають шукати спонсорів у той час, як сама Спілка володіє величезним майном. Можна змінити систему господарювання і мати прибутки, видавати за них книжки і не ходити з протягнутою рукою. Але Яворівський вперто не хоче надати прозорості майновим питанням, дирекцію управління майном узагалі винесли за межі Спілки. “Мирним” шляхом нам не вдалося знайти порозуміння в цих питаннях... Діяльність Володимира Яворівського вкрита суцільною брехнею. Ось він поширив інформацію про рішення Печерського місцевого суду, яким начебто призупиняється реєстрація протоколів зборів. Яких протоколів? Ми не подавали на реєстрацію жодних документів. Це по-перше. А по-друге, Печерський суд розглядатиме позов В. П'янова лише 17 листопада. Ось подивіться на повістку, яку я одержала.

Пані Околітенко не відмовилася відповісти і на незручні запитання, що стосувалися “спонсорської руки” АП. “Немає ніякої руки Медведчука. Мені байдуже, чия рука, аби навести порядок у Спілці. До речі, нас підтримують деякі лідери “Нашої України”, я не можу зараз назвати конкретні прізвища, але в оточенні Віктора Ющенка розуміють, що Яворівський своїми діями ганьбить їхню політичну силу. А Спілка письменників, за великим рахунком, має бути позапартійною, вільною, не підпорядкованою жодній політичній силі, вона створена для захисту професійних, творчих ін-

тересів, а не для агітації на виборах... Повірте, мені не потрібна посада, у мене й без неї повно клопотів. Але боротьба є боротьба”.

Позицію письменницької “опозиції” доповнив Данило Кулиняк:

— Я, наприклад, співчуваю “НУ” і Ющенку, але це не означає, що треба терпіти Яворівського. І річ не в персоналіях, а в стилі його роботи. Чому ми дозволили владі нас використати? А ніхто нікого не використовував. Це ситуативний збіг інтересів. АП не байдуже, що робиться у Спілці письменників, тим більше що туди надходило багато скарг на голову, особливо з кримської організації. Так, виступи Яворівського привернули увагу до СПУ з боку певних структур. Вийшли на нас, сказали: ми не втручаємося у ваші політичні справи, але займіться на решті літературою...

Яка “література” почалася, ми вже з вами знаємо. А що думають з цього приводу інші письменники, не залучені безпосередньо у протистояння?

Степан Колесник: “Усе повинно відбуватися за канонами легітимності. Загальні збори цього не дотрималися, тому вважаю, що їхня затія провалилася. Є голова НСПУ. Не залежить, як і хто до нього ставиться. Як на мене, це абсолютний “прохіндей”, я в опозиції до нього давно, однак він голова. Тільки з'їзд може робити оргвисновки... Ця історія показала ще раз: влада готова будь-якими засобами боротися з негодними їй людьми. Шкода, що мої давні приятелі — Н. Околітенко і Д. Кулиняк,

які завжди були незалежні від влади, потрапили в таку ситуацію. Те, чому сприяє Банкова, не може бути благородною справою”.

Наталка Поклад: “Яворівський як керівник Спілки багато помилявся і сам створив цю колізію. Але його попирають люди невеликого таланту, яким хочеться не так місця в літературі, як в апараті. Цей конфлікт вичерпався б і погас, якби не режисери, які й гроші на “заходи” знаходять, і автоматників мають під рукою. Ось і роздулося протистояння до маразму. Тепер нам точно буде не до літератури...”

В'ячеслав Медвідь, нинішній лауреат Шевченківської премії: “Я все це сприймаю у філософському вимірі. Бувають часи в історії будь-якої культури, які “співзвучні” з повним місяцем. Це навіть не політика, не дотичність владних структур до подій. Це — бунт посередностей. У цій каламуті — повна безвідповідальність. Одне втішає: Спілка виявилася символом, що подражності цікавить. Добре, що так відбулося, може, це приверне увагу до нас, до наших успіхів і проблем”.

Павло Загребельний: “Це якась комічна опера. Зібралися якісь там загальні збори письменників. Це 50—70 чи 100 бездарностей, зійшлися і вирішили переобрати Яворівського. Якби в мене були гроші, я завтра зібрав би загальні збори українців, які переобрали б Президента і внесли зміни до Конституції. І це було б нормально? ... Канали українського телебачення три дні передають оту всю комедію: якісь люди кажуть про якусь велике майно Спілки,

на яке вони претендують. Хто вони такі? Що вони зробили для того, щоб це майно було? ... Я вже не кажу про інтелектуальний прибуток для України”...

Це лише кілька цитат із розмов з багатьма письменниками, з якими я зустрічалася, готуючи цей матеріал. Дехто із співрозмовників ділився не тільки оцінками конфлікту та зібраного компромату на В. Яворівського чи, навпаки, Н. Околітенку, а й меню у “президентському” санаторії у Пуші-Озерній. І хоч оцінка останнього була дуже висока, відчуття приниження за таку ціну письменницькій ролі не полишало моїх “інформаторів”. Та й, зізнаюсь, мене.

Автор свідомо не підбиває власного підсумку: очевидно, в кожного в цій історії є своя рація. І підстави для невдоволення головою НСПУ, і причини для обурення методом бунтівників. Одних сьогодні надихає ідея проведення надзвичайного з'їзду з участю всіх без винятку членів НСПУ. Других — несприйняття цієї ідеї. А “третя сила” тим часом продовжує вважати спілчанське майно і творчість внутрішньою справою спеці з внутрішньої політики АП.

То хто кого використав у цій ситуації? Здається, найбільше — літературу. Письменники, у “політику яких певні структури не втручаються, лише підштовхують зайнятися творчістю”, пишуть не Тексти — заяви і звернення. Погодьтеся, це не дуже принаadne читиво. Як точно сказав патріарх української літератури, “не інтелектуальний це прибуток України”.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

© Платні матеріали.

Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російськими мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» Зам. 0311209.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року. Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4. ☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.

✉ E-mail: mail@golos.com.ua — загальний reklama@golos.com.ua — відділ реклами let@golos.com.ua — відділ листів foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: <http://uamedia.visti.net/golos>